

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 6. — Telefon št. 3122, 3123. Inerentni oddelki: Ljubljana, Selemburgova ul. 3. — Tel. 3392, 3492. Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455. Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190. Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga číslo 78.180, 3124, 3125, 31266. Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan, razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno Din 25.— Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 6. Telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor, Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440. Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1. Telefon št. 65.

Rokopis se ne vračajo.

Politična debata v senatu

Na včerajšnji seji senata je predsednik vlade obširno odgovarjal na interpelacijo senatorjev o notranji politiki — V imenu senatorjev je govoril senator Banjanin

Beograd, 19. marca. p. Za današnje sejo senata je vladalo v vseh političnih in parlamentarnih krogih ogromno zanimanje, ker je bila na dnevnem redu interpelacija o notranji politiki vlade. Seja je bila sklicana za 9. uro, toda že davno prej se je dvorana napolnila do zadnjega kotička. Poleg vseh senatorjev je prisostvovalo seji izredno veliko število narodnih poslancev, med njimi celo predsedstvo narodne skupščine. Popolnoma zasedena je bila tudi diplomatska loža. Seji je predsedoval predsednik dr. Ljubomir Tomasič, za predsedniško mizo pa sta bila tudi oba podpredsednika dr. Mi-

roslav Ploj in dr. Uroš Krulj. Prisotni so bili tudi vsi člani vlade s predsednikom dr. Stojadinovičem na čelu.

Ob 9.30 je predsednik dr. Tomasič otvoril sejo. Po odobritvi zapisnika je senat takoj prešel na dnevni red, to je na razpravo o interpelaciji senatorjev dr. Koste Timotijevića in tovarišev o splošni politiki vlade dr. Stojadinoviča. Predsednik je dal najprvo besedo ministrskemu predsedniku dr. Stojadinoviču, ki je dal na interpelacijo svoj odgovor. Senat je poslušal izvajanja predsednika vlade z največjo pazljivostjo.

brh uradnikov, katerih edina krivda je bila da so zvesto služili nacionalnemu režimu. Tako stoji v predloženi interpelaciji.

Takšna kritika se je čula tudi v finančnem odboru, in jaz sem osebo prisostvoval diskusiji, ko je bila posebna kritika narperjena proti ministru prosvete, da so bili dobri učitelji, posebno v dravski banovini izredno ostro in v velikem številu preganjani. Toda že v tej diskusiji sem rekel to, kar mora slišati tudi senat, da je bilo namreč v dravski banovini kjer je 4.180 učiteljev, vsega premeščenih 274 in od tega po prošnji 168. Zato drži, da je od 4.180 učiteljev premeščenih po službeni potrebi vsega 106, toliko, kakor se jih premesti v normalnih časih, ko se premetivte vršijo. In če se od 4.000 učiteljev premesti sto oseb, tedaj se 4000 ne more govoriti, da se je izvajala neka posebna politika, da so se preganjali dobri in nacionalni uradniki.

strijo. Če hočete voditi zdravo balkansko politiko, morate spoznati pomen jugoslovenstva.

In malo pozneje, nekaj let pozneje, je v svetovni vojni in istem avstrijskem parlamentu na Dunaju rekel dr. Korošec 12. junija 1917: »Jelimo, da iz prelite krvi vzkljuje jugoslovenska svoboda. Če je to, kar mi hočemo, veleizdaja, potem vam rečem, da nimate zaletosti, da bi mogli obesiti vse veleizdajalce, zakaj vsi Slovenci, Hrvati in Srbi hočejo svobodo, hočejo skupno življenje.«

In malo pozneje je v istem parlamentu rekel dr. Korošec: »Jugoslovenski narod hoče svojo jugoslovensko državo. Če je dr. Korošec dajal takšne izjave v času, ko ni bilo lahko biti jugoslovenski nacionalist, s kakšno pravico mu morete odkrepati jugoslovenski nacionalizem danes? Kako težko in neodpuščljivo žalitev ste prizadeli takšnemu patriotu, kakršen je g. dr. Korošec!

Dr. Spaho je bil šef stranke JMO. Spomnil se boste gospodje, da se je po zedinjenju naša država imenovala kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev. Spominjate se teh let vse do l. 1929. Priznati moramo, da takrat jugoslovenstvo ni bilo, da se tako izrazimo, v moči in malo je bilo ljudi, ki bi se sami imenovali Jugoslovenci, jugoslovenske nacionaliste. Vsi so se hoteli imenovati s plemenskimi izrazi. Edno po-

Govor predsednika vlade dr. Stojadinoviča

Predsednik vlade dr. Stojadinovič je v svojem govoru izjavil:

Gospodje senatorji! Interpelacija gg. senatorjev Koste Timotijevića in tovarišev, je bila predložena 11. novembra preteklega leta, torej štiri mesece po sestavi moje vlade. Sedaj je od sestave poteklo 9 mesecev, ali če hočete od časa, ko je bila predložena ta interpelacija, razmere v naši državi spremenile znatno na bolje. Vsa interpelacija je napisana v vse preveč pesimističnem tonu. V njej se pravi: v državi je stvarno stanje tako težko, da bo, če se nadaljuje, povzročilo največjo škodo narodni celoti in bistvenim interesom države in nacije.

Tu se dalje pravi, da je v našem političnem življenju nastopilo kaotično stanje, ki grozi spraviti našo državo v popolno anarhijo. Na srečo se ta črna pesimizem ni pokazal upravičenega. Mislim, da moramo vsi kot patrioti biti s takim stanjem stvari le zadovoljni. Bilo je poedinih spopadov med državljani in oblastvi, toda nikakih nemirov, nikakih neredov večjega obsega. Oblasti so vedno ostale gospodar situacije, s krivci pa se je postopalo po zakonu. Zakon je povsod triumfal, in povsod se je pokazalo, da sta zakon in zakonitost največja volja v tej državi.

Ko je sedaj poteklo toliko časa, mislim, da lahko pristopimo k interpelaciji sami z mnogo več hladnokrvnosti, z mnogo več mirnosti, nego bi se bilo to zgodilo, če bi se o njej razpravljalo, čim je bila predložena.

Politični zakoni

Interpelacija, nam na prvem mestu očita, da smo do neke mere odgovorni, da politični zakoni (volilni, tiskovni in društveni) še niso uveljavljeni. V interpelaciji se dalje pravi: Ni naša krivda, da ti politični zakoni do danes niso bili uveljavljeni.

Točno je, da ni krivda ne senata, ne gg. interpelantov, da ti zakoni niso bili uveljavljeni. Toda tudi kraljevska vlada ni kriva. Vsi veste, da smo hoteli te zakone uveljaviti skupno s skupščinskimi in senatnimi odbori. Spominjate se se borbe, ki jo je imela vlada v narodni skupščini, da bi dobila večino v odboru. V vseh teh odborih je imela vlada samo po en glas večine. Spominjate se tudi atmosfere, ki je vladala v skupščini. V taki atmosferi kraljevska vlada pač ni mogla in v splošnem interesu tudi ne smela zapeljati državo v novo borbo. Gotovo tudi med vami, ni nikogar, ki bi hotel trdit, da je bil preteklo jesen ali pa to pomlad čas za to, da stopimo v volilno borbo po vsej naši državi. Kajti že s samim uveljavljenjem volilnega zakona bi se ustvarila volilna pehova, noličela bi se agitacija in borba, ki bi še bolj razvnela strasti, mesto da bi jih pomirila. Zato je vlada mnenja, da je treba ta zakon uveljaviti v onem času, ko bo mogoče takoj nato iti na volitve. Če torej političnih zakonov nismo uveljavili, je bilo to je došledno v smislu naše deklaracije, da kraljevska vlada ne bo razvnela strasti, nego jih nasprotno pomirila in omilila.

Jugoslovenska radikalna zajednica

Na drugem mestu se naglašja kot največja napaka kraljevske vlade, da se vračamo v staro strankarsko življenje. (Predsednik je prebral dotični odstavek iz interpelacije in potem nadaljeval): Nam se torej očita kot največja napaka, da smo oživili stare plemenske stranke in, da smo s tem celo prekršili ustavo. Vi veste, katere tri stranke so ustanoviteljice te nove strankarske grupacije JRZ. O radikalni stranki morda kdo smatra, da je bila plemenskega značaja. Toda jaz, ki sem bil v radikalni stranki in ki vem, da so bila v njej zastopana vsa tri naša plemena, vse naše veroizpovedi in vse naše pokrajine, jaz, ki sem bil kandidat radikalne stranke v Mariboru, jaz, ki vem da smo imeli kandidata i Srbe i Slovence i Hrvate v tej naši stranki, jaz nisem mnenja, da je bila ta stranka, ta radikalna stranka, profesionalna, plemenska ali regionalna. Ko se je stranka l. 1933 prijavila oblastem je tedanja kraljevska vlada rekla »Ne; radikalna stranka je po ustavi plemenska in vi ne morete dobiti odobrenja za svoje delo.«

A kaj je radikalna stranka storila od leta 1933 do 1935? Ona je v stvari sprejela stališče gg. senatorjev, ki so predložili to interpelacijo, in se je potrudila, da še bolj razši-

ri svoj okvir. Videli ste, da sta poleg radikalne stranke ustanoviteljici nove grupacije tudi bivša Slovenska ljudska stranka in bivša Jugoslovenska muslimanska organizacija. Ako se ustanovi taka stranka, v kateri so nesporno zastopani poleg pravoslavnih tudi katoliki in muslimani, poleg Srbov tudi Slovenci in Hrvati, pa tudi predstavniki narodnih manjšin, kako morete reči, da smo mi prekršili ustavo s tem, da smo tako stranko prijavili oblastvom po zakonih, ki jih nismo uveljavili mi, a jih vendar mi pošteno izjavljamo?

Reklo se je tudi to, da smo mi stara stranka, še po naših imenih, ker gg. Korošec in dr. Spaho nista novi imeni v našem političnem življenju, pa tudi moja malenkost, ni nikako novo politično ime. A nasprotno nikakor ni v kvar naši stranki. Nasprotno, ponosni smemo biti, da so naši strankarski prvaki stari politiki, ki so vedno imeli, ki danes imajo in bodo vedno imeli zaupanje našega naroda.

Če so stari politiki g. dr. Korošec, dr. Spaho in gospodje, ki so v kraljevski vladi in v JRZ, kako pa je s klubom JNS v senatu? Nikakor ne bi mogel reči, da so to neke nove politične osebnosti. Kakor so oni novi ljudje, tako so tudi novi ljudje dr. Korošec, dr. Spaho in drugi. Jaz se ne bi hotel zameriti niti njim, niti drugim, ker se vsi trudijo, da se s svojim najboljšim znanjem in z vsem, kar premorejo, oddolžijo interesom naše države, našega naroda, kralja in domovine.

Tretji očitke JRZ pravi: »Že po samem imenu je to stara stranka.« JRZ pa ni stara, marveč novo ime, če pa je to staro ime, potem je bilo staro ime tudi JRKD, kakor se je najprej imenovala JNS.

Po vsem tem mislim, da so naši tovariši premalo objektivni, ko pravijo, da smo mi stara stranka. Zato nima nihče pravice, očitati nam, da oživljamo nekaj starega.

Zastave

Gospodje, težak očitke se nahaja v interpelaciji v pasusu ki se glasi: »Posledice takega izvajanja državne politike, se pojavljajo predvsem v neki doslej še nevidni plemenski zaostrenosti, ki proti državnim idejam postavlja program nacionalne suverenosti poedinih delov našega naroda z vsem posledicami. Plemenske zastave in grbi v posameznih krajih naše države so premagali simbole naše državne suverenosti, narodnega zedinjenja in nacionalnega ponosa. Razni izpadi zapeljanih in od nasprotnikov nacionalne misli nahujskanh množic ter popolna pasivnost državnih organov so dovedli do tega, da s; danes najbivsejše vprašanje države in naroda obravnavajo in rešujejo na ulici, ter so omo gočili, v poedinih krajih nepopravljeno terozem proti vsakemu zavednemu nacionalnemu človeku.«

Mi smo vprašanje plemenskih zastav in sporov zaradi njih tehtno obravnavali in smo ugotovili, da tudi v tem vprašanju vlada postopa točno po zakonskih predpisih. Uveljavljen je zakon, s katerim se prepovedujejo plemenske zastave, toda uveljavljen ni nikak zakon, po katerem bi se kaznovali oni, ki se bodo proti temu negrešili. Tu je razpis vlade g. dr. Srškič, v katerem se pravi, da se bo kaznovalo kot policijski prekršek, da se krivci ne bodo zasledovali takoj in na licu mesta, nego da se bodo naknadno pozvali na policijo in kaznovali z denarno kaznijo ali zaporom. Kraljevska vlada je v vsem postopala po predpisih zakonov in razpisih prejšnjih vlad.

Težka je kritika, da je vlada dovoljevala neko razdiražno delo v državi in celo neko delovanje, ki je rušilo socialni red. Oni, ki rušijo socialni red so ekstremni elementi, ki so znani pod imenom komunizma in nihče bolj kakor kraljevska vlada, zlasti pa je minister notranjih zadev, ne zasleduje tako zelo takih elementov i z besedo i z dejanjem i z izvajanjem zakonskih predpisov. Kategorično moram zavrniti kritiko, da vlada ni izvajala zakona niti tedaj ko se je rušil državni red. Mi smo bili in bomo tudi v bodoče vedno trdno odločeni, da podvzamemo vse korake za ohranitev državnega in socialnega reda pa mislim, da bodo odredbe, ki se bodo izdale v tej smeri odobrene tudi od vas.

Premeščeni uradniki

V interpelaciji se nadalje nabaja pastu, da je vlada preganjala uradništvo in da je bilo iz strankarskih razlogov premeščenih in preganjanih na stotine in stotine do-

Gospodarska kriza

Interpelacija dalje govori o ekonomski depresiji in o tem, da načrti javnih del niso bili izvedeni. Kar se tiče ekonomskega in finančnega položaja naše države, vas bom le spomnil na to, da cene agrarnih proizvodov, posebno pšenice in koruze, nikoli niso bile tako dobre kakor danes, za časa naše vlade. Nikoli se davčna bremena niso toliko zmanjšala, kakor se vrši to zniževanje pod upravo moje vlade. Nikoli javnih del v tej državi ni bilo v tako veliki meri izvajanih v vseh pokrajinah, kakor se izvajajo baš pod upravo te vlade. Kamorkoli se obrnete, boste videli, da se gradijo nove ceste in nove železniške proge. Potemtakem je velika krivica reči nam, da je bil kredit ene milijarde le stvar, ki je ostala na papirju. Ne, to je stvar, ki jo potrjuje dejanja in stvarnost.

Državne finance se niso niti malo poslabšale. Če ste čitali zadnje službene podatke, ste videli, da so se dohodki v januarju t. l. v znatni meri popravili napram dohodkom v januarju preteklega leta.

Vloga senata

V interpelaciji se govori o vlogi senata, in neke v njej je rečeno: »Senat je ustanova, katero je stvoril kralj Ureditelj in ji dal posebno nalogo, da bo buden čuvár velike ideje njegovega manifesta, branič jugoslovenske misli in zaščitnik ustavnega reda v državi.« Vsekakor jen res, da je bilo vse, kar je pokojni veliki kralj stvoril, inspirirano po teh velikih idejah, toda gospodje, jaz bi želel, da tu dodamo senatu še eno veliko vlogo, ki je prav tako važna. V vseh državah kjer senat sploh obstoja, je nekaj regulator, je nekaj konservativni element glede na delo narodne skupščine. Povsod mora biti odgovoren za to, da narodna skupščina v velikem zanosu, vznemirjena morda še po kaki volilni borbi, ne uveljavi zakona, ki bi morda ne bil docela v skladu z državnim, narodnim ali socialnim interesom države.

To vlogo zavore in regulatorja, to vlogo razumnosti in kontrole nad delovanjem poslanske zbornice ima vršiti senat. Zato pravi naša ustava: če kak zakonski predlog ne ustreza nazoru senata, se mora vrniti in na koncu koncev v primeru neskladanja predložiti kralju v rešitev. Ne bi želel, da bi senat stopil iz vloge, ki mu jo določa ustava.

O jugoslovenskem nacionalizmu

Usoda vlade po naši ustavi ni odvisna od parlamenta. O njeni usodi odloča višji činitelj. Razumem kritiko in nasvete interpelacije, in odgovoril sem na njo. Moja želja je, da ne bi nobena interpelacija ostala brez odgovora, ker sem prepričan, da bodo gospodje senatorji predlagali interpelacije, katere mora vlada zmerom vpoštevat. V želji, da bi tak tudi in takšno razpoloženje obstajalo pri vladi in senatu, bi prosil gospode, ki se posebno odključijo s svojim nacionalizmom in jugoslovenstvom, ki ga mi spoštujemo in cenimo, da nas ne imenujejo kakor nekatke, skoraj bi rekel protidržavne in nenacionalne elemente. Ne bi želel gospodje, da bi nekateri gospodje, ki se imenujejo jugoslovenske nacionaliste, vzeli vato v roko in bi vsak korak, vsako dejanje vlade merili da ne bi bilo centimeter več ali manj bliže jugoslovenskim interesom.

Težko je nam vsem dan za dnem poslušati v govorih in člankih in celo v tej interpelaciji sami, da dr. Stojadinovič, dr. Korošec in dr. Spaho in vsa druga gospoda v kraljevski vladi niso prav tako dobri nacionalni Jugoslovenci, kakor so nekateri gospodje senatorji, ki jih mi cenimo v spoštujemo in ki se imenujejo jugoslovenske nacionaliste.

Neskrómico in težko je govoriti o samem sebi. Morda ne bi o tem govoril, da me ni žal del te interpelacije. Toda človek, ki je danes predsednik vlade in ki je bil trikrat izvoljen za narodnega poslanca pod vidovdanskega ustavo, ki je bil dvakrat finančni minister pod isto ustavo — če se temu človeku reče, da ni pristaš državnega in narodnega edinstva, to je težka žalitev. Ali mar vidovdanska ustava ni bila na temelju in na načelih državnega in narodnega edinstva?

Ali se more reči, da ni jugoslovenski nacionalist dr. Korošec, ki je v dunajskem parlamentu leta 1907 rekel v brk avstrijski vladi: »Na Balkanu vse sovraži Av-

Odgovor senatorja Jova Banjanina

V imenu interpelantov je nato povzel besedo senator Jovo Banjanin, ki je v dnevrem govoru podrobno analiziral politiko vlade, orisal stanje v državi in podčrtal naloge senata. Senator Banjanin je v svojem govoru med drugim dejal:

V prvi vrsti moram naglasiti, da tudi ta visoki dom z indignacijo in ogorčenjem gleda na zločin, ki je bil izvršen v narodni skupščini. Po mučenem 20. juniju 1928 je to že druga sramota našega narodnega predstavnštva in vse naše domovine. Trdno upam, da je bilo to zadnjič in da v parlament ne bodo nikdar več prišli ljudje, ki mislijo, da se z revoluciji in zločini rešujejo politična in nacionalna vprašanja. Toda tudi po tem zločinu se naše stališče do vlade g. dr. Stojadinoviča — in na žalost tudi ne po njegovem današnjem odgovoru na našo interpelacijo — ni prav nič izpremenilo. Interpelacija, o kateri danes razpravljamo, je hodila čudna pota. Vložena je bila 12. novembra lanskega leta, a šele danes, po več kakor štirih mesecih, razpravljamo o njej. Glas senata se ni smel slišati. Žal tudi danes naša interpelacija še ni bila v celoti objavljena 12. novembra lanskega leta je bila uvrščena med ilegalno politično literaturo in je tudi še danes deloma ostala med to literaturo.

Morda se vam bo zdelo paradoksalno, ako trdim, da predsednik vlade sploh ni odgovoril na našo interpelacijo. On je odgovarjal samo na to, kar se je smelo danes objaviti v tisku. Iz te interpelacije pa je bilo izpuščeno baš ono, kar je vzrok borilni teži vienkega doma glede razvoja prilik v naši domovini. V tem baš je bilo idro naše interpelacije, nani pa nismo slišali jasnega odgovora.

Politično stanje v državi

Prvo, na kar bi bil moral predsednik vlade odgovoriti v naši interpelaciji, je bilo to, zakaj še ni izvršeno pooblastilo za izdajo političnih zakonov. Predsednik vlade je rekel, da zakoni niso bili sprejeti, ker je bila atmosfera v narodni skupščini takšna, da se niso mogli sprejeti. Zakaj je pot. dr. Stojadinovič v taki atmosferi zahteval pooblastilo, ko je vendar dobro vedel, kakšno je razpoloženje v državi?

V deklaraciji vlade sta bili dve važni stvari: da boče vlada delati na pomirjenju strasti in na omiljenju zoostritve ter da je njen osnovni princip čuvanje narodnega in državnega edinstva. Naša interpelacija je zelo pazljivo sestavljena in prikazuje težko stanje v državi. To interpelacijo je sestavilo in podpisalo 60 ljudi, ki se ne borijo niti s piščalkami, niti z ropotuljicami, še manj pa z revoluciji. Podpisali so se ljudje, ki imajo za seboj najmanj 10 let javnega dela. V interpelaciji smo zbrali to, kar dejansko obstoja po vsej domovini. Tudi danes ne moremo potrditi izjave predsednika vlade, da so se prilike tako povoljno izpremenile, da smo lahko vsi zadovoljni. Prilike se v naši državi na žalost niso popravile. Nasprotno lahko rečemo, da se manifestirajo v onako mučninih oblikah tudi še danes, kakor so se manifestirale v začetku vlade dr. Stojadinoviča.

G. notranji minister dr. Korošec je v finančnem odboru senata in plenumu narodne skupščine hvalehno priznal vrednost naših oročnikov, ki so imeli v službi domovine 9 mrtvih in 78 ranjenih. Toda g. dr. Korošec je pozabil pokazati tudi drugo plat: zakaj je moralo v mirni dobi toliko državnih uslužbencev javne varnosti dati svoje življenje na oltar domovine. Mi vsi, ki smo zbrani iz vseh krajev Jugoslavije, pa vemo, kako je prišlo do tega in vemo, da je glavni vzrok to, da ti organi niso imeli nobenih navodil, kako naj postopajo pri svoji težki službi. Vse to, kar je dr.

litična stranka, katere šef je bil dr. Spaho, je imela jugoslovensko ime. In zdaj naj bi ta dr. Spaho ne bil jugoslovenski nacionalist?

Narodno edinstvo

Ena stvar je, v kateri ste posebno občutljivi in se posebno bojite, da se od nje ne oddaljimo. To je vprašanje našega državnega in narodnega edinstva. Mi smo narodno in državno edinstvo zmerom in v vseh naših izjavah podčrtavali in povsod naglašali na prvem mestu. V programu JRZ je, da je stranka za monarhijo, za narodno dinastijo Karadjordjevičev, za narodno in državno edinstvo. V našem programu je v prvem členu govora o državnem in narodnem edinstvu. V našem prvem proglasu s dne 20. septembra ponavljamo idejo o narodnem in državnem edinstvu. V prvi številki »Samouprave« je ponovno poudarjamo. Po vsem tem vas prosim, da to vprašanje odstavimo vendar že z dnevnega reda in da tudi vi priznate nam, kakor mi vam priznamo, da ni v tem domu nikogar, da ni v našem parlamentu nikogar, da ni v kraljevski vladi prav nikogar, ki bi le najmanj dvomil, ki bi bil le najmanj drugačnega mnenja, da sploh more biti debata o narodnem in državnem edinstvu. To vprašanje je izven debate, enkrat za vselej je opravljeno.

Predsednik vlade je zaključil svoj govor z besedami: Kdor dela, tudi greši. Mi pa sprejemamo vsako dobro misljeno kritiko. Mi smatramo tudi to interpelacijo za dobro misljeno kritiko. Vse nasvete bomo z zadovoljstvom poslušali, ker nam bo vzpodbuda, kako naj delamo, in zato, da v bodoče ne bo več napak, ki zdaj še obstoje. S takšnim delom bomo najbolje služili interesom države za blagor kralja in domovine.

Za avtoriteto državnih oblasti

Avtoniteta državnih oblasti je padla tako zelo, da že to samo po sebi postaja problem naše državne politike. Kako naj se obnovi avtoriteta, ko pa so državne oblasti na terenu brez moči, ker so ostale brez vsakih navodil? Amblemi državne suverenosti so v velikem delu naše države uničeni, postavljani na stran in zavrnjeni. Odvratne pesmi in gnusni vzkliki, ki žalijo vse ono, kar bi moralo biti v Jugoslaviji najsvetejše, orjajo danes po mnogih krajih Jugoslavije. Ne dolžim nastadi tega ljudstva, saj so ti pojavi, ki so nastali istovestno v raznih krajih naše domovine vrženi med ljudstvo s strani brezobzirnih agitatorjev, ki zastopljajo dušo naroda. Prišli smo v tak položaj, da si boče ulice uzurpirati zakonodajno oblast in reševati naše državne probleme. Mnogi novodobni patrioti so zadovoljni, toda pozabljajo, da lahko pride tudi druga ulica, ki bo na enak način reševala druge državne probleme. Potem bodo ravno ti patrioti klicali na pomoč državne oblasti, da jih rešijo.

Govornik je navedel celo vrsto dogodkov iz zadnjih mesecev in nato nadaljeval. Nedavno je bila v Zagrebu in mnogih drugih krajih proslava dr. Ante Starčevića. Brezdvomno je Starčević poleg vseh svojih zablod naša nacionalna vrednost in veličina. Kar pa pri njem največ pomeni, je to, da je bil fanatičen borec za svobodo in fanatičen nasprotnik Habsburžanov in Avstrije. Telega Starčevića bi mogel slaviti vsak jugoslovenski nacionalist. Toda to proslavo so vzeli v svoje roke in napravili iz nje svoj monopol frankovci in klerikalci. V Zagrebu je bila proslava prirjena, kakor da naj Starčevićovo ime povodno dvigne tudi mrznice in razvedinjenja. Toda naj bo tudi to. Saj pravijo gotovi ljudje, da vlada danes svoboda. Toda niso samo ti ljudje tako slavili Starčevića, marveč so ga morali slaviti tudi oni, ki tako početno odklanjajo. Pod terozjem ulice so bile zaprte vse trgovine in na vsaki hiši je morala viseti plemenska zastava. Po ulicah Zagreba so orili tega dne vsi mogoči vzkliki, ki sramote naše nacijo. Par dni no tem je aktivni član vlade minister G. Dregiša Cvetković izjavil, do so se v Zagrebu pripetili žalostni, a brezpomembni incidenti. Žalosten simptom je, če aktivni član vlade izjavi, da so to brezpomembni incidenti.

Morda boste vprašali, kaj hočemo, ni hočemo morda persekucije in represalije? Nič od tega, ampak le čvrsto in odločno preventivno politiko, ki bi visoko dvignila avtoriteto države, ker bi že samo to moglo takoj od vsega začetka zadržati in zaustaviti vse poizkuse rušenja. Ta avtoriteta bi dosogla, da se vse ono, kar je do kraja zastopljeno, odvojeno od narodnih elementov in državna politika bi bila potem mnogo lažja.

Vračanje v demokracijo

V naši interpelaciji je naglašeno, da je potoljni kralj Aleksander I. Ureditelj uvedel avtoritativni režim samo kot prehodno sredstvo. To je sveta resnica, ki se ne da nikdar pobijati z besedami. Osnovna misel 6. januarja je in ostane: čuvati edinstvo naroda in državne celine, da se rešita država in demokracija pred razsulo in katero to je guala demagoška agitacija. Ni dvoma, da je težak prehod iz vsakega avtoritativnega režima v režim resnične de-

možnostne vladavine. Mi val nasa demokracija in želimo, da se vrne demokracija v našo državo. Ne ona, kakršna je bila pred letom 1929, marveč resnična in prava demokracija. Toda ta demokracija se mora vrniti brez pogojev in brez metev za državi. Tu je potrebna največja opreznost in pri tem je treba skrajno razumno postopati. Predvsem pa je potreben iskren in globok jugoslovenski patriotizem in apostolska vera v Jugoslavijo, naslonjena na močno avtoriteto državne oblasti. Leta 1935 smo lahko mislino in brez vsakega načrta šli v majske volitve. Zdi pa se mi, da sedanji režim nadaljuje to lahkomišelnost v Evropi že imamo tragičen primer prenehanja vračanja v našo demokracijo. To je Španija. Meščanska vojna, revolucija, pobune, požigi cerkva in samostanov osvetljujejo horizont nove španske politike. Nikdo v naši domovini ne želi da bi tudi mi doživeli take dogodke.

JRZ

Toda sedaj prehajam na to, kako vlada zastopa misel narodnega in državnega edinstva, ker se je s tem predsednik vlade posebno bavil v svojem odgovoru na našo interpelacijo G. Banjanin je nato najprvo omenjal, kako se je JRZ formiral iz treh bivših strank. JRZ je ustanovljena protustavno, ker je sestavljena iz strank, ki po zakonu niso in ne bi smele obstajati. JRZ je tudi še danes samo koalicijska verskih in plemenskih strank. To potrjuje zlasti sporočilo, ki ga je postal G. Aca Stanojevič 17. januarja 1936. gg. dr. Korosec in dr. Spahu. V tem svojem sporočilu napada Aca Stanojevič dr. Stojadinoviča, toda dr. Korosec in dr. Spahu sta mu nato odgovorila, da je to interna zadeva radi, kalne stranke ter da se to nujnih strank ne tiče.

Po izstopu Ace Stanojeviča je ostal izvršni odbor JRZ v katerem so trije aktivni ministri. Kljub vsem tem nepobitnim dejstvom se še vedno širijo bajke da to ni stranka, ki se ustvarja od zgoraj marveč od spodaj. Med tem pa ni dneva, da ne bi po državnih železnih potevah vsaj dva ministra v salonskih vagonih na agitacijsko turneje za snovanje organizacij JRZ. Za vsakega je jasno, da se ta stranka z vsemi sredstvi ustvarja od zgoraj.

Vlada in opozicija

Vsak dan vidimo in čujemo, kako aktivni ministri tekmujejo za agitatorji izvenparlamentarne opozicije, ki uživa pri tej vladi vso svobodo in demokracijo, kdo bo bolj oblatil vse, kar je bilo storjenega po 6. januarju 1929. Istovestno pa si delajo med seboj komplemente, si zagotavljajo ljubezen in simpatije. Nekli organ JRZ je še nedavno zapisal, da sta v tej državi samo dve fronti. Eno fronto tvori vlada in izvenparlamentarna opozicija, drugo fronto pa skupščinska opozicija. Tudi »Samouprava« glavni organ JRZ delu izjave v istem smislu. »Obzor«, ki tolmači politiko dr. Mačka, je 20. januarja z zadovoljstvom pisal, da se na shodih vlade razvijajo iste ideje kakor na shodih izvenparlamentarne opozicije. Zanašajoč se na simpatije izvenparlamentarne opozicije, je vlada vedno bolj ostrila in še danes postčuje odnose s parlamentarno opozicijo.

Organ notranjega ministra g. dr. Korosec, ljubljanski »Slovenec«, je po glasovanju v narodni skupščini 20. oktobra lanskega leta pisal, da je narodna skupščina zbor političnih desoperadov. Toda preko noči je spremenil svoje mnenje. Zaradi takega postopanja vlade je zavladala v narodni skupščini razdraženost pri enem delu opozicije in ta razdraženost se še vedno bolj stopnjuje.

Na pomirjenje strasti v narodni skupščini vlada ni nikdar delala. Predlog državnega proračuna je bil predložen finančnemu odboru skupščine 29. januarja. Ne odbravam in nisem nikdar odobral obstrukcije, niti zadrževanja proračuna in večkrat sem imel priložnost, da sem o tem govoril tudi svojim prijateljem v narodni skupščini. Toda vlada ni storila ničesar, da olajša atmosfero v narodni skupščini.

Nočem govoriti tukaj, kako je bil proračun sprejet v narodni skupščini in zlasti ne, kako je bila izglasovana nujnost proračuna. O tem bomo še govorili v proračunski debati v senatu. Toda vse, kar se je dotlej delalo, je bilo samo prilivanje olja v ogenj.

Pojmovanje narodnega edinstva

Vlada ne najde časa, da bi mislila na jasno določeno orientacijo v osnovnih vprašanih državne politike in zaradi tega tudi ni nič čudno, da tudi v vrhovih JRZ vlada popolna zmešnjava v pojmovanju narodnega in državnega edinstva in v pogledu glavnih direktiv naše državne politike. Eni prisegajo na narodno edinstvo, drugi odkrito pridigajo o treh narodih v neurejeni zajednici. Opozarjajo na razmere v dravski banovini je govornik omenil tudi prenehanje nacionalnega učiteljstva in nadaljeval: Vasa se gospod predsednik vlade, ako misli, da so to samo osebna vprašanja gotovega števila učiteljev in drugih javnih delavcev. Jasno je, da predstavlja že samo delstvo, da se v eni sami banovini vrže iz službe in razmeže 270 učiteljev, opomin tu di za vso ostalo državo. Zelo slab dokaz je, če se sedaj z vladne strani trdi, da je bilo uredenih samo 270 učiteljev, dočim jih je v celoti 4.000 učiteljev. Vseh štiri tisoč učiteljev ve, kaj bo z njim, če bodo delali tako, kakor so delali dosedaj. In ti ljudje so predstavniki in nosilci raznih organizacij, ki so v službi jugoslovenskega narodnega in državnega edinstva. Govornik je v zvezi s tem omenil tudi hajko »Slovenca« proti nacionalnemu učiteljstvu.

Predsednik vlade se v svojem odgovoru sklicuje tudi na izjavo ministra Behmena, ki jo je podal 31. decembra 1935 v Sarajevu in v kateri je rekel, da je osnova naše državne politike, to je narodno in državno edinstvo izven diskusije. Zelo lepo in dobro je, da je g. dr. Behmen povedal to kot član JRZ. Ne sme pa se pozabiti, da je skupina kateri pripada dr. Behmen močnejši v snovanju zajednici. Že pred 10 leti je ustanovila Demokrasko zajedni-

co. Lansko leto zajednico s dr. Mačkom. Dr. Behmen: Ta ni nikdar obstojala. Banjanin: Toda vaši glasovi se pripomegli do zmage te politike.

Dr. Behmen: To je nekaj drugega. Banjanin: Ne morem proročati, v kakšni zajednici bosta dr. Behmen in njegova grupa jutri.

Dr. Behmen: Ne brigate se za to. Banjanin: Vem, da se v tej državi čisto s položajem menja tudi ideologija v osnovnih in načelnih vprašanih. Vem pa eno, da jugoslovenska misel ne more in ne sme biti in tudi nikdar ne bo blago za politične trgovine. Glavni organ JRZ »Samouprava« je 20. februarja objavila na uvodnem mestu programski članek pod naslovom »Naša prva beseda«. Ta članek so podpisali gg. dr. Stojadinovič, dr. Korosec in dr. Spahu. Predsednik vlade pripisuje temu članku prav poseben pomen ki ga tudi ima, saj so ga podpisali trije aktivni ministri in vrhovni poglavarji JRZ. V tem članku se našla narodno in državno edinstvo in zlasti tudi jugoslovenska borbenost SLS. Gosp. Stojadinoviču pa se je pripetila hudo neprijetna stvar, da je drugi glavni organ JRZ ljubljanski »Slovenec«, glasilo dr. Koroseca istega dne objavil drugi članek, katerem čitamo: »Slovenci nismo del nekega v goli domišljiji obstoječega jugoslovenskega naroda, ampak slovenski narod ki je, naj bo še tako majhen, ostalima bratskima narodoma kot svoja celota popolnoma enakovrnen. Ta enakovrnenost je možna samo v samozakonodajni ljudski upravi, v kateri bo vsak sam vladal svoje narodne in pokrajinske zadeve. To je v popolnem nasprotju s tem, kar je rečeno v »Samoupravi«. To docela drugače zveni.

G. dr. Stojadinovič tudi opominja jugoslovenske nacionalisti, naj ne zahtevajo monopola na jugoslovensko misel. Ima popoln prav. Nič ne pravice monopola na jugoslovensko misel. Nič ne pa tudi ne bo bolj srečen kakor jugoslovenski nacionalisti. Že bo vse v tej državi jugoslovenskega prepričanja. Toda gospodje ki so podpisali članek v »Samoupravi«, naj gredo na teren in naj tam na shodih in v svojem tisku promovirajo narodno in državno edinstvo iskreno in odkritosrečno.

Pisanje »Slovenca«

Je pa tudi še nekaj drugega v orientaciji bivši SLS, ki je sedaj sestavni del JRZ, kar nas navdaja s skrbjo in o čemur moramo voditi računa. Tudi na to se ni oziral predsednik vlade g. dr. Stojadinovič, ki nosi prvo in glavno odgovornost za politiko te vlade. Razen čisto nacionalne orientacije obstoja tudi druga politična, socialna in kulturna orientacija vsake stranke. Treba je samo malo pogledati, kako skupina dr. Koroseca in njegovi organi v Sloveniji branijo in širijo nacionalno orientacijo v svojih političnih listih, v svojih društvi in organizacijah. Meseca januarja so bile v 9 občinah dravske banovine nove občinske volitve. Slo je za par sto glasov. Ni posebno častno, če je treba že za to z največjimi parolami stopiti pred široko javnost. Toda »Slovenec«, je čisto drugače gledal na te volitve in je izkoristil to priliko, da za druge svoje cilje vrže za te volitve veliko parolo, ki ni v nikakem sorazmerju s ciljem. Govornik je nato citiral »Slovenčev« članek, v katerem postavlja volilce pred alternativo: Rim sli Moskva. Tudi o tem bi morala vlada voditi računa in paziti, kaj delajo in pišejo njeni organi.

O demokraciji

Sedaj prehajam na najvažnejši in četrti preokret vlade g. dr. Stojadinoviča, da se vidi, kako izgleda demokratska politika sedanje vlade. Pri zadnji rekonstrukciji je stopil v vlado kot predsednik Narodnega seljanskega kluba tudi g. Vojislav Djordjevič. V volilni vladi g. Jevtiča so bili predstavniki te skupine jedro njegove volilne kombinacije iz te skupine so se rekrutirali ideologi volilne politike g. Jevtiča in oni so propagirali, kakor to piše tudi »Samouprava«, glasilo JRZ, dne 22. februarja 1936 zlom demokracije. To skupino je zastopal v Jevtičevi vladi dr. Dragotin Jankovič, v vladi dr. Stojadinoviča pa jo zastopa sedaj g. Djordjevič. G. Banjanin je nato citiral govore g. Jankoviča na raznih shodih, zlasti njegov govor v Skoplju, kjer je nastopal z najbolj ostrimi izrazi proti demokraciji. Nato je nadaljeval: Sedaj se moramo vprašati, kdo se je komu približal in v čem. Ne ve se še, sta se morda gg. dr. Stojadinovič in Djordjevič zblížala v vprašanju politične demokracije.

Pred nami vsemi je resna in težka odgovornost Naša domovina je v izredno težkih priških. Kaos je zavladal v našem javnem življenju. Državna politika je brez načrta in orientacije. V tem splošnem metehu pa ima naš visoki dom točno določeno pot in svojo jasno misijo. V tej misiji je tudi vse njegovo opravilo. Ta dom je ustanovljen z ustavo iz leta 1931, ki nam jo je dal blagopokojni kralj Aleksander I. Uedinitelj v duhu svojega manifesta ob 6. januarja. Že zaradi tega senat ne more odobriti ničesar, kar znači kolebanje v osnovnih vprašanih jugoslovenskega nacionalnega unitarizma. To je bil smisel naše interpelacije.

Za senatorjem Banjaninom je govoril še senator Dragoslav Djordjevič, naskar je predsednik odredil kratek odmor. Po odmoru je prišla na dnevni red še interpelacija senatorja dr. Mejstrovica na ministrice socialne politike glede gradnje javne bolnice v Splitu. Seja senata je bila nato ob 13. zaključena. Prihodnja bo v soboto ob 9. dopoldne. Na dnevnem redu sta dve mednarodni konvenciji.

Pravoslavni cerkveni davek

Beograd, 19. marca. AA. Po sklepu patriarhijskega odbora srbske pravoslavne cerkve in na predlog ministra pravde je finančni minister odobril, da sme patriarhijski upravniki odbor srbske pravoslavne cerkve v svrhu ostvaritve dohodkov za svečeniške plače v proračunskih letih 1936/37 in 1937/38 odmeriti 10% patriarhijske doklade na tekoči neposredni davek brez dopolnilnega davka in posebne davčne doklade, ki se vključiti v glavno davčno knjigo, kakor tudi na uslužbeniki davek vseh davčnih obvezancev vzhodno-pravoslavne vere.

NEMČIJA JE PREKRŠILA POGODBO

Svet Društva narodov je včeraj ugotovil, da je Nemčija prekršila lokarnsko pogodbo — Sklicano bo haško sodišče

London, 19. marca. d. Po tajni seji, ki je trajala komaj četrt ure, je svet Društva narodov včeraj popoldne nadaljeval razpravo o predlogu francosko-belgijske resolucije, ki ugotavlja prekršitev versajske in lokarnske pogodbe po Nemčiji. Javne seje se nista udeležila niti Flandin niti Van Zeeland ter je Francijo zastopal Paul-Boncour. Tudi Eden, ki je prvi govoril, je takoj po svojih izjavah zapustil dvorano ter je njegovo mesto zavel državni podtajnik Cranborne.

Eden: Pogodba je prekršena, sklene naj se nova

Angleški zunanji minister Eden je v svojem govoru izjavil med drugim: Svet Društva narodov je bil pozvan, naj izpolni svojo dolžnost v skladu z lokarnsko pogodbo ter ugotovi, ali obstoja kršitev versajske pogodbe ali ne. V svetu DN sem ponovno obrazložil mnenje angleške vlade, da je bila izvršena izredna in brezdvomna prekršitev versajske pogodbe glede demilitariziranega Porenja. Zato je angleška vlada mnenja, da bi bilo prav, če pride svet DN do slične ugotovitve in obvesti o tem ostale signatarne države. Sistem varnosti in zaupanja je resno ogrožen.

Vprašanje je, kako naj bi se zaupanje zopet obnovilo. Zadeva, s katero se ima baviti svet Društva narodov, se ne tiče samo nekaterih držav, temveč vseh, ki spoštujejo svetost pogodbenih obveznosti v mednarodnih odnosih. Poudarjam, da se more po taki enostranski akciji obnoviti značaj mednarodnega zaupanja samo tedaj, če je pripravljena pripomoči k temu vsaka država, ki se je tiče. Sedanji položaj vsebuje dva elementa, ki moreta nuditi korist, namreč:

1. Prekršitev, čeprav je še tako očitna, ne vsebuje nobene neposredne grožnje s sovražnostmi in nobene neposredne akcije, kakor jo predvideva lokarnska pogodba v gotovih okoliščinah.
2. Nastali položaj, čeprav bi bil še tako resen, nudi ugodne prilike.

Zato pozdravljam iz srca izjavo belgijskega ministrskega predsednika, da bodo kljub vsemu, kar se je zgodilo, potrebne tudi v bodočnosti pogodbe in da je treba vedno znova obnovljati mednarodno življenje.

Upam odkritosrečno, da se bo našla pot, po kateri bo mogoče najbolje doseči zaželjeni cilj, namreč ohranitev miru na podlagi spoštovanja zakona. Važno je, da se ne ohrani samo mir, nego, da se odvrne za bodočnost vsaka nevarnost vojne.

Italija zvesta obveznostim, a proti sankcijam

Italijanski poslanik Grandi je izjavil, da se v sedanjem trenutku, ki je resen za Evropo in ves svet, popolnoma zaveda svoje odgovornosti in upa, da sedanji položaj ne bo rodil resnejših posledic. Kljub temu se ne smemo varati nad resnostjo položaja. Italija povsem razumeva upravljene skrbi francoskega in belgijskega naroda. Prekršitev lokarnske pogodbe je treba tem bolj obžalovati, ker jo je izvršila, katere večšina sodelovanje bilo za ohranitev miru bistvenega pomena. Italija se zaveda svoje odgovornosti in ostane zvesta svojim obveznostim, ne more pa se pričakovati, da bi se pridružila izvajanju ukrepov, ki se tičejo njenega prebivalstva samega. Italija smatra za svojo dolžnost skrbeti, da se enotnost lokarnskih sil ne razbije niti oslabi. Med vzroki, ki prispevajo k taki oslabitvi, je brez dvoma oslabitev politične podlage lokarnske pogodbe s sklepi, ki so bili sprejeti v Ženevi glede na italijansko-abelsinški spor. Proti Italiji so bile izvedene sankcije v trenutku, ko bi jo rabili kot garantinjo za evropsko varnost. Italija se je vedno zavedala svoje naloge pri delu za ohranitev varnosti in obnove Evrope. Če hočemo, da bi delo za obnovo Evrope ne ostalo zaman, mora temeljiti na razumevanju za medsebojne potrebe, na priznanju in medsebojnem spoštovanju življenjskih potrebščin naših narodov in preko vsega tega na soglasnem razumevanju pravic, interesov in dolžnosti naše civilizacije.

Poljska za pogajanje z Nemčijo

Zatem je govoril poljski zunanji minister Beck, ki je izjavil med drugim: Splošno je znano dejstvo, da Poljska lokarnske pogodbe ni prešla simpatično in v poljskem javnem mnenju so se pojavili svoj čas občutki, da vsebuje sicer za stabilnost poreske politike posebna jamstva, da pa more zbuditi neprijetna čustva glede varnosti vzhodne Evrope. Najnovejši dogodki so izzvali živahne razprave tudi o francosko-ruski pogodbi. Izjavljam, da pogodba, pri kateri je bila Poljska prav tako malo udeležena kakor pri lokarnski pogodbi, v nobent meri ne izpreminja obveznosti in dolžnosti Poljske na podlagi prejšnjih dogovorov. Poljska vlada in javno mnenje pripisujeta ojačenju normalnih odnosov med evropskimi državami največji pomen, to ojačenje pa se mora dočeti le s točnim izpolnjevanjem načel, ki jih je poljska vlada vedno zastopala, namreč, da interes katerekoli države, pa naj bi bil njihov pomen kakršenkoli, ne smejo biti predmet mednarodnih pogajanj brez sodelovanja in pristanka prizadetih. Uporaba tega edinega načela more doprinesiti k obnovi in utrditvi mednarodnega zaupanja, ki temelji na varnosti.

Malá antanta za francosko resolucijo

Rumunski zunanji minister Titulescu je poudaril, da je varnost Francije največjega pomena za države Malé antante, ker je z njihovo varnostjo v najtesnejši zvezi. Če bi se dovolila enostranska odprava pogodbe bi pomenilo to konec mednarodnih sporazumov ter bi stopila sila na mesto prava. Če bo pritožbi francoske in belgijske vlade zadovoljivo ugodeno, bo odstranjena nevarnost prejudica zlasti za centralno in južno-vzhodno Evropo in bo sporazum med prizadetimi državami ter Nemčijo za vzpostavitev etnotnega in trajnega miru v vseh delih Evrope sprejet od Malé antante z zadovoljstvom. Titulescu je na koncu izjavil, da podpira v imenu Malé antante francosko-belgijsko resolucijo.

Načelni sporazum lokarnskih držav

O ruskem paktu naj odloči Haag, med pogajanj z Nemčijo pa naj zasede ozek pas v Porenju mednarodna policija

Ob 22. so se ponovno sestali zastopniki lokarnskih signatarnih držav in so se posvetovali do 2. jutraj. Na sestanku so proučevali načrt splošnega sporazuma med državami, ki so sklenile lokarnsko pogodbo. Prišlo je do načelnega sporazuma, ki se sklada z večino francoskih pripomb. Konferenca se je postavila na stališče, da je Nemčija dolžna obrniti se na haško sodišče v zadevi francosko-ruske pogodbe in njene skladnosti z lokarnsko pogodbo. Prav tako se je določilo, da je treba od Nemčije zahtevati izjavo, da se bo brezpogojno podvržla razsodbi haškega razsodišča v tej zadevi.

Kar se tiče demilitariziranega obmejnega ozemlja v širini 20 km, ki se ima ustanoviti za čas pogajanj, je konferenca ugotovila, da se mora tak pas demilitarizirati samo na nemški strani ne pa tudi na francoski. Konferenca se je sporazumela tudi o tem, da imajo to ozemlje za čas pogajanj zasesti mednarodne policijske čete. Končno je dosežen sporazum tudi o tehnični strani izvedbe poudinih točk.

Komunikie o načelnem sporazumu je javnost sprejela s precejšnjim zadovoljstvom in diplomatski krogi zatrjujejo, da se je sedaj vsaj nekoliko razčiščila situacija, ki se bo po današnji seji angleške vlade in sestanku sveta DN gotovo še mnogo bolj zboljšala, tako da je do sobote pričakovati že čisto konkretnih rezultatov. Posebej so Angleži zadovoljni s stališčem, ki ga je zavzel francoski zunanji minister Flandin. Prav njegovi popustljivosti se je treba zahvaliti, da se je na nočni konferenci dosegel načelni sporazum.

Cim se je ponudi zaključila konferenca zastopnikov lokarnskih signatarnih oblasti, so se sestali ministrski podpredsednik MacDonald, zunanji minister Eden, finančni minister Neville Chamberlain in lord Halifax. Ministrski odbor je takoj prišel proučevati načrt načelnega sporazuma, in ga skušal spraviti v sklad z angleškim stališčem. Vsekakor je jasno, kar zatrjujejo tudi francoski krogi v Londonu, da zavisi sedaj ves nadaljnji razplet lokarnskega spora v prvi vrsti od stališča angleške vlade. Francija želi le, da bi Anglija vpoštevila tudi francoske obveznosti napram Italiji, ki je končno tudi garant lokarnskega pakta.

Ribbentrop zagovarja korak Nemčije

Nemčija je bila zaradi francosko-ruske vojaške zveze prisiljena, da je poslala vojaštvo v Porenje

Prvit od leta 1933 je bila danes Nemčija zopet zastopana na seji sveta Društva narodov, ki se je začela ob 11. dopoldne v St. Jameski palači. Voda nemške delegacije Ribbentrop je zavzel svoje mesto na skrajni desnici. Sejo je otvoril avstralski delegat Bruce, ki je takoj podal besedo vodji nemške delegacije Ribbentropu, ki je v približno 20 minut trajajočem govoru obrazložil stališče Nemčije do lokarnske pogodbe in do položaja v Evropi, kakor ga je kancelar Hitler formuliral v svojem govoru v državnem zboru dne 7. marca. V uvodu je izjavil, da je nemška vlada sledila povabilu sveta DN v prizadevanju, da bi tudi s svoje strani doprinesla del pri pojasnitvi obstoječih političnih vprašanj. Upa, da bo ta prva obnova odnosov njegove domovine do DN pomnila po mnogobrojnih zapletljajih v vojnem času in po vojni preokret v zgodovini Evrope. Nato je obrazložil mnenje nemške vlade glede poreske določbe v lokarnski pogodbi ter je poudarjal, da je lokarnska pogodba obremenila Nemčijo enostransko z izredno težko obveznostjo demilitarizacije Porenja na podlagi versajske mirovne pogodbe.

Posledice ruskega pakta za Nemčijo

Nato je govoril o francosko ruskem paktu o medsebojni pomoči, čigar pomen in posledice za Nemčijo je formuliral v naslednjih petih točkah:

1. Francosko ruska pogodba ustvarja zvezo dveh držav, ki imata skupno s svojimi kolonijami 275 milijonov prebivalcev.
2. Vsaka izmed teh držav je danes sama zase največja vojaška sila sveta.
3. Ta zveza je naperjena izključno proti Nemčiji.
4. Rusija, ki je po drugih državah ločena teritorialno od Nemčije, se je z vojaškimi zvezami s Češkoslovaško in Francijo neposredno približala Nemčiji.
5. Češkoslovaška, Francija in Rusija so postale s svojimi zvezami sodniki v laštni stvari, kjer lahko v vsakem primeru brez sklepa ali priporočila sveta Društva narodov same določijo napadalca in s tem samovoljno prične vojno proti Nemčiji. Franco-ruska zveza pomeni po zgodovinskem pojmovanju nemške vlade popolno uničenje doseganega evropskega ravnotežja in s tem politike, ki je bila določena z lokarnsko pogodbo.

Pogodbo je prekršila Francija ne Nemčija

Nemška vlada zastopa stališče, da francosko-ruski pakt po črkah kakor tudi po političnem smislu nasprotuje »zapadnoevropskemu sistemu varnosti lokarnske pogodbe in da je Francija s svojim enostranskim postopanjem prekršila lokarnsko pogodbo. Nemčija se je zato brez obojavljanja posluzila najbolj primitivne pravice vsakega naroda za varnost svojega ozemlja s tem, da je obnovila zasedbo demilitariziranega pasu v Porenju. Očitek, da je nemčija s svoje strani kršila lokarnsko pogodbo, mora nemška vlada odkloniti kot netočen in neprimeren.

Proti predložitvi spora haškemu razsodišču

Kar se tiče vprašanja, da bi se razsodišče bavilo s tem vprašanjem, je treba opozoriti na to, da ima ta problem poleg pravne brezdvomne v še večji meri političen značaj.

Malá antanta z zadovoljstvom Titulescu je na koncu izjavil, da podpira v imenu Malé antante francosko-belgijsko resolucijo.

Zadnji govornik je bil portugalski delegat Monteiro, ki je izjavil mnenje svoje vlade, da je Nemčija prekršila pogodbene obveznosti. Brez spoštovanja pogodbe ne more biti nobena prava, reda in miru ter bi bila kolektivna varnost samo sen. Svet Društva narodov je nato odgodil svojo sejo na danes ob 10. dopoldne.

Predsednik Bruce je ob koncu še sporočil, da je predsednik odbora trinajstih Madarjaga sklical v sporazumu s generalnim tajnikom DN Avenolom za danes sejo odbora trinajstih.

stvom in diplomatski krogi zatrjujejo, da se je sedaj vsaj nekoliko razčiščila situacija, ki se bo po današnji seji angleške vlade in sestanku sveta DN gotovo še mnogo bolj zboljšala, tako da je do sobote pričakovati že čisto konkretnih rezultatov.

Posebej so Angleži zadovoljni s stališčem, ki ga je zavzel francoski zunanji minister Flandin. Prav njegovi popustljivosti se je treba zahvaliti, da se je na nočni konferenci dosegel načelni sporazum. Cim se je ponudi zaključila konferenca zastopnikov lokarnskih signatarnih oblasti, so se sestali ministrski podpredsednik MacDonald, zunanji minister Eden, finančni minister Neville Chamberlain in lord Halifax. Ministrski odbor je takoj prišel proučevati načrt načelnega sporazuma, in ga skušal spraviti v sklad z angleškim stališčem. Vsekakor je jasno, kar zatrjujejo tudi francoski krogi v Londonu, da zavisi sedaj ves nadaljnji razplet lokarnskega spora v prvi vrsti od stališča angleške vlade. Francija želi le, da bi Anglija vpoštevila tudi francoske obveznosti napram Italiji, ki je končno tudi garant lokarnskega pakta.

Glasovanje

Po govoru poslanika Ribbentropa se je vršilo odločilno glasovanje o francosko-belgijski resoluciji glede kršitve lokarnske in versajske mirovne pogodbe od strani Nemčije. Ribbentrop je glasoval proti, zastopnik Čila se je vzdržal glasovanja, zastopnika Ekvadorja ni bilo na seji. Zastopniki vseh ostalih držav so glasovali za francosko-belgijsko resolucijo. Glasovala sta tudi zastopnika Francije in Belgije, vendar pa se njih glasa nista štela.

Ribbentropov protest

Po glasovanju je nemški poslanik Ribbentrop ostro protestiral proti odločitvi sveta Društva narodov, ki pripisuje Nemčiji krivdo na kršitvi lokarnske pogodbe, češ da je Francija prekršila pogodbo in sicer pravno in politično. Svečano je izjavil, da bodo zastopniki svetovne zgodovine, vpoštevajoč vsa politična, pravna in vojaška stališča, enkrat popolnoma drugače sodili.

Flandin in Van Zeeland odpotovala iz Londona

London, 19. marca. b. Francoski zunanji minister Flandin je odpotoval v Pariz, Van Zeeland v Bruselj.

Danes seja odbora trinajstih

Zeneva, 19. marca. b. Jutri popoldne se bo sestel odbor trinajstih ter se bo bavil z italijansko-abelsinjskim konfliktom.

Prevoz Venizelosovega trupla na Kreto

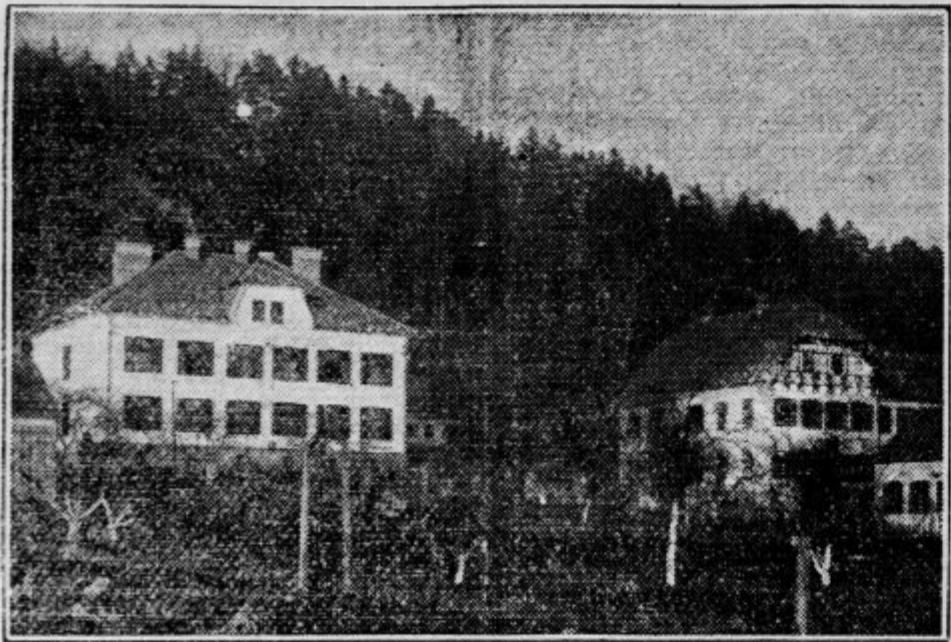
Atene, 19. marca. AA. Truplo pokojnega Eleuterosa Venizelosa bodo prihodnje sredo prepejali v Atene, v petek pa na Kreto, kjer bo Venizelos pokopan.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Pretežno vedro, stalno vreme s hladnimi nočmi. Dunajska vremenska napoved za petek: Po večini jasno vreme bo najbrže še trajalo, mogoče pa že vsoko oblačenje. Ponoči ponekod mrz, podnevi nekoliko toplje, v severnih Alpah užni vetrovi, v enem ali dveh dneh bo temperatura najbrže pričela padati.

Naši kraji in ljudje

Ukinitev banovinske gospodinske šole v št. Jurju pri Celju

Na levi poslopje gospodinske šole, na desni kmetijska šola

Pišajo nam:
Ban dravske banovine g. dr. Natlačen je že 12. decembra 1935. uradno odredil, da se konec šolskega leta 1935/36, premesti ta šola s celotnim preničnim inventarjem iz št. Jurja v Svečino nad Mariborom. Ta svoj ukrep je g. can sporočil na zadnjem banovinskem zasedanju novopostavljenim banovinskim svetnikom ki so to vzeli na znanje.
Celjski srez ima po novi ureditvi sedaj povečano število zastopnikov v banovinskem svetu. Zastopajo ga gg. Mihelčič in Stermečki. Župan in podžupan mesta Celja ter kmetovalec g. Kuder iz Griž pri Zalcu. Ali ti gospodje, ki so bili imenovani za naše zastopnike, niso prav nič čutili dolžnosti, da branijo v banovinskem svetu s svojo vplivno besedo vzorno kmetijsko gospodinsko šolo v št. Jurju, do katere ima celjski srez, ki šteje sam nad 60.000 prebivalcev, s svojim širokim okrožjem in zaledjem menda vendarle pravico!

Ze ob ustanovitvi kmetijske šole za slovenski del Stajerske leta 1910. je bilo določeno, da se na zavodu v št. Jurju pri Celju otvori tudi gospodinska šola za kmečke dekleta. Začelo se je tudi že z gradnjo poslopja. Zaradi nastalih vojnih in povojnih razmer je pa delo zastalo tako, da je šola zgradila in otvorila šele banovina v letu 1931. Ta šola je v okviru in upravi kmetijskega zavoda tako stvarno prilagojena potrebam naših kmečkih žen, da je nedvomno ena izmed najboljših organiziranih kmečkih gospodinskih šol v Jugoslaviji. Gojenke imajo poleg moderne urejene šole v novozgrajenem posebnem šolskem poslopju še vsa potrebna kmetijsko prakso na vzornih zavodovih objektih ter uživajo strokovni pouk profesorjev kmetijske šole. Slično so organizirani kmetijski zavodi tudi v drugih državah ter skupnost šol samo dopolnjuje celoto.

Ta šola je še posebno primerna za go-

spodinske tečaje za učiteljice osnovnih šol in gospodinskih potovalnih tečajev, ki se že vršijo na šoli. Zaradi ugodne lege ob železnici, vzornih gospodarskih objektov in moderne notranje ureditve je tudi posej šole zelo številni zlasti s strani ženske mladine gospodinskih nadaljevalnih šol, gospodinskih potovalnih tečajev, meščanskih šol, učiteljic itd. Tako postaja ta šola zares pravo središče kmetijskega gospodinskega šolstva za naše slovensko podeželje s svojo srečno centralno lego za vse predele naše banovine.

Bila bi nedogledna škoda, ako se svojo namenu tako odgovarjajoča šola uniči in premesti v kraj, ki je sam po sebi močno oddaljen od vsakega prometa, na skrajno mejo države v stara neprikladna grajska poslopja. Kmetijska gospodinska šola v št. Jurju je bila edina šola te vrste, ki so jo vodile v to svrhu strokovno izsolane civilne učiteljice. Koliknega pomena je zlasti danes, ako vztrajajo naše kmetijska dekleta voditeljice-matere ne pa šolske sestre, bi morale najbolje potrditi absolutne šole same. Šolske sestre imajo v naši banovini v svojih rokah vseh ostalih 8 sličnih šol Izgleda tako, da je šola v št. Jurju bila v neprijetno napotje, ki se mora odstraniti, že zato, da bodo šolske sestre imele v svojih rokah vsaj izobrazbo naše ženske kmečke mladine. Da se nekoliko zabriše ta nesrečni ukrep, se namerava na mesto te šole v št. Jurju organizirati zimsko kmetijska šola, za katero pa naše prilike še niso dozorele ter bo taka šola samo škodovala, če že ne uničila celotno šolo na obstoječem zavodu, a bo brez prakse tudi slabo vzgajala naš kmečki narod. Adaptacija starih grajskih poslopij v Svečini in ureditve nove šole na tem neprikladnem mestu bo stala znova težke denarje, kar pri današnjih gospodarskih razmerah ni uместno.

Naša nova radijska postaja

Ohrabrena po izvrstnih uspehih v kratkem času je nova postaja razširila svoj program

Beograd, 18. marca.

Kratkovalovna radijska postaja v Beogradu je bila z velikimi simpatijami pozdravljena v najoddaljenjih krajih naše domovine, dobila pa je tudi mnogo priznanj od radio amaterjev iz vseh krajev Evrope. Naši rojaki, ki živijo v raznih evropskih državah, so srečni, ko dobivajo vsak dan po kratkovalovni postaji vesti v svojem jeziku. Ravno tako zadovoljni in srečni pa so tudi mnogi poslušalci v državi, ki so bili prej navezani na oddaje tujih postaj. Iz Splita, Dubrovnika, Subotice, Kraljevice, Kosovske Mitrovice, Sušaka, Karlovca, Banjaluke, Nisa, Ljubljane, Kneževa, Zagreba, Skoplja, Bitolja, Mostarja, Sarajeva, Cetinja, Novega Sada in iz mnogih drugih krajev v državi je sprejela kratkovalovna radijska postaja že v kratki dobi svoja delovanja veliko število zahvalnih in priznalnih pisem.

Ohrabrena s tolikim, v kratkem času doseženim uspehom, je kratkovalovna radijska postaja razširila svoj program oddaj. Vsak dan od 8. do 9. zjutraj bo oddajala svoj koncert, sestavljen od narodne glasbe in skladb naših in drugih skladateljev na Balkanu. Dnevno od 9.45 do 10.45 so na programu vesti in komentarji našega tiska v francoskem, nemškem, italijanskem in grškem jeziku, vmes pa glasba

z gramofonskih plošč. Ob 18. daje postaja svoj radio-dnevnik, ki ga prenaša tudi Radio Beograd. Glasbeno ilustrirana predavanja, ki so se zaradi svoje originalnosti zelo priljubila, so na sporedu ob 14., ponovijo pa se ob 17.30 v kakem tujem jeziku. Od 14.15 do 14.30 je oddaja vesti v madžarskem jeziku, ob 16. pa oddaja vesti v francosčini, nemščini, italijanščini in grščini. Ob 19.15 se javlja kratkovalovna postaja z vestmi, ki jih prenaša tudi Radio Beograd. Zadnje vesti v našem jeziku so ob 22., ob 22.10 pa zadnje vesti v madžarskem jeziku, potem pa se oddaja glasba iz naših in drugih balkanskih držav.

Da bi se poslušalec nudila priložnost sodelovanja pri sestavljanju programa, bo kratkovalovna postaja trikrat na teden oddajala posebno točko, sestavljeno na podlagi sugestij svojih poslušalcev. Ta točka je upravičeno imenovana »izpolnjene želje«. Iz vsega tega je pač dovolj razviden pomen naše kratkovalovne radijske postaje, ki bi ji tudi lahko rekli »izpolnjena želja«, ker je v največji meri ustregla tolikim poslušalcem radia doma in na tujem.

Pol stoletja že deluje CMD, darujmo še za pol stoletja!

svojih nalog predvsem zadostno množino kislika, pa ravno tega je v večjih višinah tem manj, čim više se povzpemo. Gorsko podnebje je karakterizirano po stopnjevanju nižjem tlaku, zmanjšanjem delnem tlaku kislika, manjši vlagi v zraku, nižji temperaturi in povečanem žarenju. Na človeka deluje kot izrazito dražljajno podnebje.

V drugem delu predavanja je sledil opis znane gorske bolezni pregled raziskovalcev, ki so proučili večidel na posebnih ekspedicijah, delovanje faktorjev višinskega podnebja na človeka. Za te študije so bili postavljeni celo posebni inštituti, od katerih je bil prvi na Monte Rossa (italijanski fiziolog Mosso); v novejšem času so posebno znani inštituti v Davosu in na Jungfrauhojch. Zanimiva opazovanja so bila objavljena tudi od udeležencev raznih ekspedicij na visoke gore v Aziji.

Učinki višinskega podnebja pa se ne pokažejo le v višinah nad 3000 m, v katerih nastopa že gorska bolezen, temveč že do 500 m, čeprav v manjši meri. Že pri 1500 m se opazijo prvi vplivi zredčenega zraka. V višinah do 3000 m je povečano žarenje mogoče celo važnejši faktor. Nekateri živali so napram višinskemu podnebnju bolj občutljive, n. pr. mačka. Zanimivo je, da je povečana množina maščob v mleku planinskih krav izraz motenj v presnavljanju, ki so povzročene po zmanjšanju kislika.

Pravni položaj neporočenih zakoncev

Ljubljana, 19. marca.

»O pravnem položaju neporočenih življenjskih drugov« je v okviru društva »Pravniki« predaval njegov predsednik univ. prof. dr. et. dr. hon. e. Metod Dolenc. Iz pregleda po našem pravu, ki ga je predavatelj podal, je bila razvidna prav neznačajna zaščita zakoncev, ki se niso odločili, da bi osnovali svojo življenjsko skupnost na neki trdni pravni podlagi. Najbolj zanimiv del izvajanj našega pravnega znanstvenika je bil v onem delu, v katerem je iznesel svoje mnenje glede uvajanja novega zakonodavstva, ki se bo pečalo s temi odnosi.

Po njegovem mnenju naša zakonodaja doslej ni v zadostni meri uredila pravnih odnosov takozvanih »divjih ali koruznih zakonov«, zlasti pa se ni zavzela zadostno za deco, ki izhaja iz takega razmerja. V smislu čl. 21. septembrske ustave bi morala biti kaznovana brezvestnost nezakonstkih staršev, zato naj bi se zakon o prestopkih, ki ga baš sedaj pripravljajo, poskrbel za primerno zaščito. Da pa bi se divji zakoni preveč ne razpasli, naj bi država podpirala sklenitve pravnih zakonov (brakov), kakor skrbita v tem pogledu zlasti Nemčija in Italija z izdatnimi gnotnimi podporami in raznim olajšavami. Po predavateljevem mnenju boljševidem v Sovjetski Rusiji s svojimi pravnimi ustanovami izpodredila in podira rodobno, nasprotno pa jo fašistične države grade in podpirajo.

Za aktualna izvajanja so se poslušalci zahvalili predavatelju s prisrčnim aplavzom. Dr. Sajovic, ki je vodil sestanek, se je tudi poslušalcem zahvalil za obilno udeležbo in ugotovil, da je bilo to predavanje izmed vseh v tem letu najbolj obiskano. Primerno bi bilo, da bi se društvo v bodoče bolj posvetilo tudi sličnim aktualnim predavanjem, ki bi zbudila zanimanje širšega kroga naše inteligence izven pravnikega stanu.

Trafikanti proti eksportnim cigaretam

Jesenice, 18. marca.

V nedeljo je bil ustanovni občni zbor jeseniške podružnice Zdruzenja tobačnih trafikantov, ki je vzbudil med prodajalci tobaka v gorenjskem kotu prav živahno zanimanje. Udeležilo se ga je lepo število trafikantov tudi iz oddaljene okolice in o močni stanovski zavednosti nam še posebej pričča primer trafikanta Ljuzeta Lipovca iz Zgornje Radovne, ki je peš prišel tri ure daleč, da s tovariši obravnava zadeve svojega stanu.

O pomenu organizacije in njenem razvoju je poročal delegat sekcije Belince iz Ljubljane, ki je hkratu orisal težave in borbe, ki so bile potrebne za doseg doseganih uspehov. Trafikant Rant z Jesenic je podal izčrpano poročilo o težkem položaju, v katerem se nahajajo trafikantje v obmejnem okolišju, ki jim zlasti eksportne cigarete delajo mnogo preglavice. Eksportnih cigaret se dobi na Jesenicah, kolikor jih kdo hoče, in dasi so namenjene čez mejo, se jih na Jesenicah brkone več pokadi kakor v Avstriji. Eksportne cigarete so po kvaliteti znatno boljše od onih, ki jih monopolna uprava pripravlja domačim kadilcem, po vrhu pa so še znatno cenejše, namesto da bi bile primerno dražje, zlasti še z ozirom na dejstvo, da cene spričo dobrih inozemskih valut še občutno padejo. Monopolna uprava v uvedbo eksportnih cigaret svojih dohodkov nikakor ni pomnožila, pač pa trpi znatno izgubo tudi zavoljo tega, ker je zlasti po obmejnih krajih padel konsum tobačnih izdelkov po trafikah Ljudje, ki na nedovoljen način prihajajo do eksportnih cigaret, pa v zasme trafikanom še mečejo prazne ovitke od njih pred njihove lokale. Zbovalci so sklenili resolucijo, da mora izdajenje eksportnih cigaret enkrat za vselej prenehati.

Pri volitvah, ki so zaključile lepo uspešno zborovanje, je bil sestavljen naslednji odbor: predsednik Rant z Jesenic, podpredsednik Tolar iz Mojstrane, tajnik Mežak, blagajnik Nikolovčič, odborniki Cerne, Mesarjeva z Jesenic, Balon z Javornika, Korošec iz Česenje pri Boh Bistrici in Cundrič iz Gorji, namestnika Pogacar z Javornika in Kobentnova iz Hrušice.

Dolenjsko obrtništvo v boju za obstanek

Novo mesto, 19. marca.

Dolenjsko obrtništvo je zašlo v hudo krizo, ki grozi popolnoma uničiti nekatere obrtniške stroke. Najhujše so pač prizadeti čevljarji, katerim hudo konkurira Bata, ki jim takorekoč grozi vzeti vse življenjske možnosti. Čevljarjem sledi krojači, ki jih tlačijo konkurenca Tivarja. Istotako so po domači in inozemski konkurenca prizadete druge panoge obrtnega stanu, dočim stavbna in ključavničarska, ter deloma tudi kleparska obrt nimajo dela, ker se premalo zida. In tako bi lahko naštevali kar naprej težave obrtnega stanu.

Videč svoje propadanje so se začeli tudi dolenjski obrtniki na vse kriplje truditi, da si izboljšajo položaj. Dvignili so kvaliteto svojim izdelkom na najvišjo stopnjo, ter so tako postavili svoje izdelke v isto vrsto z inozemskimi, ali celo še višje. Tega naša širša javnost deloma ne ve, nekaj pa vedeti noče. Se vedno ji je ljubše tuje navidezno cenejše in boljše blago, kakor pa izdelek domačega obrtnika kateremu še ne zaupajo dovolj. Da bi domači obrtniki vsej javnosti pokazali, česa so zmožni, so se odločili prirediti stalne razstave svojih izdelkov. Da bi bolje uspeli, so se pričeli še bolj združevati v raznih obrtnih organizacijah. Pozabili so vse stare strankarske spore in postali zopet samo — obrtniki, ki jim je isti cilj: borba. S tem korakom je bil postavljen trden temelj boljše bodočnosti obrtnega stanu in napredka. V Novem mestu, središču Dolenjske, odkoder naj dobivajo vse obrtne organizacije smernice za nadaljnjo delo, sta se združili pred kratkim dve močni obrtni organizaciji: Obrtno društvo in pa novo ustanovljena Obrtna zveza, ki šteje že danes okrog 200 članov, v enotno obrtno fronto, katere prvo delo bo velika obrtno-gospodarska razstava za časa gasil-

Oglas je registr. pod št. 1753 od 17. XII. 1935.

skega kongresa v Novem mestu v dneih od 4. do 13. julija.

Vse dolenjsko obrtništvo bo todaj stopilo na plan krepko združeno in bo pokazalo, kaj zmorejo pridne roke domačega obrtnika. Marsikaj so pokazali obrtniki že leta 1934. z razstavo po novomeških trgovskih izložbah in lani z razstavo v hiši g. Kastelica, vendar so bile vse te razstave preveč raztrgane in zato niso dosegle polnega uspeha. Nameravana razstava letos pa bo prirejena v enem samem poslopju, bo bolj enotna in povezana v celoto, k čemur bodo gotovo veliko pripomogli tudi naši gospodarski krogi, ki se bodo te razstave udeležili. Zelimo le, da bi bilo to veliko obrtniško delo in prizadevanje za obstoj in procvit obrtnega stanu tudi kronano z največjim uspehom!

Huda nesreča v šibeniškem pristanu

Pri prenašanju strupenih tovorov je bilo poškodovanih nad 60 delavcev — Prepozna intervencija socialnih ustanov

Sibenik, 18. marca.

Oni dan je pristal v šibeniškem pristanu parnik »Asteria« in so se po njegovem prihodu odgrali dogodki, ki živo spominjajo na žalostno usodo težakov v kakem orientalskem pristanišču, kjer so množice težakov in kulije izročene vsakemu izkoriščanju. Na pamiku je bilo natoovorjenih kakih 500 ton neke smole, ki jo uporabljajo pri izdelavi premoaga briketa. V tej smoli so žvepna kislina, amonijak in še razne druge primese, škodljive človeškemu organizmu. Strokovna analiza nesrečne smole še ni gotova. Tovor parnika je prevzelo podjetje »Monte Promina«, ki je za izkrcavanje smole kar v pristanišču najelo okrog 150 delavcev. Da bi bilo delo opravljeno kolikor mogoče poceni, so najeli poleg malega števila odraslih delavcev vočinoma mladino, ki postopa po pristanišču ter opravlja razne priložnostne posle. Podjetje je najelo to mladino, da bi za nekaj dinarjev delala ves dan. Da taka zaposlitev otrok ni dopustna, ni nihče pomislil.

Množica najetih delavcev se je takoj lotila dela brez vsakega priprave, brez vsakega pouka in tudi brez varnostnih ukrepov. Posadka parnika je imela zaščitne maske in očala. Najeti delavci pa so brez vsega z golimi rokami prenašali nevarno smolo. Mnogi so že po eni uri občutili huda vnetja kože in tudi oči. Vrgli so proč svoje tovore ter se zatekli po pomoč v ambulanto okrožnega urada. Okrožni urad je obvestil policijo in delavsko zbornico, da se je kakih 20 delavcev pri izkrcavanju strupene smole nalezlo opeklin in vnetij. Delo pa je teklo naprej. In vedno več pacientov je prihajalo na okrožni urad. Specialist za očesne bolezni je tam ordniral do poznega večera ter pregledal 45 delavcev. Tudi nekateri drugi zdravniki so imeli dosti dela. Zalostna bilanca izkrcavanja strupene smole še ni sestavljena.

Na pamiku pa se je pripetilo istega dne še nekaj drugih nezdod. Neki delavec je s parnika padel v morje, ker je bila ograja vsa perela in se je porušila. Rešili so ga v zadnjem hipu. Tudi deske na nekem mostičku, po katerem so hiteli nosači, so bile slabe. Podrle so se in več delavcev je bilo poškodovanih.

Naslednji dan so z delom nadaljevali, bilo pa je »samo« 15 novih primerov opeklin in vnetij od strupene smole. V dveh dneh je moralo iskati zdravniško pomoč nad 60 delavcev. Značilno je, da so dobili vnetja tudi nekateri pasantje, ki so po-

nesrečne delavce obkolili, jih ravedno vpraševali, kaj jim je, ter jih napovedali k zdravniku.

To pa še ni vse! Oni delavci, ki so srečno prestali nevarno delo, so potem doma odložili svojo umazano obleko ter se preoblekli. Domačini so umazano obleko iztepli in zdaj imajo zdravniki okrožnega urada nove paciente. Vnetja na očeh in opekline na rokah so dobile matere, žene in sestre delavcev. Tudi teh pacientov je lepo število. Delavske organizacije, okrožni urad in tudi policija so nastopile proti podjetju, ki prenaša nevarne in strupene tovore s parnika v svoj rudnik brez vsakih varnostnih ukrepov in naprav.

Smrt pri pregledovanju stare puške

Škofja Loka, 19. marca.

V nedeljo ponoči je prišlo v hiši posestnika Ruparja Franceta pri Sv. Ožboltu na tako zvanih Fojkah zaradi neprevidnega ravnanja z orožjem do hude nesreče, ki je terjala življenje 17-letnega posestnikovega sina Okorna Jožefa od Sv. Barbare. Okorn je bil v dogovoru z Ruparjevo Františko zaradi nakupa pištole kalibra 6.35 m/m in sta se pogodila za ceno 150 Din. Usodno neželjo bi bil moral priti revolver v last Okorna, ki se je izmuznil od doma proti volji svojih staršev, Barantali so v kamri, med tem ko so bili ostali ljudje v glavni sobi. Kupljeni revolver je vstalnik Okorn v žep potem pa ga je izvlekel spet ven in ga začel odgledovati. V domnevi, da ni nabit, ga je vzel v roke hišni gospodar Rupar. Kmalu nato pa je odjeknil strel in krogla je zadela Okorna v trebuh.

Obstreljeni mladenič je spočetka tožil le o pekočih bolečinah in so zato preostali, ki so prihitehi na strel v kamro, mislili, da zadeva ni preveč nevarna. Krvavega fanta so položili na posteljo, češ da bo že odleglo. Toda njegovo stanje se je slabšalo in zjutraj so poslali v Škofjo Loko po zdravnika dr. Homana, ki je nasvetoval, naj takoj prepeljejo ponesrečenca v Ljubljano v bolnišnico. S tem sporočilom so šli nazaj na Fojke in so potem, ko je minilo od nesreče že dobrega pol dne, položili ponesrečenca na navaden lojterski voz in ga odpeljali proti Ljubljani. Že pri Medvodah pa jim je Okorn tako opešal, da si ga na vozu niso več upali peljati dalje in so zato opravili ostalo pot z nekim slučajno mimo došlim avtom. Toda prepozno, zakaj je ubogi fant, je med potjo izdihnil.

Zakaj smo srečni na planinah

V skaleški alpinistični šoli je predaval mliv docent dr. Albin Seliškar o delovanju visokogorskega podnebja na človeka, o fiziologiji alpinizma. Iz poučnega predavanja posnemamo:

V gorah govori priroda človeku vse blže in intimneje, povedati mu more dosti tudi o njegovem organizmu. Na človeku, ki se poda v visoke gore, se opazijo tako značilne spremembe, da zbude pozornost tudi manj podučnega. Za fiziologijo samo je študij teh izprememb največjega pomena, ker prav posebno prispeva k spoznanju funkcij dihanja, krvi, cirkulacije in regulacije funkcij.

V prvem delu predavanja je g. predavatelj podal pregled značilnih funkcij človeka, ki gre na goro: presnavljanje kritje energetskih potreb, ostrba organizma s kisikom, dihalna funkcija krvi, delovanje srca in žilja, proces dihanja, delovanje mišic, potrebe po večji množini kislika v organizmu, ki vrši delo, regulacija funkcij potom živčevja in organov z notranjim izločevanjem. Značilne učinke adrenalina, tiestega hormona, ki ima v delujočem organizmu in podobno v visokogorskem podnebnju tako velik pomen, je pokazal poizkus na živem srcu žabe.

Organizem se prilagaja za redno opraviljanje

Učinki na človeku se pokažejo predvsem v krvi. Množina rdečih krvnih celic in krvnega barvila se more silno povečati. Hitro nastopajoče povečanje števila teh celic takoj po prehodu v višine je povzročeno po posebnem delovanju organov, ki služijo kot rezervoar za kri, n. pr. vranica in jetra.

Po daljšem bivanju v višinah se izboljša možnost krvnega barvila za vezanje kislika, nastopi resnična prilagoditev na spremenjeno življenjsko okolje. V delovanju srca, žilja in dihalnega aparata se pokažejo spremembe, ki vse streme za tem, da dobi organizem dosti kislika kljub zmanjšani množini v zraku. Seveda gre ta prilagoditev le do nekih mej. Tudi individualno je zelo različna.

Za razumevanje načina delovanja višinskega podnebja so važne spremembe v delovanju vegetativnega živčevja, ki ga nekateri značilno imenujejo »življenjsko živčevje«, in pa organov z notranjim izločevanjem. Vedno bolj prodira naziranje, da učinkujejo višinski faktorji, ki zadenajo najprej kožo in pljuča, s posredovanjem krvi in vegetativnih refleksov na simpatično živčevje in organe z notr. izločevanjem, posebno na nadledvično žlezo (adrenalin!).

Presenetljiva je lepota spoznanja: prav tiste sile ki zaustavljajo človeku prodiranje v višine, vzdražijo telo, da se jim postavi v bran s prilagoditvijo na novo okolje. Tudi tistemu mogočnemu faktorju, ki privede velike množice v gore, o alpinizmu,

more fiziologija nekaj povedati. Alpinizem je sport. To je dobro in lepo obrazložil pok. dr. Tuma. Za fiziologa je sport telesno udejstvovanje, ki je združeno s premagovanjem nepredvidenih zaprek. Tu se posebno uveljavi delovanje simpatičnega živčevja in adrenalina. Oboje je usmenjeno.

Dr. Karel Pečnik — koroški dobrotnik Vse svoje premoženje je zapustil koroškim rojakom

Ljubljana, 18. marca.

Danes teden so spremili koroški rojaki na šentpetersko pokopališče v Grazu k zadnjemu počitku svojega mecena zdravnika dr. Karla Pečnika, ki je umrl na Dunaju v 69 leti starosti. Pokojni je bil rojen v znani Janežičevi hiši v Lešah na Koroškem. Njegova mati je bila sestra slavnoga slovničarja prof. Antona Janežiča, nadstabežnega zdravnika dr. Valentina Janežiča, vpo-kojenega nadporočnika in ravnatelja Mohorjeve družbe v Celovcu Simona Janežiča ter Josipa Janežiča, ki je prevzel domačijo v Lešah ter vzgojil strogo v nacionalnem duhu svojih šest otrok, med njimi dr. Zvonka Janežiča, zdravnika na Bledu. Gimnazij je študiral pokojni v Celovcu, medicino pa na Dunaju, kjer je moral zaradi pičilnih demarnih sredstev stopiti v občinsko službo, obenem je bil pa vpisan na medicinski in filozofski fakulteti. Z Dunaja je odšel pozneje na univerzo v Dresden, kjer je bil promoviran.

no na povečano pripravljenost organizma za premagovanje zaprek. To pomeni zvišano borbosten, zvišan pogum poirtvovalnost. Subjektivno se tedaj v človeku silno dvigne zavest lastne volje. Ta zavest izdatno prispeva k občutku velike sreče, ki navdaja alpinista v gorah.

Štuzboval je najprej v sanatoriju v Meranu, odkoder je odpotoval v Aleksandrijo in ustanovil z drugimi slovenskim izsoljenici slovensko društvo »Nika«. Ze leta 1897 se je jel oglašati iz Egipta v koroškem listu »Soča«, kjer je objavil znamenite gospodarske in politične članke. Začel je pisati in se boriti zoper takozvano alexandrinarstvo. V slovenskih listih posebno v koroških »Soči« in ljubljanskem »Slovenskem listu« je napisal mnogo gospodarskih član-kov zlasti o možnosti izvoza našega lesa v Egipt. Dal je pobudo, da so se slovenski mizarji v Solkanu na Gorškem organizirali v mizarsko zadrugo, ki je imela mnogo odjemalcev v Egiptu. Dal je pobudo, da so na Gorškem začeli saditi rumeni marsijski krompir, ki so ga izvažali ne le v Egipt, temveč tudi na Češko in drugam. V Aleksandriji je bil znan privatni zdravnik. Ob leta 1904 ali 1905 dalje je deloval v Kairi, kjer je bil solastnik lekarnе. V Egiptu se je tudi seznanil s svojo pomemb-

Domače vesti

Jožefovo

Krasno praznično jutro je letos zdramilo na Jožefovo vso lepo našo zemljo. Kakor že nekaj dni, se je bočilo ves praznični dan povsem jasno, brezoblačno nebo nad prebujajočo se naravo. V topli sončni pripek, ko so se na vse strani že rano zjutraj zgrinjale trume izletnikov, so ves dan bleščale ko mogočna bela kultserija zaženele plamine v dolino.

Ljubljana je zaživela na promeni in po vseh bližnjih izletnih točkah je bilo vse polno zadovoljnih sprehajalcev. V stehernega človeka je planilo prijetno zadovoljstvo v pričakovanju nečesa, ki ga more nuditi le topla zavest, da zdaj enkrat za vselej roma v deželo neučakana pomlad.

In zato so bile vse Jožice in Jožeti večeraj še posebej slavnostno razpoloženi, ko je samo ljubo nebo tako lepo razumelo njih notranje zadovoljstvo. Pridno so govdali in gotovo so bili tudi gostilničarji zadovoljni.

Da pa so naši fantje kavalirji, bi lahko povedale srečne Jožice, ki so jih poleg dveh srčnih izrazov fantje večeraj pridno počasi s pomladnim cvetjem. Vsa križišča so bila polna prodajalcev pomladnih znanilk, ki jih je sonce bohotno izvabilo iz zemlje.

Svevda je bilo Jožefovo po vsej Sloveniji tudi svečan praznik obrtnikov. Povsod so bila priložnostna obrtniška predavanja. Večerni vlaki so se spet polni vračali v Ljubljano, res Jožefovo je bil dan tako svečan in lep, kakor so le redki dnevi v življenju, ko se radostna harmonija praznične narave z vso silo poveže z razigranimi čustvi človeka.

Aktualna učiteljska vprašanja. Iz Slovenske Bistrice nam poročajo: V soboto je zborovalo na Pragerskem učiteljsko slovenjebistriškega okraja. Predsednik Miloš Tajnik se je po pozdravu spomnil pokojnega tovariša Antona Hrena, v čigar spomin je društvo poklonilo Učiteljskemu domu v Mariboru 200 Din. Sekcijski tajnik Metod Kumelj iz Ljubljane je nato obširno poročal o vseh poročih vprašanih učiteljskega stana: O uspehih in neuspehih glede plač, o zboljšanju uredbe o disciplinskih predpisih, o stalnosti, o nezmožnostem položaju učitelje, o zastopavljanju učiteljev bivših šol OMD, o odpravi kuluka, šolskih knjigah. Organizacija je storila vse, da odvrne napade na učiteljski stan, kateremu hoče sledovati na ugledu, hoteč učiteljsko prikazati v taki luči, da bo pri ljudstvu zasnovano in s tem pripravljeno na dogodke, ki so sledili. Učiteljsko ne taji, da so tudi v njegovih vrstah posemzniki vredni graje, odklona pa, da se prestopniki posemznikov zlorabljajo v škodo ugledu vsega stana. Vsem odločujočim krogom je bila poslana obširna spomenica. Sledilo je predavanje strokovnega učitelja Alberta Zerjava o mejah in možnostih zgodovinskega pouka o osnovni šoli. Predavatelj je prikazal razvojne stopnje po Ferieru, Oswaldu in Suznini Engelmannovi. Sedanja je za nas najbolj merodajna. Po njej se zgodovinski pouk razdeli v več dob, od katerih bi za osnovno šolo prišle v poštev: doba bašk do 7. leta, doba robinzonad do 12. leta in baladna doba do 14. leta. Snov in način docedanja pouka na osnovnih šolah, kjer imata glavno vlogo kronologija in sistematika, sta prikladna šole za otroke pred malo matura. Snov osnovne šole je treba primerno novelirati in epizirati, učne načrte pa prikrojiti duševni zmogljivosti otrok. Predavatelj je žel mnogo odobravanja. Ob koncu je spregovoril nekaj bodrih besed novi šolski nadzornik Cepuder. Prihodnje zborovanje skupno s 7 sosednjimi okrajnimi društvi bo v Rogasški Slatini.

Parobrodarska društva, ki vršijo redno obalno plovo, dobivajo od države za prenos pošte in za druge uslugе, ki jih društva izkazujejo javnemu interesu, subvencijo. Neizplačani pa je že preko 60 milijonov teh subvencij. Nedavno je bilo sklenjeno, da bodo zaostale subvencije izplačane, če se to polovica teh subvencij porabila za graditve hotelskih objektov na naši obali. Na ta način naj parobrodarska društva vložijo v hotelske objekte na Jadranu nad 30 milijonov dinarjev. Naš pomorski promet vzdož obale je po priznanju domačih in tujih potnikov odličen, na drugi strani pa poudarjajo vsi potniki, da je ob obali premalo hotelov. Pomanjkanje hotelov v obmorskih krajih znižuje število potnikov na naših parnikih in zato je tudi v interesu samih parobrodarskih društev, da se zgradijo novi hoteli.

Zagrebska zvezdarna propada. Hrvatsko prirodoslovno društvo je na svojem obnem zboru v Zagrebu razpravljalo tudi o zagrebški zvezdarni, ki ji pravijo Popov toranj in ki zaradi pomanjkanja sredstev že nekaj let ne dela. Beograjska zvezdarna tepe napreduje, v Zagrebu pa žre rja instrumente. Zvezdarno obiskujejo samo še dijaki, ni pa več mogoče vršiti znanstvenih raziskav, ker ni prav nobenih sredstev. Prirodoslovno društvo važni ustanovi ne more pomagati, ker se je šele zdaj v 45. letu svojega obstoja rešilo svojih dolgov in je izbralo komaj toliko sredstev, da bo moglo spet izdajati svoj glasnik.

Vprašan novega islamskega verskega poglavarja. Ker je z zakonom o islamski verski zajednici stavljen na razpoloženje sedanjih islamski verski poglavar ali reis-ul-ulema g. Maglajič, se muslimanski krogi v Bosni in Hercegovini zelo zanimajo, kdo bo njegov naslednik. Večina muslimanov pričakuje, da bo za reis-ul-ulemo imenovan upokojeni prvi reis-ul-ulema g. Čaušević, ki je zelo priljubljena in velja tudi za najodličnejšega islamskega teologa. G. Čaušević je dobil za veliki muslimanski praznik Kurban Bajram množestevine čestitke iz raznih krajev.

Pečate Jadranske straže je ponarejal. Pred okrožnim sodiščem v Subotici se je vrtila razprava proti mlademu beograjskemu trgovcu Muhamedu Imamoviću, ki je bil obtožen zaradi ponarejanja in selarji. Imamović je prišel v Subotico ter se seznanil z bančnim ravnateljem in podjetnikom Goldmanom. Svojuemu znancu je pripovedoval, da ima v Beogradu dobre zveze in da bi lahko izposloval da bi prišla na škatlice vžigalce reklama za Goldmanova podjetja. Trdil je, da bi se to dalo napraviti s pomočjo Jadranske straže. Imamović je odpotoval v Beograd in od tam prinesel Goldmanu pogodbo Jadranske straže glede reklame na

Ali je Vaša prebava v redu? VZEMITE ZVEČER DVE DO TRI MALE ARTIN-DRAŽEJE in zjutraj boste imeli lahko izpraznjenje. Dobivajo se v vseh lekarnah v škatlicah po 12 dražej Din 8.— in v vrečkah po 2 dražej Din 1.50 Ogl. reg. pod št. br. 7724/34.

2.500 inozemcev bo v dunavski banovini izgubilo pravice do zaposlitve. Vsem v dunavski banovini zaposlenim tujim državljanom je bilo naročeno, da morajo do konca februarja letos priti za dovoljenje bivanja in zaposlitve. V dunavski banovini je okrog 5.000 delavcev in raznih uslužbencev, ki še nimajo našega državljanstva. Polovica si je pridobila novo dovoljenje bivanja, druga polovica, ki jo tvorijo dinarji, hlapci in drugi mali ljudje, pa takega dovoljenja nima, ker se ni ozirala na razne razlage v uradnih in dnevnih listih.

Boj domačinov proti naseljencem na Kosovem polju. V vasi Svanju na Kosovem polju sta se pred leti naselila invalida Ivan Begović in Stojko Stošević. Dobil sta vsak svoj kos zemlje, ga pridno obdelovala, si postavila hišici in lepo napredovala v svojem gospodarstvu. Sosedje Arnavti pa so naseljenca obdoličili, da sta si prisvojila nekaj občinskega sveta. Napetost med domačini in priseljencema je rasla od dne do dne, naposled pa je prišlo do izbruha. Kakih 30 s sekirami in motikami oboroženih Arnavtov je naskočilo Stoševićev dom. Porušili so vso ograjo in poškodovali tudi hišo. Potem je tolpa krenila proti Begovićevi posesti. V silobranu je Begović streljal in enega napadalca ustrelil. Ostali so zbežali. Spor s tragičnim zaključkom so povzročili neki hujskači.

Strašne posledice bede v veliki hercegovski občini. V začetku meseca so bila oblastva obveščena, da je v veliki hercegovski občini Drinovcih, ki šteje okrog 13.000 duš, zavladala strašna beda, ki so jo še povečale nedavne poplave. Občina je dobila za prvo pomoč okrog 8 vagonov kornuze, a ta pomoč ni mogla preprečiti strašnih posledic bede. Zaradi slabih zdravstvenih in socialnih razmer v občini in okolici se pojavljajo tudi epidemije. Deco ugona bilja epidemija ošpic, v vasi Zargovci pa se je pojavil legar. Med deco in med odraslimi je mnogo smrtnih primerov, ker je glad vzal bolnikom vso odpornost proti epidemijam. V nekaterih vaseh je umrlo 15 odstotkov obolelih otrok.

Pariski sejem, največji trgovski sejem na svetu, bo zbral od 16. maja do 2. junija okrog 8000 razstavljavcev iz 34 držav. Sejem obišče letno nad 2 milijona oseb. Veliki popusti na železnih cestih. Informacije daje: francoski trgovniški atašé v Beogradu in vsi francoski konzulati v državi.

Umrila je gospa Mira Schorn, rojena Tornago. Pogreb bo danes ob 17. pri Sv. Križu. Blag ji spomin, uglednim družinam naše iskreno sožalje!

Umrila je gospa Mira Schorn, rojena Tornago. Pogreb bo danes ob 17. pri Sv. Križu. Blag ji spomin, uglednim družinam naše iskreno sožalje!

Umrila je gospa Mira Schorn, rojena Tornago. Pogreb bo danes ob 17. pri Sv. Križu. Blag ji spomin, uglednim družinam naše iskreno sožalje!

Umrila je gospa Mira Schorn, rojena Tornago. Pogreb bo danes ob 17. pri Sv. Križu. Blag ji spomin, uglednim družinam naše iskreno sožalje!

Umrila je gospa Mira Schorn, rojena Tornago. Pogreb bo danes ob 17. pri Sv. Križu. Blag ji spomin, uglednim družinam naše iskreno sožalje!

Umrila je gospa Mira Schorn, rojena Tornago. Pogreb bo danes ob 17. pri Sv. Križu. Blag ji spomin, uglednim družinam naše iskreno sožalje!

Umrila je gospa Mira Schorn, rojena Tornago. Pogreb bo danes ob 17. pri Sv. Križu. Blag ji spomin, uglednim družinam naše iskreno sožalje!

Umrila je gospa Mira Schorn, rojena Tornago. Pogreb bo danes ob 17. pri Sv. Križu. Blag ji spomin, uglednim družinam naše iskreno sožalje!

Elitni kino Matica - Tel. 2124 SAMO SE DANES OB 4. URI POPOLDNE

PREMIERA RUSKO-SOVJETSKEGA GLASBENEGA VELEFILMA
Petrograjske bele noči

vall, so utihnil, češ, da se občine niso za to zavzele. Ker je morda res, da ni nobena občina vložila zadevne formalne prošnje, naj to storijo naknadno v zavesti, da pač ne more biti nikogar v šmarsko-rogasško-kozjanskem srezu, ki bi ne odobraval in priporočil, da se vpeljejo direktni vlaki s Celjem. Občinske uprave se čisto premalo zavedajo, da so glasnice prošnji in potreb svojih občanov, se pa premalo zavedajo tudi svoje moči, ki jo imajo, ako vlagajo dobro utemeljene prošnje. Ker se bo brez dvoma gornji prošnji priključila občina Celje v lastnem interesu, je tako upravičeno upanje, da se bo prošnji ustreglo.

Na Jožefovo so romale velike množice v cerkev sv. Jožefa. Trgovine so bile dopoldne odprte. Zjutraj je padla slana in povzročila precej škode na vrtovih in sadnem drevju. Slovensko obrtno društvo je proslavilo Jožefovo kot obrtniški praznik. Po službi božji v župni cerkvi je bila v dvorani Obrtnega doma proslava s govorom in nastopom pomočniškega oddelka z zbornimi deklaracijami. Lepo vreme je izvabilo dopoldne velik del prebivalstva v sončno naravo.

Sokolske lutkovne predstave. Lutkarski odsek Sokolskega društva si je nadel nalogo nuditi naši mladini primerno, prijetno zabavo s prirejanjem lutkovnih predstav. Starši naj podprejo vzgojno stremiljenje lutkarskega oddelka in naj dovolijo svojim otrokom nekaj nedolžnega veselja pri lutkovnih igrich. Pa tudi odrasli dobijo svoj delež zadovoljstva ob veselju malčkov. Prva vrzioritev igrice »Gaspertek išče stanovanje« bo jutri (v soboto) ob 15. v telovadnici okoliške deške narodne šole, ponovi pa se v nedeljo ob istem času.

Starokatoliška cerkevna občina naznanja vernikom in prijateljem, da je redna služba božja odslej ob nedeljah in praznikih ob 10. v Narodnem domu. — Cerkevni pevski zbor bo pel v nedeljo ob 10. pri službi božji v pravoslavni cerkvi.

Kino Union. Danes ob 16.30 in 20.30 vefilmi »Tajni kurir« in »Vročni tednik«.

lje, se je JS razmahnila po vsem ptujskem srezu in ni šole, kjer ne bi bil ustanovljen podmladek. Odbor je s svojimi sklonimi sredstvi podpiral podmladek tudi s tem, da mu je omogočal ekskurzije in letovanje na morju. Lani je letovalo v Domu mariborskega oblastnega odbora v Bakru osem dni 40 podmladarjev iz meštanske šole. Podmladek gimnazije pa je napravil ekskurzijo Ptuj-Split-Sušak. Odbor je razen tega prispeval 2000 Din za dom v Bakru in znanen znesek za svetilnik blagopokojnemu kralju Aleksandru I. v Splitu ter naklonil še druge podpore šloveskoljubnim ustanovam. Odbor je v lanskem letu izgubil dva agila člana, predsednika g. dr. Bratino in blagajnika profesorja Djermanoviča, ki sta bila prestavljena iz Ptuja. Lani se je skloilo članstvo zaradi redukcij plač javnim nameštencem, kljub temu pa je štel odbor ob koncu leta 14 podpornih in 416 rednih članov. Po poročilu blagajnika g. Šestana je imel odbor denarnega prometa v minulem letu nad 20.000 Din in je imel ob koncu leta še čistega 4.132 Din.

Čim boljša pomaranča, tem več soka!

Na to glejte, kadar kupujete Jaffa-pomaranče. To šahnto sadje — tako veliko, sladko in soka polno — je zdaj dospelo iz solčnih pomarančnih vrtoč Svete dežele. Sok Jaffa pomaranč je dober za ves organizem — obrani Vam zdravje, daje Vam mladeniški izgled in življenjsko moč.

Ali se morda ne strinjate s tem, da dajejo solnce, zemlja in podnebje Palestine najkustnejše pomaranče, ki ste jih kdaj poskusili v življenju?

Zahtevajte

JAFFA POMARANČE SO NAJBOLJ SOČNE!

Proizvod Palestine

Od tega zneska je že rezerviran znesek 2.500 Din za podporo podmladku za letovanje na morju. Pri volitvah je bil z velikim navdušenjem izvoljen za predsednika komandant mesta inž. major g. Manojlovič, za podpredsednika g. Jerje Ladišlav, za tajnika g. Cristof Bogomir, za blagajnika g. Šestan Dušan, za odbornike pa ga. Fermečeva Mirka, mestni župan g. dr. Remeč Alojzij, šolski nadzornik g. Pretner Miroslav, g. dr. Visenjak Alojzij, g. Kranjc Martin, profesor g. Veselko Franjo, g. Senčar Milko, g. Hasl Dragotin; in. Udarstvo pa g. dr. Senčar Matej, g. inž. Urbančič Jožef in kontrolor g. Petrovič Anton. V odboru sta že od vsega početka JS v Ptuj (13 let) ga. Fermečeva Mirka, odvetnikova soproga, in tajnik g. Cristof Bogomir. Na predlog g. Senčarja Milka je očni zbor soglasno odposlal bivšemu zaslužnemu predsedniku g. dr. Bratini v Skopje pozdravni brzojav z zahvalo za njegovo desetletno delovanje.

Protituberkulozni ligi so darovali ptujski zdravniki namesto venca na krsto pokojnega tovariša dr. Schoberja 450 Din, za kar izreka liga toplo zahvalo z željo, da bi se našli številni posnemalci.

Delavsko pevsko društvo »Zarja« je z lepo uspehim koncertom v nedeljo popoldne v Sokolskem domu proslavilo 5 letnico obstoja. Pri koncertu so sodelovala še pevstva društva »Humc iz Laškega«, »Loški glas iz Zgoraj«, »Zvonc iz Trbovelj in oktet rudniških nameštencev. Pod vodstvom pevovodje Rude Dolničarja je odpeval »Zarja« Adamičevo rudarsko himno. Predsednik »Zarje« je nato v kratkem orisat zgodovino društva pozdrvil ustanovitelja in prvega pevovodjo g. Jožeta Roterja, kateremu je bila izročena častna diploma. K jubileju je čestital navzoči predsednik HZ g. dr. Švigelj »Zarjanomc«, ki vključ najtežjemu delu v rovi in največji bedi, ki jo preživlja trboveljski rudar, niso izgubili idealizma, da svoj prosti čas posvetijo lepi jugoslovski pesmi. Pohvalil je tudi pevovodjo Rude Dolničarja, ki je zbor privedel do lepe umetniške višine. Sledile so še čestitke skladatelja Zorka Prelova in pevskih društev, ki so izročila »Zarje« lovorjev venec in dve diplom. Sledil je nastop pevskega društva »Loški glas iz Jerebovo« O kresuc in Mirkovo »Na trguc. »Humc« je odpel Prelovočev »Škrjančuk, Mirkovo »Jutro« in Gobevec »Smo fantje na vasic. Oktet rudniških nameštencev: Adamič »Mlada mi je draga«, Forster: »Spakc, Prelovec; »Nageljni rdečic. Po odmoru je nastopil moški zbor »Zvonac« z Adamičev »Sorenad« in »Fantomski mešani zbor »Zvonac« je moral ponavljati Tačičeve »Veselo popevke«. Zbor »Zarje« pa je zapel Juvančev »Sopek in Adamičev »Zdravice vsi zbori pa D. Jenkovo »Što čutiš Srbije tužnic. Koncert je zaključil zbor »Zarje« z Zajčev »U boj ob spremljevanju orkestra. Tudi to pesem je moral zbor ponoviti. Celotni program je bil izvajan v največje zadovoljstvo občinstva, ki ni štedilo s priznanjem. Kako priljubljeni so vokalni koncerti v Trboviah, je tudi to pot pokazala našto polna dvorana.

Delavsko pevsko društvo »Zarja« je z lepo uspehim koncertom v nedeljo popoldne v Sokolskem domu proslavilo 5 letnico obstoja. Pri koncertu so sodelovala še pevstva društva »Humc iz Laškega«, »Loški glas iz Zgoraj«, »Zvonc iz Trbovelj in oktet rudniških nameštencev. Pod vodstvom pevovodje Rude Dolničarja je odpeval »Zarja« Adamičevo rudarsko himno. Predsednik »Zarje« je nato v kratkem orisat zgodovino društva pozdrvil ustanovitelja in prvega pevovodjo g. Jožeta Roterja, kateremu je bila izročena častna diploma. K jubileju je čestital navzoči predsednik HZ g. dr. Švigelj »Zarjanomc«, ki vključ najtežjemu delu v rovi in največji bedi, ki jo preživlja trboveljski rudar, niso izgubili idealizma, da svoj prosti čas posvetijo lepi jugoslovski pesmi. Pohvalil je tudi pevovodjo Rude Dolničarja, ki je zbor privedel do lepe umetniške višine. Sledile so še čestitke skladatelja Zorka Prelova in pevskih društev, ki so izročila »Zarje« lovorjev venec in dve diplom. Sledil je nastop pevskega društva »Loški glas iz Jerebovo« O kresuc in Mirkovo »Na trguc. »Humc« je odpel Prelovočev »Škrjančuk, Mirkovo »Jutro« in Gobevec »Smo fantje na vasic. Oktet rudniških nameštencev: Adamič »Mlada mi je draga«, Forster: »Spakc, Prelovec; »Nageljni rdečic. Po odmoru je nastopil moški zbor »Zvonac« z Adamičev »Sorenad« in »Fantomski mešani zbor »Zvonac« je moral ponavljati Tačičeve »Veselo popevke«. Zbor »Zarje« pa je zapel Juvančev »Sopek in Adamičev »Zdravice vsi zbori pa D. Jenkovo »Što čutiš Srbije tužnic. Koncert je zaključil zbor »Zarje« z Zajčev »U boj ob spremljevanju orkestra. Tudi to pesem je moral zbor ponoviti. Celotni program je bil izvajan v največje zadovoljstvo občinstva, ki ni štedilo s priznanjem. Kako priljubljeni so vokalni koncerti v Trboviah, je tudi to pot pokazala našto polna dvorana.

Delavsko pevsko društvo »Zarja« je z lepo uspehim koncertom v nedeljo popoldne v Sokolskem domu proslavilo 5 letnico obstoja. Pri koncertu so sodelovala še pevstva društva »Humc iz Laškega«, »Loški glas iz Zgoraj«, »Zvonc iz Trbovelj in oktet rudniških nameštencev. Pod vodstvom pevovodje Rude Dolničarja je odpeval »Zarja« Adamičevo rudarsko himno. Predsednik »Zarje« je nato v kratkem orisat zgodovino društva pozdrvil ustanovitelja in prvega pevovodjo g. Jožeta Roterja, kateremu je bila izročena častna diploma. K jubileju je čestital navzoči predsednik HZ g. dr. Švigelj »Zarjanomc«, ki vključ najtežjemu delu v rovi in največji bedi, ki jo preživlja trboveljski rudar, niso izgubili idealizma, da svoj prosti čas posvetijo lepi jugoslovski pesmi. Pohvalil je tudi pevovodjo Rude Dolničarja, ki je zbor privedel do lepe umetniške višine. Sledile so še čestitke skladatelja Zorka Prelova in pevskih društev, ki so izročila »Zarje« lovorjev venec in dve diplom. Sledil je nastop pevskega društva »Loški glas iz Jerebovo« O kresuc in Mirkovo »Na trguc. »Humc« je odpel Prelovočev »Škrjančuk, Mirkovo »Jutro« in Gobevec »Smo fantje na vasic. Oktet rudniških nameštencev: Adamič »Mlada mi je draga«, Forster: »Spakc, Prelovec; »Nageljni rdečic. Po odmoru je nastopil moški zbor »Zvonac« z Adamičev »Sorenad« in »Fantomski mešani zbor »Zvonac« je moral ponavljati Tačičeve »Veselo popevke«. Zbor »Zarje« pa je zapel Juvančev »Sopek in Adamičev »Zdravice vsi zbori pa D. Jenkovo »Što čutiš Srbije tužnic. Koncert je zaključil zbor »Zarje« z Zajčev »U boj ob spremljevanju orkestra. Tudi to pesem je moral zbor ponoviti. Celotni program je bil izvajan v največje zadovoljstvo občinstva, ki ni štedilo s priznanjem. Kako priljubljeni so vokalni koncerti v Trboviah, je tudi to pot pokazala našto polna dvorana.

Delavsko pevsko društvo »Zarja« je z lepo uspehim koncertom v nedeljo popoldne v Sokolskem domu proslavilo 5 letnico obstoja. Pri koncertu so sodelovala še pevstva društva »Humc iz Laškega«, »Loški glas iz Zgoraj«, »Zvonc iz Trbovelj in oktet rudniških nameštencev. Pod vodstvom pevovodje Rude Dolničarja je odpeval »Zarja« Adamičevo rudarsko himno. Predsednik »Zarje« je nato v kratkem orisat zgodovino društva pozdrvil ustanovitelja in prvega pevovodjo g. Jožeta Roterja, kateremu je bila izročena častna diploma. K jubileju je čestital navzoči predsednik HZ g. dr. Švigelj »Zarjanomc«, ki vključ najtežjemu delu v rovi in največji bedi, ki jo preživlja trboveljski rudar, niso izgubili idealizma, da svoj prosti čas posvetijo lepi jugoslovski pesmi. Pohvalil je tudi pevovodjo Rude Dolničarja, ki je zbor privedel do lepe umetniške višine. Sledile so še čestitke skladatelja Zorka Prelova in pevskih društev, ki so izročila »Zarje« lovorjev venec in dve diplom. Sledil je nastop pevskega društva »Loški glas iz Jerebovo« O kresuc in Mirkovo »Na trguc. »Humc« je odpel Prelovočev »Škrjančuk, Mirkovo »Jutro« in Gobevec »Smo fantje na vasic. Oktet rudniških nameštencev: Adamič »Mlada mi je draga«, Forster: »Spakc, Prelovec; »Nageljni rdečic. Po odmoru je nastopil moški zbor »Zvonac« z Adamičev »Sorenad« in »Fantomski mešani zbor »Zvonac« je moral ponavljati Tačičeve »Veselo popevke«. Zbor »Zarje« pa je zapel Juvančev »Sopek in Adamičev »Zdravice vsi zbori pa D. Jenkovo »Što čutiš Srbije tužnic. Koncert je zaključil zbor »Zarje« z Zajčev »U boj ob spremljevanju orkestra. Tudi to pesem je moral zbor ponoviti. Celotni program je bil izvajan v največje zadovoljstvo občinstva, ki ni štedilo s priznanjem. Kako priljubljeni so vokalni koncerti v Trboviah, je tudi to pot pokazala našto polna dvorana.

ELITNI KINO MATICA
TELEFON 21—24
Kdor se hoče nasmejati in 2 uri prijetno zabavati naj si v soboto ogleda veselo komedijo
BORBA Z ZMAJEM
ADELA SANDROCK in LUCY ENGLISH jamčita za 2 uri smeha in grohota.

soprogo Marijo, rojeno Vogelmajer, doma iz Lienz, ki je umrla pred leti na Dunaju. 23. novembra 1911 se je preselil v Trst, kjer je ostal do leta 1915.

V Jugoslaviji je nastopil mesto sreskega zdravnika v St. Jurju ob južni železnici. Ko se je začela razvijati Rogasška Slatina, je ustanovil na bližnji gori »Janina« svoj sanatorij. Pred leti je opustil zdravniško prakso ter se preselil s soprogo na Dunaj, kjer je bil marljiv član slovenskega krožka. Koroške pa ni nikoli pozabil.

Vsako poletje je preživel med slovenskimi Korošci v Rožu ter jih vzpodbujal k vztrajnosti in borbi za slovensko stvar. Spisal je tudi več knjig in brošur v slovenskem in nemškem jeziku, politiki in o zdravljenju pljučne tuberkuloze ter o značilnih kopelih v Egiptu. Kot filozofski talent je bil poliglot. Poleg slovenskih jezikov in nemščine je glado govoril angleško, francosko in arabsko. Na prošnjo avstrijske vlade je pred vojno sestavil nemško-slovensko slovnico. Izdal je tudi slovensko slovnico za Nemce, ki je doživela dve izdaji. Leta 1925 je izdal »Studentovo samopomoč« v rožanskem dialektu. Leta 1928 pa brošuro »Naši dialekti« v slovenskem in nemškem jeziku.

To je v glavnih potezah življenje in delo tega odličnega koroškega rodoljuba, ki je svojo slovensko Koroško tako ljubil, da je zapustil vse svoje premoženje v kulturne namene koroških Slovencev. Lani polti je bival kakor navadno vsako leto v Lešah,

kjer živiata njegovi sestri Avgusta poročena Fuger in Terezija poročena Obilničnik, za vedni koroški Slovenci. Prtel je za nekaj tednov na obisk k svojemu bratrcu zdravniku dr. Janežiču na Bledu. Kot predsednik Osrednjega odbora Kluba koroških Slovencev me je poklical k sebi in mi dejal:

»Koroški Slovenci so danes hudo preganjani, mnogo trpijo radi svoje narodnosti. Odločil sem se, da jim po svojih močeh pomagam v tej stiski. Napraviti hočem danes testament — vse svoje premoženje zapuščam za oživotvorenje kulturnih potreb koroških Slovencev — svoj sanatorij na Jamini pri Rogasški Slatini pa zapuščam Klubu Koroških Slovencev. To je bila tudi želja moje pokojne soproge Mary. Napravite ustanovo dr. Karla Pečnika in njegove soproge Mary rojena Vogelmaier.«

Ustregel sam njegovi želji. Mnogo, mnogo je tisti dan dr. Pečnik govoril in razmotrival o koroškem manjšinskem problemu. Ob odhodu mi je naročil naj ponesem pozdrave našemu borcu za koroško pravdo vladnemu svetniku Lileku v Celje, katerega knjige o koroškem problemu je tedaj dr. Pečnik prebiral.

Od tega ni minulo še dobro leto. Velikega dobrotnika koroških Slovencev ni več. S svojo plemenito odločitvijo si je postavil večer spomenik naš koroškimi Slovenci. Večna slava in zahvala plemenitemu možu in njegovim soprogi, ki sta vse svoje imetje določila v kulturno-nacionalne svrha.

Dr. F. J.

Umrila je gospa Mira Schorn, rojena Tornago. Pogreb bo danes ob 17. pri Sv. Križu. Blag ji spomin, uglednim družinam naše iskreno sožalje!

Umrila je gospa Mira Schorn, rojena Tornago. Pogreb bo danes ob 17. pri Sv. Križu. Blag ji spomin, uglednim družinam naše iskreno sožalje!

Umrila je gospa Mira Schorn, rojena Tornago. Pogreb bo danes ob 17. pri Sv. Križu. Blag ji spomin, uglednim družinam naše iskreno sožalje!

Umrila je gospa Mira Schorn, rojena Tornago. Pogreb bo danes ob 17. pri Sv. Križu. Blag ji spomin, uglednim družinam naše iskreno sožalje!

Gospodarstvo

Organizacija naše zunanje trgovine

Preureditev Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine v zvezi z uvedbo uvozne kontrole

Kakor smo že poročali, se pripravja velika reforma v organizaciji naše zunanje trgovine v zvezi z uvedbo režima kontroliranega in diriganega uvoza in izvoza. V naših gospodarskih krogih vlada za to vprašanje veliko zanimanje, kar je razumljivo, saj pomeni taka reforma popoln preokret od sedanjega svobodnega režima zunanje trgovine k režimu diriganega zunanje trgovine. Predlog finančnega zakona za leto 1936/37 pooblašča v ta namen trgovskega ministra, da z uredbo z zakonsko močjo izvede reorganizacijo Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine in da osnuje pri tem zavodu poseben inštitut za proučevanje gospodarstva. Od kredita za zavod v višini 1.900.000 Din odpade na osebne in materialne izdatke znesek 220.000 Din. Tudi za organizacijo inštituta za proučevanje gospodarstva bo trgovinski minister izdal posebno uredbo. Kakor smo že prejšnji teden poročali, bo pri zavodu ustanovljen poseben urad za kontrolo izvoza lesa, nadalje urad za kontrolo izvoza sadja in zelenjave ter urad za kontrolo izvoza zdravilnih in industrijskih rastlin.

Vprašanje kontrole in reguliranja izvoza in uvoza se obravnava v naših gospodarskih krogih že nekaj let. Sistem klirniškega plačilnega prometa in kompenzacijskih pogodb je imel za posledico, da so nastale v prometu z državami, s katerimi imamo aktivno trgovsko bilanco, plačilne težave, kadar so se te države postavile na stališče, da moramo za izravnavo trgovinske bilance povečati uvoz blaga iz dotičnih držav. Tako so nam zlasti v prometu z Nemčijo in Italijo naravnost zamrzjene klirniške terjatve. Prav tako pa so nastale težave tudi v prometu z državami, s katerimi imamo pasivne trgovinske bilance, ker smo v prometu s temi državami postali klirniški dolžniki. Iz vseh teh težav je nastala potreba, da povečamo naš uvoz iz onih držav, ki v večji meri uvažajo naše blago, in da dirigramo tudi naš izvoz v cilju izravnave prometa s posameznimi državami. Ta preorientacija izvozne in uvozne trgovine pa je nemogoča ali vsaj težko izvedljiva, dokler se držimo principa svobodne trgovine z inozemstvom. Zato je razumljivo prizadevanje, da bi se naš uvoz, zlasti uvoz industrijskih surovin in industrijskih izdelkov nekako dirigiral in seveda tudi kontroliral.

Kontrola izvoza se deloma že izvaja preko urada za kontrolo izvoza živine in živinskih proizvodov pri Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine, ki vrši delitev uvoznih kontingentov za živine v posamezne države. Preko Prizada se deloma vrši tudi kontrola izvoza žita in opija. Navzile temu pa je v načelu izvoz ostal

svobodno. Poleg Narodne banke je tudi naš Zavod za pospeševanje zunanje trgovine ponovno opozoril na nevezdnost sedanjega liberalističnega sistema zunanje trgovine v času, ko so ta princip opustile že skoro vse države, s katerimi v večji meri trgovimo. Zaradi tega je uprava zavoda že lani predložila načrt zakon o reformi in reorganizaciji zavoda. Po tem zakonskem načrtu, ki očitno tvori podlago sedaj najavljene reforme, naj bi zavod poleg dosedanje gospodarsko informativne in propagandne službe tudi organiziral in kontroliral zunanjo trgovino in skrbel za standardizacijo blaga, namenjenega izvozu. Zavod naj bi tudi skrbel za izvajanje specialnih določb trgovinskih pogodb ter bi vršil razdelitev kontingentov in kontrolo nad kompenzacijskimi kupčijami z inozemstvom. Po tem načrtu naj bi pri izvozu prišli pon kontrola naslednjih predmetov: živila in živalski proizvodi, poljski pridelki, les, rude, kovine in industrijske sirovine. Pri uvozu pa bi se uvedla kontrola na vse blago, razen na uvoz kmetijskih pridelkov in lesa, ker tu kontrola zaradi nadprodukcije v naši državi ni potrebna.

Za gospodarstvo dravske banovine je zlasti važno vprašanje kontrole izvoza lesa. Lesna industrija in trgovina v Sloveniji sta že davno zahtevali, da se desorganizaciji pri izvozu lesa napravi enkrat konec in da se vsi izvoz lesa smotreno dirigira. Temu načrtu so se, kakor znano, zoperstavili predstavniki lesnega gospodarstva v Zagrebu, ki so vztrajali na principu svobodne trgovine, to pa predvsem pod vplivom velikih lesno-industrijskih podjetij na Hrvaškem, kjer je odločilen inozemski kapital. Kakor je podoba, bo sedaj vendar prišlo do kontrole in smotrene ureditve našega izvoza lesa.

Glede kontrole uvoza so seveda v naših gospodarskih krogih mišljenja različna. Industrija se zavzema za to, da bi se s kontrolo in z dirigiranjem uvoza povečala zaščita domače industrije. V nekaterih panogah bi bilo to morda koristno. V načelu pa seveda kontrola uvoza ne sme imeti namena, omejevati uvoz in svrhu povečanja zaščite onih industrijskih panog, ki imajo že v carinski tarifi dovolj zaščite. Sploh bi moralo biti vodilno načelo pri uvedbi kontrole uvoza le to, da se uvoz dirigira, ne pa brez potrebe omejuje. Paziti bo tudi treba, da ne bodo prišli pri tem do veljave kakršnikoli vplivi od strani velikih industrijskih podjetij in da ne bo kontrola uvoza imela morda za posledico zvišanja cen, kakor se je to v prvih letih opazilo pri nekaterih državah, ki so uvedle režim uvozne kontrole. Kar se pa tiče kontrole izvoza bo treba prav tako paziti, da se izvozniki ne preveč ne birokratizirajo in da ne bo kontrola posegala v samo tehnično uvozne in izvozne trgovine.

Nove banovinske trošarine

Predlog finančnega zakona za 1936/37, ki ga je Narodna skupščina že sprejela in se sedaj obravnava v Senatu, uvelja v § 31 nove skupne banovinske trošarine, ki se bodo pobirale v vsej državi. Take skupne banovinske trošarine so bile prvokrat uvedene z uredbo o banovinskih trošarinah od 29. marca 1935 (Službeni list dravske banovine od 10. IV. 1935). Sedaj pa naj naloži z določbo § 31 novega finančnega zakona skupna banovinska trošarina na sledeče predmete: kline za britvene aparate, dodatki za kavo, očetne kisline, očet od alkohola, vinski očet, soda kavstična, amonjakova kristalna, bikarbona. Čim bo finančni zakon za 1. 1936/37 objavljen, bo imel čl. 5 uredbe o banovinskih trošarinah še to dodatno določbo: »Finančni organi popisajo pri prodajalcih na drobno in na debelo vse zaloge klin za britvene aparate, dodatki za kavo, očetne kisline, očet od alkohola in vina, sode kavstične, amonjakove, kristalne in bikarbonate in se pobere trošarina, odnošno razlika v njem stoji.«

Vse to se ima zgoditi na dan, ko dobi novi finančni zakon obvezno moč, to je dne 1. IV. 1936. Finančni organi so že te dni dobili nalogo, da popisajo zaloge predmetov, na katere se bo naložila nova skupna banovinska trošarina. Ne vemo, kakaj se ponekod popisujejo zaloge tudi pri konsumentih, ki imajo n. pr. sode v zalogi za lastno porabo, ko uredba izrecno določa, da se na dan uveljavitve popisajo vse zaloge pri prodajalcih na drobno in na debelo, dočim nikjer ni govora o zalozah pri konsumentih. Nadejaje se imamo, da se bo pobrala trošarina samo od onih zalog, ki se bodo na dan 1. IV. t. l. nahajale pri prodajalcih na drobno in na debelo. O kakem naknadnem pobiranju novo uvedenih trošarin od količin, ki bodo pred 1. IV. 1936 prodane, ne more biti govora.

Gospodarske vesti

Cene električnemu toku. Iz elektrarniških krogov nam pišejo: Na zadnjem zasedanju banovinskega sveta se je mnogo govorilo in razpravljalo o elektrifikaciji dravske banovine. Naravno je, da so se razmotrivali in primerjale tudi cene, ki jih zaračunavajo vodilna podjetja in ki običajno in odmevale toka najbolj zanimajo. Navajalo se je, da je cena toka za luč pri Kranjskih deželni elektrarnah (KDE) 3,25 Din od kilovatne ure, dočim Fala zaračunava po 5,8 Din. Objektivnemu računarju se pa to ne zdi popolnoma točno. Cena toka po 3,25 Din pri KDE ne predstavlja dejanske cene toka, ker se v večini občin pobirajo pribitki za izgraditev in vzdrževanje krajevnih omrežij, ki znašajo približno 2 Din od kilovatne ure, v nekaterih omrežjih pa še več, tako da znaša efektivna cena toka brez banovinske in državne trošarine preko 5 Din, v navedenih cenah Fale od 5,8 Din so pa zapodeni tudi ti pribitki. Razmeroma visoko ceno toka od 8 Din je našli le v posameznih primerih, in sicer pri malih občinah z velikimi krajevnimi omrežji, kjer je visoka cena toka posledica nesorazmerno visokih investicij. Take razmere obstajajo tudi v področju KDE ter se imajo take občine zahvaliti velikoprepetnosti podpori banovine, da nimajo tako visokih cen. Kar se Fale tiče, bi gotovo tudi ona mogla izvršiti elektrifikacijo krajev, ki težijo proti njej, če bi banovina udeleženi občinam izkazala enako uslužnost kakor občinam, ki so priključene na KDE, in ako bi občine prevzele ista jamstva za investicije kakor one, ki so priključene na

tam ni banovinske trošarine, ki znaša na ostalem področju 1 Din. Visoka cena, ki jo moramo plačati v Jugoslaviji, čeprav stane blago v rafineriji le okrog 70 par za kg, je posledica javnih dajatev, pa tudi visoka zaščita, ki jo uživajo domače rafinerije in ki znaša okrog 2 Din pri kg.

Tečaj za avtogensko varjenje v Škofji Loki. Zavod za pospeševanje obrta Zbornice za TOI v Ljubljani priredi v času od 26. marca do 7. aprila t. l. celodnevni tečaj za avtogensko varjenje v Škofji Loki. Vežbalo se bo v varjenju železa, bakra in aluminija. Udeleženci si morajo sami preskrbeti 10 do 20 železnih plošč v dimenzijah 5X40 cm, nekaj profilnega železa po možnosti v različni debelini ter nekaj ploščevine iz bakra in aluminija. S seboj najprinesejo tudi kake zlomljene predmete iz litega ali drugega železa. Udeležbo je prijavitlji neposredno Zdrženju obrtnikov v Škofji Loki do najkasneje 28. marca. Tam se dobe podrobnejša pojasnila. Pristojbina za tečaj znaša za mojstre 100 Din, za pomočnike 50 Din, siromašnim in brezposelnim pa se na prošnjo po redno obiskovanem tečaju vrne. Udeleženci se morajo zglasiti 26. marca 1936 ob 8. uri v prostorih Zdrženja obrtnikov v Škofji Loki.

Dobave: Gradbeni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 20. t. m. ponudbe za dobavo 12 induktorovskih namiznih telefonskih aparatov, do 24. t. m. glede dobave kablov, kabelskih končnic ter raznega varnostnega materiala. Komanda mornarice kr. Jugoslavije v Zemunu sprejema do 23. t. m. ponudbe za dobavo 7.500 kg svinjske masti in do 26. t. m. glede dobave 1.000 kg čaja. Uprava I. oddelka vojnno-tehničnega zavoda v Sarajevu sprejema do 1. aprila ponudbe za dobavo raznih žebeljev in zakovic. Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 29. t. m. ponudbe glede dobave borovih telegrafskih drogov, podzemnega kabla in raznega materiala za kabel ter 155 kg črne kravine. Do 5. aprila za dobavo 2 gibljivih osovin za pogon tahometra, raznih železnih vijakov in matie Dne 20. t. m. bo v intendanturi dravske divizijske oblasti v Ljubljani objavljena licitacija za dobavljanje mesa ljubljanskih garnizij za čas od 1. aprila do 30. septembra t. l. Dne 25. t. m. bo v pisarni komisarja dravske vojnne bolnice v Ljubljani zaključna ustmena dražba za dobavljanje telečjega mesa in mleka po dnevni potrebi.

Borze

19. marca

V beograjskem privatnem kliringu so se danes trgovali avstrijski šilingi po 0,80, angleški funti po 250 in grški bani po 30,30, dočim so se španske pezele nudile po 6,35, Nemški klirniški čeki so se trgovali po 13,9649.

Na zagrebškem efektm tržišču se je vojna škoda trgovala po 356 (v Beogradu po 356,50). Promet je bil še v 7% Blairovem posojilu po 71,25.

Devize

Beograd. London 215.13 - 217.19, Pariz 287.96 - 289.40, Newyork 4302.88 - 4330.20, Newyork kabel 4324.88 - 4351.20, Curih 1424.22 - 1431.29, Praga 150.69 - 181.50, Amsterdam 2968.51 - 2983.11, Berlin 1751.33 - 1785.21, Bruselj 736.61 - 740.57, Varšava 821.28 - 827.78.

Curih. Beograd 7, Pariz 20,22, London 15.1425, Newyork 304.75, Bruselj 51,70, Milan 24,20, Madrid 41,90, Amsterdam 206.425, Berlin 123,15, Dunaj 56,60, Atene 2,90, Bukarešta 2,50, Praga 12,695, Stockholm 78,05.

Effekti

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 365 - 357, 4% agrarne 43 den., 6% begluške 64,50 den., 6% dalm. agrarne 40,75 - 61,50, 7% invest. 79,50 - 80, 7% Blair 71,50 - 72, 8% Blair 80,50 - 82; delnice: PAB 240,50 den., Sečerana Osijek 150 bl.

Beograd. Vojna škoda 356,50 - 357 (356,50), 4% agrarne - (46), 6% begluške 65,25 - 65,40 (65,25 - 63,40), 7% invest. 81 den., 7% Blair 72 - 72,50, 7% Drž. hip. banka 81,74 den., 8% Blair 80,50 - 81,50, Narodna banka 6400 bl., PAB 242 - 243 (242 - 242,50).

Blagovna tržišča

+ Liverpool, 18. marca. Tendence mirna. Zaključni tečaji: za marc 5,99 (prejšnji dan 5,99), za okt 5,50 (5,50).

+ Newyork, Tendence komaj stalna. Zaključni tečaji: za marc 11,41 (11,38), za okt. 10,11 (10,19).

S O K O I

Naraščajsko popoldne Ljubljanskega Sokola

Po lepo uspehi dečji članjki se je vršilo večera popoldne ob 17. v telovadnici Narodnega doma sijajno uspelo telovadnici popoldne moškega in ženskega naraščaja, ki je kljub krasnemu popoldnevju privabilo v sokolsko telovadnico izredno veliko število prijateljev sokolske mladine. Prireditelj se posesti št. dr. Viktor Murnik I. nam, starosta SSKJ br. Engelbert Gangl, podnačelnik SSKJ br. Jože Jeras, župni načelnik br. Lojze Vrhovec, tajnik br. Stane Flegar, starosta Sokola III. br. Lojze Urbančič, podstarosta Sokola IV. br. Geržič, podstarosta Sokola IV. br. Kajžem na čelu. Prečelje sokolske telovadnice je bilo okrašeno z veliko državno trobojnico, v sredini s sliko prvega Sokola, našega mladega krajja Petra II.

Točno ob 17, je od zvokih sokolske koraščajke prikorakalo v telovadnico 16 naraščajnik, ki so proste vaje, sestava s. Jože Trdinove, za pokrajinski zlet v Subotico 1936 opravile odlično in skladno med navdušenimi ovcijami gledalcev. Po naraščajnicah je nastopila vrsta moškega naraščaja na drogu, kjer smo videli vzorno izvedene vaje, primerne moškemu naraščaju - Ljubljanskemu Sokolu, ki nam je vzgojil že celo vrsto mednarodnih telovadnikov, ni treba biti v skrbeh, da bi mu zmanjkalo mednarodnih borec. Vidi se, da imajo naraščaj izvrstne vodnike, ki se v polni meri zavajajo pravilne vzgoje svojega naraščaja. Šest naraščajnik je nato

Odlikovanja v prometni službi

Odlikovani so pri ravnateljstva državnih železnic v Ljubljani:

s redom sv. Save 4. stopnje: inž. Turba Jožef, referent za gradbe pri evidenci stanovanj, inž. Debevec Franc, vodja sekcije za vzdrževanje proge, inž. Hinterlechner Franc, šef sekcije za vzdrževanje proge; s redom Jugoslovske krone 5. stopnje: inž. Leben Janoz, vodja sekcije za vzdrževanje proge, Suhadolnik Ivan, transp. kontrolor, inž. Milhofer Zvonimir, vodja oddelka, Turk Ivan, adm. uradnik, Černie Andrej, vodja postaje, dr. Zekar Franc, adm. uradnik, Bradaška Peter, kalkuliratelj blagovne postaje, Bregant Ivan, zastopnik JDZ v Postojni, Čajko Anton in Javec Stefan, vodji postaje, Hlebec Jožef, adm. uradnik, Kafou Ivan in Kerzar Janoz, vodji postaje, Korpa Janoz, adm. uradnik, Kranje Ljudovik, kalkuliratelj, Likar Stanislav in Mihčič Alojzij, adm. uradnika, Novak Janoz, postajni blagajnik, Razpotnik Srečko, vodja postaje, dr. Meliva Viktor, konceptni uradnik pravne oddelka;

s redom sv. Save 5. stopnje: inž. Suble Stanko, vodja sekcije za vzdrževanje proge, inž. Karis Boris, vodja signalne sekcije, Artić Franc, Hvala Hjeronim, Celan Valentin in Deisinger Milan, adm. uradniki, Fetič-Frankheim Friderik, vodja postaje, Mislej Oskar, Nahtigal Friderik, Pakič Jožef, Petek Alfred, Ponikvar Ciril, Tancik Edvard, adm. uradniki, Veber Albin, blagovni blagajnik, inž. Golob Janoz, vršilec dolžnosti vodje sekcije, Hvasija Frančišek, adm. uradnik, inž. Kuliš Vinko, vodja kemijskega laboratorija, Borštnik Bruno in Boštele Mihael, adm. uradnika, Peglar Ivan, blagovni blagajnik, Cerkenven Angelik, Kastelic Janoz in Kesler Franc, adm. uradniki, Krulje Adalbert, Lah Andrej in Lavrin Ivan, vodje postaje, Mešiček Hugo, šolski uradnik, Par Ivan, adm. uradnik, Privšek Franc, vodja postaje, Pšeničnik Anton, rezervni uradnik, Rajner Jožef, adm. uradnik, Repnik Anton, blagovni blagajnik, Sedej Frančišek, vodja postaje, Sršen Izidor, tajnik postaje, Sijanec Anton, rezervni uradnik, Škerjanec Ivan, vodja postaje, Štrukelj Albert, Uršič Franc in Vauda Ivo, adm. uradniki, Vrabc Mihael, šolski uradnik, Zupane Franc, adm. uradnik, Rauš Ivan, nadzornik proge, Jordan Vincenc in Kremžar Jakob, strojevodje,

Kremžar Karel, nadzornik strojev, Tuma Frančišek, vodja ekspoziture, Skočič Virgilj, tehnični uradnik, Končar K. Jožef, adm. uradnik, Uhar Janoz, tehnični uradnik; s zlate kolajne za vestno službo: Polak Franc, vodja pisarne, Zavri Alojzij, vodja postaje, Robnik Franc, strojevodja, Gale Rudolf in Golob Franc, tehu. uradnika, Pretnar Jakob, vodja ekspoziture, Grebenc Frančišek, vodja delavnice, Kokolj Ivan, odpravnik vlakov, Ručman Alojzij in Stemberger Leopold, vodji postaje, Zupančič Frančišek, odpravnik vlakov, Brumen Albert, zastopnik JDZ v Podbrdu, Cesen Janoz, kalkuliratelj, Kolenc Ivan, blagovni blagajnik, Pintar Pavel, postajni blagajnik, Budina Lovrena, šolski uradnik, Feldin Henrik, adm. uradnik, Fratina Ludvik, skladiščnik, Skubic Jožef, adm. uradnik, Mežnar Simon, vlakovodja, Moik Anton, revizor, Robič Pavel in Soklič Mihael, vlakovodji, Buhmajster Konrad, Delfi Ivan, Poženel Valentin in Rožič Blaž, nadzorniki proge, Rustja Franc in Trevec Alojzij, nadzornika, Rataj Jernej, skladiščnik, Skuk Josip, vodja ekspoziture, Gregorica Boris, strojno-tehnični uradnik, Bartelj Jakobina, blagajnik, Butara Janoz in Jenko Janoz, odpravnik vlakov, Pisanski Franc, vodja postaje, Outrata Karol, Keržič Jožef in Leder Frančišek, adm. uradniki, Narad Franc, vozovni uradnik, Puc Andrej, kalkuliratelj, Truhlar Franc, risar grafikonov, Zupan-Novak M. Roža, adm. uradnik, Fugina Vladimir, nadzornik signala, Jerab Jožef, nadzornik proge, Pavlin Franc in Štajer G. Alojz, strojevodje, Štefula Anton, nadzornik proge, Rebec Ludvik, Lukežič Vinko, Ferdin Herman, Rajšp Aleka, Hribar Avgustin, Primec Janoz, Jeklič Jakob in Perc Andrej, zvaniki;

s srebrno kolajno za vestno službo: Jordan Henrik, nadzornik proge, Gerželj Ivan, Kašman Karel, Grmovšek Stefan, Likon Franc, Repina Jožef, Retinger Bogomir, Gregorin Ciril, Bostič Franc, Grašič Ferdinand, Lovšek Alojzij, Mežnar Janoz, Pušnik Karl, Sirk Ivan, Černeželj Miklavž, Pohl Ernest, Perore Rudolf, Urbanc Janoz, Čvartek Karol, Kapun Alojz, Legin Lenart, Preglav Franc, Rogina Franc, Babnik Anton, Bobek Franc, Krašovec Josip in Mugerli Janoz, zvaniki; Vidmar Pavel, služitelj, Kolarič J. Franc, delavec.

RADIO

Točne sporede vseh domačih in inozemskih oddajnih postaj na kratkih, normalnih in dolgih valovih najdete v ilustrirani tedenski reviji za radio, gledališče, film »NAŠ VAL« mesečna naročnina Din 12. Zahtevajte brezplačno in brezobvezno na ogled en izvod. Uprava: Ljubljana, Knafljeva ulica 5.

★
Izvešček iz programov
Petek 20. marca

Beograd 16: Arije. - 18: Plesna glasba. - 19:50: Narodne pesmi. - 20:20: Orkestralni koncert. - 21: Iz Zagreba. - 22:20: Plošče. - Zagreb 12:10: Plošče. - 17:15: Godalni kvartet. - 20: Skladbe za čelo. - 20:30: Klavirski koncert. - 21: Pesmi. - 22:15: Plesna muzika. - Praga 19:20: Orkestralni koncert. - 20: Ibsen-Griegov »Peer Gynt«. - 22:20: Plošče. - 22:30: Simfonični koncert. - 22:50: Mešan program. - Dunaj 12: Operetne melodije. - 15:20: Sonata za mandolino in klavir. - 16:05: Plošče. - 17:40: Komorna glasba. - 19:30: Barska muzika. - 20: Beethoven: VI. simfonija. - 20:45: Laha godba orkestra. - 22:10: Arije in pesmi - 23:15: Plošče. - Berlin 18: Zbor orkester, in solisti. - 19: Serenade in suite. - 20:10: Valček večer. - 20:45: Brahmsova glasba. - 22:30: Prenos iz Stuttgarta. - München 18: Laha glasba - 19: Dekliški pevski zbor. - 19:30: Plošče. - 20:10: Oporni večer. - 22:30: Bruckner: IV. simfonija - 23:30: Prenos iz Stuttgarta. - Stuttgart 18: Kakor Berlin. - 19: Pevski koncert. - 20:10: Večer opreme glasbe. - 21:15: Revija plošč. - 22:30: Koncert orkestra in solistov. - 24: Opera »Boris Godunov« I. del. - Rim 17: Simfonični koncert. - 20:35: Operetni večer. - 23:30: Plesna muzika.

Sobota 21. marca
Ljubljana 12: Vesele glasbene točke na ploščah. - 12:45: Vreme, poročila - 13: Cas, spored, obvestila. - 13:15: Plošče. - 14: Vremensko poročilo. - 18: Za delopust igra Rádio orkester. 18:40: Obisk pri naših združnicah. - 19: Cas, vreme, poročila, spored, obvestila. - 19:30: Nac. ura: Zgodovinske osebe prve ustave (iz Beograda). - 19:50: Zunanje-politični pregled (dr. A. Kuhar). - 20:15: Pozdravi pomladi - pester večer z godbo, petjem in prizori. - 22: Cas, vreme, poročila, spored. - 22:15: Radio jazz.

Izšla je nova številka ilustrirane revije za radio, gledališče, film in modo

NAŠ VAL

Iz bogate vsebine omenjamo: Ameriški radio, zvezdnitvo in »publicity«. O radijskih možnostih. Umetnostni odbor Jugoslovske pevsko zveze. Številno radijskih prejemnikov po svetu. Nova poljska oddajna postaja. Poljska na kratkih valovih. Ameriški radio. Kozerija »Med potujočimi igralci«. Slike k važnejšim oddajam ljubljanske radijske postaje. Slike iz ljubljanske drame. Slike iz novih filmov. Nove modne skice.

V prilogi: Po opernem »vetu sta izšla izveščka Massenotove »Manon« in Janasčkove »Kate Kabanove«, ki jo prenašajo vse jugoslovske oddajne postaje.

Programska priloga: prinaša na 32 straneh točne in pregledno urejene sporede vseh domačih in inozemskih radijskih postaj na kratkih, srednjih in dolgih valovih, časovno razpredelnico in seznam oper, opret, koncertov in pester večerov vsakega tedna. »NAŠ VAL« je najnovejša tedenska ilustrirana revija. Mesečna naročnina znaša Din 12.— Posamezna številka Din 4.— Zahtevajte še danes brezplačno in brezobvezno na ogled en izvod. Uredništvo in uprava: Ljubljana, Knafljeva ul. 5.

Požar v gorski vasi

Čepulje, 19. marca.
Čepulje so gorska vasica na grebenu hribovja, ki se vleče od Sv. Jošta proti Škofji Loki. V tej vasi je nastal pretekle noči ogenj, ki je spraval ljudi sredi spanja na noge. Gorel je skedenj posestnika Janca Bajta. Ker v vasi vode ni v izobilju, so imeli plameni lahko delo. Na varno so spravili le matilnico in pajtelj. Ogenj je prvi opazil posestnik sin Benedik Franc, ki se je bil zaradi prasketanja in svetilkanja zbudil. Planil je pokonci in brž hitel na pomoč. Skedenj je bil zavarovan in ga zadnje leto niso mnogo uporabljali. Ker si je zgradil gospodar lani novo hišo z gospodarskim poslopjem vred. Sumi se, da je bil ogenj podtaknjen.

Naše gledališče

DRAMA

Petek, 20. marca: Ob 15. Goljemanov. Izven. Dijaška predstava. Globoko mižane cene 10 Din.
Ob 20. Družinski oče. Red Četrek.
Sobota, 21.: Družinski oče. Red B.
Nedelja, 22.: Vesela božja pot. Izven. Cene od 10 Din navzdol.

Ljubljanska drama. Prihodnja sobota bo premiera Welfove zgodovinske drame Juaz in Maksimilijan, ki jo študira inž. Stupica.

OPERA

Petek, 20.: Zaprt.
Sobota, 21.: Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron. Izven. Cene od 24 Din navzdol.
Nedelja, 22.: ob 15. Apropos, kaj dela Andulja? Izven. Cene od 30 Din navzdol.
ob 20. Katarina Imašljova. Izven. Cene od 30 Din navzdol.
Ponedeljek, 23.: ob 19. Materinska prošnja. Izven.

Sentjakobsko gledališče

Začetek ob 20.15.
Sobota, 21.: Kikiriški.
Nedelja, 22.: Kikiriški. Zadnjič.

Pri pojavih zastupljenja

pozvočenih po pokvarjenih jedilih. Je proučeno uporabljena naravna

FRANZ-JOSEFOVA
grenčica dobro sredstvo.

Ogi reg 8 br 1545780

Ladja iz bacilov, hiša iz mikrobov

Očarljivi barvni odtenki zdravnika Aleksandra Fleminga, ki je umetnik v svoji stroki — Kulture bakterij kot umetnostno sredstvo

Na zadnji razstavi Zdravniškega društva v Londonu, na kateri raziskuje cela vrsta zdravnikov plodove svojih prostih ur, občudujejo obiskovalci med drugim dve mali sličici, ki imata komaj po 3 palce v premeru, a vzbujata navzlic temu pozornost s svojimi nenavadnimi barvami. Ti sličici sta pravo svetovno čudo. Nista bili namreč poslikani z navadnimi barvami. Čeprav visita v oddelku akverolov, temveč z — bacili.

Zdravnik umetnik, ki je ti delci napravil je prof. Aleksander Fleming iz bolnišnice St. Mary v Londonu. Z veliko skrbnostjo je svoje bakterijske kulture razdelil na mali površini tako, da so morale dati določeno risbo. Potem je v peči redil te kulture po en dan ali dva in po večkratni ponovitvi tega procesa z bakterijami različnih vrst je dosegel nenavadno očarljive barvne odtenke.

Na eni izmed slik vidiš na nekoliko violetno otenjenih valovih bojno ladjo v plamenih. Nad vsjo sliko je rdečkasti soj plamenih.

menov. Če se boš zanimal za stvar podrobneje, boš zvedel z začudenjem, da niso violetni valovi nič drugega nego »bacillus violaceus«, rdečkasti soj predstavlja »bacillus prodigiosus«, žareči rdečkasti rumeni piamenti pa so »bacillus staphylococcus«.

Stafilokoki so tišči nevarni bacili, ki zastrupljajo in razkrajajo človeško kri, povzročajo gnojenja in neredko smrt. Tu ne morejo več škodovati, ker so svedca skrbno zaprti pod tankim steklom.

Druge sličice je manj nevarne, a zato tem bolj impresionistične, da se tako izrazimo. V čudoviti barvni mešanici spo-

znaš letoviško hišo opekaste barve, z nežno rožnato streho, obdano z rjavo zelenimi drevesi. Te slike prof. Fleming ni izdelal z bacili, temveč z mikrobi in glivami. Temno zeleno barvo daje n. pr. glivica plesni, kakršno vidiš povsod na vlažnih krajih.

Treba je poznati te prave kulture za določene barve, to je vsa »umetnost«, pravi prof. Fleming skromno. Naj si že bo umetnost ali ne, gotovo je to nekaj edinstvenega. Kajti še nikoli v zgodovini človeštva še ni bilo slikarja, ki bi bil gorečo ladjo naslikal z bacili in letoviško hišico z mikrobi!

Naskok na Himalajo

Poročali smo že, da je odpotovala v Indijo angleška ekspedicija pod vodstvom znanega hribolazca Ruttledgeja. Cilj te odprave je naskok na Mount Everest. Zdaj javljajo iz Pariza, da pripravljajo nekaj sličnega tudi Francozi. Tudi oni bi se radi povzpeli na vršace Himalaje, ki štrlijo 8000 m visoko proti nebu

Troje razmerij za moževim hrbtom

„Srčne bolečine“ mlade Henrijete

Ko se je Stefan v Pragi poročil pred tremi leti s Henrijeto, mu je bilo 27 let, nji pa 22 in vsi so se šušili neenakemu paru. On je bil visok, vitek, njegov obraz je bil strog in vedno resen, ona pa majhna, mična, vedno vesela, vedno nasmejana. Stefan je bil neprestano na poslovnih potovanjih, še celo na obletnico poročnega dne je bil nekje na Moravskem sam, svedca po poslih. Komaj vsaka dva tedna enkrat sta se mladoporočena videla za kratke ure. Navzlic temu je kazalo, da vlada v zakonu popolna harmonija. Ko je čez dve leti mož na potovanju v vlak srečal nekoga bivšega sošolca in mu je ta sošolec povedal, da je že leto dni

ločen, ker mu je bila žena nezvesta, se je Stefan začudil: »Kako je to mogoče? Svoji ženi zaupam slepo. Ne morem si niti predstavljati...«

Spet je minilo leto. V zakonu je bilo videti še vedno vse v redu. Mož je postal v tem času nemara še bolj resen, nekoč pa je žena nenadoma vprašala: »Povej mi, Henrijeta, ali si mi sploh zvesta?« Ona se je na glas zasmejala in dejala: »Kako moreš kaj takšnega samo vprašati?« Stefan je bil vprašan kar tako. Dva dni pozneje je bil spet na potovanju in naključje je hotelo, da se je srečal v vlakcu spet s svojim bivšim sošolcem. To svidenje je poteklo malo drugače nego prvič, kajti zdaj je imel sošolec povedati Stefanu kaj drugega: »Ze davno sem te hotel obiskati, pa sem vedno odlagal. Vzroki so umiljivi. Ti ne veš torej prav nič o tem, da ima tvoja žena istočasno kar tri razmerja: z nekim samskim zdravnikom, z nekim arhitektom in nekim uradnikom? Vsi trije možje ne vedo drug za drugega, vedo pa drugi ljudje, in tudi postrežnica tvoje žene ve vse...« Stefan se je zasmejala. »Vem iz najbolj zanesljivega vira«, je dejal prijatelj. Stefan mu sicer niti od daleč ni verjel, vendar pa je uro pozneje, ko je izstopil v nekem kraju, telefonično pozval svojo mater: »Prosim te, pojdi jutri popoldne v moje stanovanje, pa pojutrišnjem, pa vsak dan... Jaz se vrnem šele čez 14 dni...«

Stefanova mati je stopila naslednji dan v stanovanje svojega sina. Ko je zavila v ulico, se je na oknu stanovanja za trenutek pojavila glava njene snaha. Okno se je takoj zaprlo. Ko je pozvonila, je odprla postrežnica: »Ah, poljubljaj roko, milostiva. Gospe ni doma, pred pol ure je odšla...« In ni kazalo, da bi hotela staro damo spustiti v stanovanje. Ta pa je napravila kratak proces. Odrinila je postrežnico stran, češ: »Pravkar sem jo opazila pri oknu.« Stopila je v snahino spalnico. Kar je tam zagledala, je bilo zelo žalostno. Henrijeta je stala tam kakor modelka v kakšnem slikarskem ateljeju, za vrati odprte omare pa je stal mladi, samski zdravnik... Henrijeta je imela eno samo razlago: »Gospod doktor me je pravkar temeljito pregledal, ker sem že nekaj časa čutila bolečine v srcu. Doslej sem o tem molčala, ker nisem hotela plašiti Stefana, ki ima svoje skrbi.« Stara gospa je ostavila stanovanje brez besede. V predebi je stala postrežnica Marija, tulila in potrdila vse: zdaj prihaja zdravnik, zdaj arhitekt in zdaj uradnik... Ti trije možje pred sodnikom niso hoteli ničesar izjaviti. Sodniki so zakon ločili po ženi in krivdi. Pa je bila res samo žena kriva?

Skakanje s padali — ruski sport

Kakor znano, je postalo v Rusiji skakanje s padali pravi narodni sport. V Kijevu so n. pr. pred poldrugim letom zgradili sedem 35 do 37 m visokih skakalnih stolpov, ki omogočajo vsakomur gojitev tega sporta. S pomočjo teh stolpov so samo v tem mestu v zadnjem letu izvežbali baje 55.000 ljudi za skakanje s padalom.

Sovjetske oblasti skrbijo z velikimi propagandnimi tekmami in na vse druge načine, da bi se ta sport čim bolj razširil. Pred kratkim so trije ruski piloti tvegali kaj nevaren skok iz precejšnje višine v morje. Padala so se odprla sicer v redu, skakalci pa so imeli mnogo dela, da so se oddržali na površini morja. Pred njihovim skokom so spustili na morje, prav tako s padali, tri gumaste čolne. Z veliko težavo so piloti priplavali do njih in se spravili nato z njimi na kopno. Tam so jih z navdušenjem sprejeli neštevilni gledalci, ki so prisostvovali njihovi nevarni produkciji.

Srce maršala Pilsudskega

Kakor poročajo iz Varšave, bodo 12. maja prepeljali srce maršala Pilsudskega na višinsko glavno pokopališče, kjer mu gradijo velik mavzolej. Kakor znano, bodo srce položili poleg zemeljskih ostankov matere poljskega narodnega junaka, ki so jih prepeljali iz Litevske v Vilno.

Carica in železnica

Angleški monter Arthur Day, ki je v dvornih vlekih prepotoval več nego 8000 km, je po 32 letih službe stopil v pokoj. Ob tej priliki ga je obiskal neki reporter, kateremu je med drugim povedal tudi zanimivo zgodbičico o zadnji carici Aleksandri.

Prišla je carica v posete na Angleško in vlak jo je peljal proti Sandringhamu. Hepoma je opazil Day, ki se je vozil v tem dvornem vlaku, caričinega adjutanta, da maha kakor nor skozi okno. Vlak eo takoj ustavil in so zvedeli, da je tempo vožnje, okrog 65 km na uro, prestrašil carico, ki je bila v Rusiji vajena, da so vozili le s polovico te brzine. Svedca so carico potem vozili z »rusko brzino«.

Ali bi se zopet ločili od svojega moža?

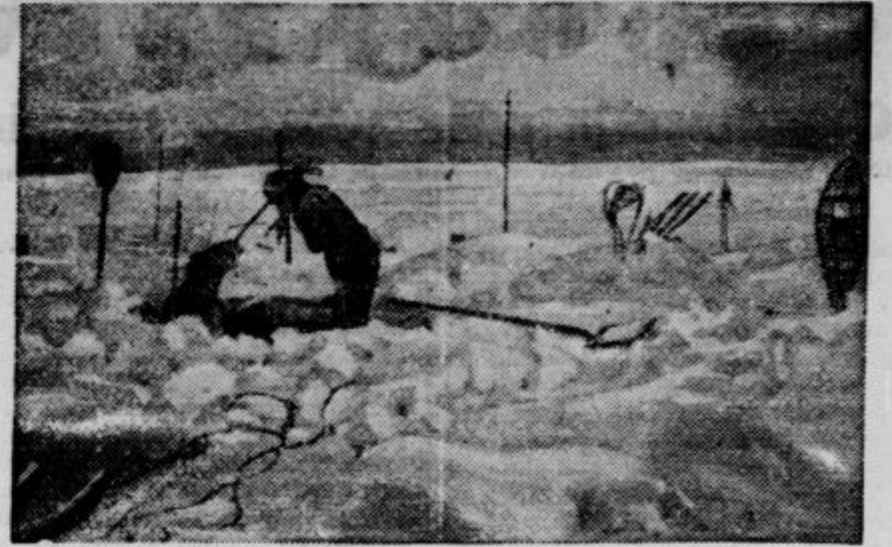
Neki newyorški list je zastavil svojim čitateljem, ki so se kdaj ločile, vprašanje, da-li bi se danes zopet ločile od svojega bivšega moža. Prejel je 8749 odgovorov in ti so zelo zanimivi, ker kažejo, da se ameriška žena danes vendarle ne navdušuje več toliko za ločitev, kakor običajno menimo. Samo 500 žen, ki so se znova poročile, je izjavilo, da jim ni žal ločitve, vse ostale, posebno tiste, ki imajo otroke, pa so izjavile, da ločitev bridko obžalujejo.

Francoski zunanji minister v Londonu

Pierre Etienne Flandin z ravnateljem svojega kabineta, Rochatom, prihaja v londonski Foreign Office

Reševanje Ellsworthove odprave na južnem tečaju

Posadka raziskovalne ladje »Discovery« pri vohu v Ellsworth-Kenyonovo prezimovališče v Mali Ameriki na južnem tečaju

Sportnice in lepota

Iz najlepšega sporta lahko nastane mučna dolžnost

Angleške sportnice debatirajo vneto o nekih izjavah 21-letne gđ. Evie Pinchinsove, ki si je v letošnjih Finisih tekmah v Innsbrucku priborila svetovno prvenstvo v slučkem teku za dame. Pinchinsova, ki je zelo dražestno dekle, je dejala:

»Nikoli bi ne hotela postati atletka, ki bi je bile same mišice in kosti. Lepa zunanost mi je dosti važnejša od najbolj častnih prvenstvenih naslovov. Če se kakšna ženska stalno vežba za kakšno sportno tekmo, se kaj lahko zgodi, da se zavoljo hudih telesnih in duševnih naporov preturdi, tako da ni videti več posebno vabljiva. Iz tega razloga mi zadostuje moj letošnji uspeh na Tirolskem in se ne bom več pripravljala za kakšno novo tekmo. Naslov svetovnega prvenstva je za drugo leto tedaj spet na razpolago. Za svojo osebo zabavo se bom svedela še nadalje smučala, a nehal bom, kadar mi bo zadosti. Damoklejev meč novega tekmovanja naredi tudi iz najlepšega sporta mučno dolžnost.«

V diskusiji o teh besedah zavzemajo angleške sportnice seveda zelo različna stališča. Nekatere opozarjajo na to, da je Helen Wills-Moody navzlic svojim številnim in gotovo zelo težkim tekmam ostala dražestna ženska ter ni kazala prav nobenih neprijetnih posledic svojega stalnega, naporenega treninga. Med istimi odporni ženski tip spadata Sonja Henie in nje največja konkurentka Cecilija Colledge, ki sta ostali navzlic svojim svetovnim uspehom na ledu vendarle tako sveži in lepi kakor le kakšna ženska, ki neguje samo svojo lepoto. Nasprotno pa je tudi mnogo sportnic, ki so živ dokaz za trditve gđ. Pinchinsove. Mnogo je med njimi takšnih, ki so doživle po kakšnem tekmovanju, tudi če so ostale zmagovalke, živčni zlom, ker se narava ni mogla po prejšnjih naporih drugače sprostiti. Takšni doživljaji gotovo ne morejo imeti ugodnih posledic za zunanost in duševnost dotičnih sportnic, zadostuje pa tudi izguba teže, ki se pojavlja po hudem treningu in tekmovanju, da njihova lepota utрпи zgubo.

Četvorčki na prvem sprehodu Tudi London ima svojo otroško senzacijo

Ves London se živahno zanima za usodo četvorčkov, ki jih je rodila v lanskem novembru neka ga, Milesova. Ti otroci niso v angleški prestolnici nič manj popularni nego slovite petorčice v Kanadi.

Na svoji kliniki jih je negoval izvrstni zdravnik za otroke dr. Harrison, ki je sedaj dovolil, da jih sme mati prvič popeljati na sprehod. To se je zgodilo v otroškem vozičku, ki so ga nalašč zgradili za malčke. V njem je dovolj prostora, da ležita lahko Anne in Paul udobno na le-

vi strani, Ernest in Michael pa isto tako udobno na desni. Serno ob sebi umevno, da so prvo vajo četvorčkov filmeli, purbika pa se je po vsej poti živahno zanimala zanje. Mati je morala neprestano odgovorjati na vprašanja radovednežev. Svedca je to storila rada kakor vsaka mati, toda ob svojem povratku je izjavila, da so jo dosti bolj nego potiskanje vozička utrudili intervjuvi, ki jih je morala med potjo dovoliti.

Nahodu obetajo konec

Vseh nahodov bo konec — če je namreč popolnoma res, kar pripoveduje zdravniški sodelovalec londonskega »Daily Expressa« o poskusu bratov zdravnikov Davida in Roberta Thomasona.

Dr. David Thomson je vodja enega izmed laboratorijev v bolnišnici Sv. Pavla v Londonu. Tam je s svojim bratom delal poskuse z bacili, ki povzročajo nahod in s klicami bronhitisa. Uspeh teh poskusov je bil serum, ki se ne vbrizgava kakor drugi serumi, temveč ga pacient enostavno zavžije. Najprvo sta zdravnikta ta pripomoček preizkusila na sebi in čeprav je letošnja zima v Londonu kakor narejena za nahod ter imata tudi neprestano opravka z bacili nahoda, se ju bolezen ni lotila. Videti je še samo treba, kako bo serum zalegel pri drugih ljudeh.

Državniki na igralnih kartah

Odkar so pod francoskih kraljem Karlom VII. izumili igralne karte, se njih podoba niso dosti spreminjale. Sedaj pa so spravili v Ameriki v promet karte, ki kažejo namesto običajnih srednjeveških figur slike slovitih ameriških državnikov. Namesto četvorice kraljev so Američani uporabili n. pr. četvero svojih državnih predsednikov: Theodorja Roosevelta, Wilsona, Washingtona in Lincolna. V vsaki zvezni državi imajo nadalje posebne figure svojih najbolj pomembnih guvernerjev in županov.

Samomorilec na grmadi

S skrivnostnim primerom samomora se bavijo evstraljski listi. Sredi slovitiga avstraljskega narodnega parka sta odkrila dva drvarja zoglenelo truplo na še kadečji se grmadi. Mrtvec je imel krasne prstane na prstih, ovratno iglo z draguljem in dragoceno zapesnostno uro. Ni bilo dvoma, da je pripadal imovitemu sloju. Na truplu so odkrili tudi sled strele. Delavca sta povedala, da sta nekoliko ur prej na istem mestu videla elegantno oblečenega moža, ki je kakor besen grabil suhljad in veje ter jih zanašal na grmado pod nekimi drevesom. Delavca sta ga poklicala, neznanec pa ni odgovoril, za trenutek ju je gledal kakor blazen proč in se skrnil v goščavi. Ko sta šla nekoliko ur pozneje mimo tega kraja, sta odkrila njegovo zogljenebo truplo in poleg njega samokres. Oblasti se sedaj trudijo, da bi pojasnile zagonetko tega samomora, kajti dragocenosti, ki so jih našli pri mrtvecu, ne kažejo, da bi šlo za roparski ali kakšne druge vrste umor. Videti je, da je nesrečnej najprvo zažgal grmado, potem pa oddal strel nase. Strel pa po vsej priliki ni bil smrten, videti je celo, da ni bil neznanec od njega izgubil niti zavest, tako da je morala biti njegova smrt v piamenti gromna.

Lindbergh odide v Italijo?

Kakor poročajo iz Rima, bo polkovnik Lindbergh prebil s svojo družino po vsej priliki del pomladi ob italijanski revieri v neki vili, ki mu jo je dal na razpolago neki njegov častilec.

Civilizacija pustoši naravo

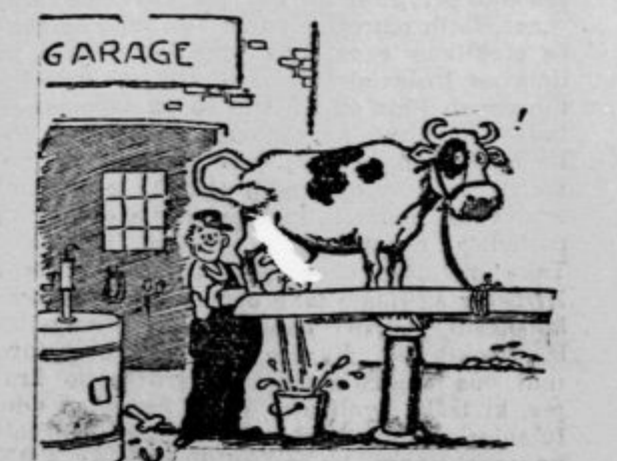
V Parizu se pridno pripravljajo na svetovno razstavo l. 1937. V ta namen že podirajo drevesa v bližini Eiffelovega stolpa

A NEKDOTA

Znagoviti Temistokles je zahteval od Andrijeve veliko vsoto denarja. Nazadnje je dejal: »Prihajam k vam v spremstvu dveh boginj, boginje pregovoritve in boginje moči.«

Nato Andrijevi: »Mi pa že imamo dve boginji, ki bodo tvoje namere brezuspešile — boginjo uboštva in boginjo pomanjkanja.«

VSAK DAN ENA

Zvitorepec pri šepalki.

Kulturni pregled

Mariborsko kulturno pismo

I. Literarni večer v Ljudski univerzi. Z recitiranjem svojih del so nastopili Vida Tauerjeva, Ruža Petelinova, Miran Jarc, Franjo Roš in Tone Seljak. V splošnem je iz recitiranih del vela socialna misel in družbena refleksija. Najprej je čital svoje ertice Miran Jarc ter v »Pokrajini«, »Osamelem dekletu«, »Nemem mestu«, »Hlapcu Andreju«, »Sinu« in »Novih ljudih« nanizal precej socialnih point. Zatem je prednašla Ruža Petelinova »Privide«, »Mlado pismo«, »V muzeju«, »Mali raznašalec« in »Borovnice« v katerih vstajajo v pesniški obliki pred nami nekoč podane življenjske slike. Franjo Roš pa ni s svojimi sestavki »Obtoženec«, »Ob prijateljevem grobu«, »Poletje« in »Gospod a program« tako ogrel kakor ostali sodelujoči, četudi je bilo tupačam nekaj izvirnih zamislov. Vida Tauerjeva je v »Pomladni«, »Ajdici«, »Smrti«, »Baladi«, »Magdalenti« in »Pomladnih sonetih« izšla obilo mehke lirne zanositosti in refleksivne usmerjenosti. Socialna stran je bila še posebej krepko začinjena v Seljakovih erticah »Pravljica«, »Jetinščina«, »Izganec«, »Jutro v mestu«, »Poslednje pismo«, »Večer nad mestom«, »Mojo oče« in »Dvoje obličje«. Najčujnikoviteje so prednašali Jarc, Petelinova in Tauerjeva.

II. V gledališču je bila premiera znane J. Straussove operete »Cigan baron«. Dve leti je Strauss ustvarjal to opereto, ki jo preveča ognjevit ciganski romantična glasba in madžarska erotično požaltnjena melodioznost. Madžarsko orientalski lik ciganske deklice Saffi je dobil v podajanju naše primadone P. Udovičeve sveži zamah in je ciganski ognjevito zvenel znani samospjev »Kako ubog in svest«, ter dvospeva »Kdo nas poroti« jec ter »Le en pogled«, ki ju je ob Udovičevi odpeval Sanež kot Sandor Barinkaj. In ta je zlasti ob prvem nastopu v prvem dejanju s proznoščjo in gibnostjo pripomogel k živahnemu poteku predstave. Barbičeva Arsena je bila v plesu, petju in igri subretno razgibana, dočim njen partner s svojim prešibkim tenorjem ni uspeval, čeprav je sicer Verdonic v igri in plesu Otokarja uspešno podajal. Komični del je imel v P. Kovitevem Kalmanu Zspanu, tej hvaležni odski figuri z žgočimi ekstemporalcijami in drugim dejanju nadalje, nadalje v Gorinskovem Carneru, tem izvisečem predstavniku moralno varujoče komisije, ter S. Gorinskove osati Miral-eti svoje zgovorne eksponente. Zamejst - Koviteva je gostovala kot Czipra in opremila ta ciganski lik z vsemi zunanjimi značilnostmi in je s prodornim altom uspešno sodelovala v samospevih in znanem trospevu »Tu zveni, blešči, žarče« in drugim dejanju. Razen tega so se uveljavljali v ostalih vlogah ciganon, Čolnarjev itd. mladone vsi ostali člani mariborskega ansambla. Dirizentske, režiserske in koreografske zaduge so pripadle L. Herzogu, P. Rasbergerju in A. Harastoviču.

Prva letošnja mladinska predstava v gledališču pa je bila P. Goljeva vesela pravljica igra »Princeza in pastirček« v petih dejanjih. Ves ta ljubljubajni svet medvedkov, žab, zajčkov, veteranon ter dobrih, smešnih in zlih ljudi je uredil učinkovito odsko celoto režiser Milan Košič, ki je priredil stvar z okusom, ki je prikrojen okusu dece. Vodstvo glasbene spremljave z Adamičevi mi glasbeni vložki pa je bilo v preizkušnih rokah režiserja P. Rasbergerja. Ljubki, nežni in dobrončni princezi B. Rasbergerje je stal ob strani vseskozi naravno prisprijeli pastirček Boštjanček Eda Verdonica, ki se skupno borita preko ovir, dokler ne zmagata proti vsem spletkam. Tudi ostali sodelujoči so zadostili svojim nalogam ter so se vidno potrudili, da se jim globlje uživijo v otroško miselnost in da ji s svojimi podobami čim bolj ustrezajo.

III. Dvoje gostovanj. Primadona ljubljanske opere ga. Zlata Gjungančeva je dne 12. t. m. gostovala kot »Madaloinec« v P. Abrahamonovi opereti »Ples v Savozu«. Že ob prvem pojavu je bila deležna toplega aplavza občinstva, ki je gledališče zasedlo do zadnjega kotička. Njena igralska tehnika teži v operni stil. S tehnično in pevsko nadmočnostjo je potegnila tudi vse ostale sodelujoče za seboj, tako da je bila ta predstava preko nivoja premierske uprizoritve. Njen blesteči sopran je lahko pronical v vseh legah in znalih sprevih kakor »Izplača se ženski ljubezon«, »Bil si mi zveste itd. Nekateri nebitnosti deli so se obrlikli te predstave izpustili, kar predstavi gotovo ni bilo v škodo. Gjungančeva je bila deležna viharnega priznanja in je ponovno potrdila sloves velike umetnice.

Obiskal nas je Ciril Bratuš, svojaesami tenor na mariborskem odru. Prvi večer je nastopil kot Vincenc v Fallovem »Veselim kmelcu«, vendar umevno v tej vlogi ni mogel tovečaj pokazati. Drugi večer pa je gostoval kot lahorski princ Radjijev »Bajaderic«. Cutiti je bilo, da je bil indisponiran. Pevsko se radi preslabotnega organa ni mogel razmahniti. Motilo je tudi šepetalevo preglasno pripetavanje. Bratuža je občinstvo, ki ga pa ni bilo ravno preveč, toplo pozdravljalo.

IV. Trboveljski slavski so koncertirali. Vse je hitelo v Union, da sliši njih nežne, ljubke glaske. Koncertni program so izvajali z občutenostjo in doživetjem. Prvi del koncertnega spreda je obsegal teže skladbe. Po uvodni »Mi smo pa od tam domac« so izvajali Matičevu istrsko narodno »Čače moj«, ki je posvečena žrtvam hrastinske rudniške katastrofe. Samospevne tehe je nežno odpevala Besika Koritnikova. Mehki, ubrani glasovi so se prelivali v vseh naslednjih skladbah od E. Adamičevega »Venča slovenskih mladinskih narodnih pesmi« in njegove harmonizirane pastirske razposajene »Tiri, tiri tinje«, C. Pregelj Zupančičeve »Zlato v Blatni vasi«, dr. M. Milojevičevih »Letnji pljusak« in sankanška »Sankanje« na besedilo M. Joviča. K. Pahorjeve veselo navihane »Bendimač« (po R. Rehariju), pa do dr. Svarove precej težke, atonalne skladbe »Očka poje uspavanko« (po V. Tavčarju) in po M. Tomcu harmonizirane belokranjske narodne »Zeleni Jurje«, ki sta jo izvajala dva štiriglasna zborja.

V drugem delu koncertnega spreda so bili štiri »samospjevi«. M. Kogola »Ko smo spali« in E. Adamičeve »Uspavanka«, »Slavnica« in »Vesela pesem«. Režika Koritnikova jih je zapela ob spremljavi dr. Danila

švare s svojim srebrnim, neizrečeno mehkim in svetlim sopranom. Da je sledil vihar priznanja in navdušenja. Nalo je stopila na oder še izborna altistka Pepca Vidrigarjeva, ki je skupno s Koritnikovo v dvospevu odpevala Vodopivčevu »Pojdimo spat« (po K. Širokovem besedilu). Mali solisti sta morali pesem ponavljati. Njun sprev se je živahno in sočno prelivaj v celoto.

Bravničarjeva »Dva poljca« (Širokovo besedilo), V. Mirkova vesela »Jurijev« (Utično besedilo) ter E. Adamičeva zanosna »Ciganska« (po Fr. Zgurju) in »Sestrica« so tvorile zaključni, tretji del koncertnega programa. Spremljavo na klavirju je tudi pri tej štiri pesmih mojstrsko oskrbel dr. Danilo Svara.

Zborovodja Avgust Suligoj, tvorec slavnega mladinskega zborja, je na svoje pevce in pevke, ki predstavljajo izredno dragoceno glasovno bogato in tehnično izbrušeno enoto, lahko pomosen. Trboveljski slavski so se imenitno postavili tudi pri koncertu za šolsko mladino, na katerega sporedu so bile lažje skladbe in v ruškem Sokolskem domu. Na mednarodnem glasbenem kongresu za glasovno vzgojo v Pragi jim želimo obilo uspeha!

Zapiski

Neuspeli »Moličar« v Moskvi. Kakor poročajo »Lidov« »Novin«, je podružnica moskovske Umestnostne gledališča po štirimletnih pripravah uprizorila dramo Bulgakovca »Moličar«. Po premieri je to moskovska kritika odklonila. Češ, da je nerešeno delo. V ljubljanskem gledališču pa je Imel »Moličar« lep uspeh.

Reinhardtov neuspeli v Ameriki. Na tem mestu smo že zabeležili, da je sloveči režiser Max Reinhardt pripravil v New Yorku mogočno svetopisemsko igro »Pot zaobljube« na besedilo Fr. Werfla. Reinhardtove priprave, pri katerih je osebno sodeloval tudi

S P O R T

Nogomet in lahka atletika v Ljubljani

Z zmago nad Hermesom je Primorje prevzelo prvo mesto v tabeli - Cross country prvenstvo Ljubljane

Minula nedelja je bila za sportno Ljubljano posevčena Planici, tako da smo ostali v sami Ljubljani brez vsakega sportsnega dogodka. Lahkoatletiči so svoje prvenstvo v cross-countryju prenesli na današnji praznik nogometu. Na svoj spored na prihodno nedeljo. Za današnji dan so si pa vzeli predujem s tekmo Primorje-Hermes, ki je bila sicer rezervirana za poznejši termin.

Primorje je v povratni tekmi sicer precej tesno, pa gladko zmagalo nad Šiškarji in s tem prevzelo vodstvo v svoji skupini. Hermežani so najbrže - če ne pride kaj izrednega vmes - zavzeli drugo mesto, sledijo Celje, Korotan in Ilirija (ki pa ne tekmuje več). Tablica kaže sedaj nastopno stanje:

Primorje	5	4	1	0	15:5	9
Hermes	5	3	1	1	16:4	7
Celje	4	3	0	1	6:7	6
Korotan	4	2	0	2	9:9	4
Ilirija	8	0	0	8	0:31	0

V nedeljo se nogometni spored nadaljuje z naslednjimi tekmami: V Ljubljani bo dvojna prireditve Hermes-Korotan in Primorje-Celje, v Mariboru pa morajo dati celjski atletiki revanšo Rapidu.

Primorje: Hermes 2:0 (1:0)

V primeri z nedavnim srečanjem obeh moštev je bila ta tekma odigrana v precej spremenjenem stilu. Hermežani so morali nastopiti brez Brodnika in napadu, kar se je temu delu moštva precej poznalo. Primorje je pa svoje vrste ojačilo s Slamičem kot srednjim krilcem in s Hasslom v obrambi. Pokazalo se je tekmo igra, da se je s temi posameznimi spremembami premaknilo ravnanje sil iz prve tekme na stran črno-belih, ki so večji del igre prevladovali na igrišču in ki bi bili po poteku igre zaslužili nekoliko izdatnejši rezultat. Vsa hita je bila v tem, da je njihov napad pošiljal žoge mimo gola mesto v cilj.

Sicer je bila borba precej ostre. Sodniku je igra venomer uhajala iz rok, tudi igralcev ni mogel prav prijet na vaje. Prišlo je tako do nekaterih neprijetnih trenjev med igralci, ki so ostala k sreči brez zlih posledic, lahko bi se pa bila stvar spremenila v bolj neprijetno smer.

Črno - beli so nastopili tako: Logar, Hassl, Jug, Sinkovec, Slamič, Boncelj, Šlamberger, Jež, Pepek, Pupo, Uršič.

Primorje cross country prvak Ljubljane

Lahkoatletičsko sezono odpirajo občajno s cross-countryjem. Tudi pri nas je tako navada in morda je to tudi glavni vzrok, da imamo tako dobre dolgopegaše, ker so pač bolje trenirani kakor njihovi tovaršaji, ki goje druge panoge. Po večerajšnji prireditvi smemo pričakovati za tekočo sezono najboljšie. Pod vodstvom trenerja g. Kleina so se atleti na zimskem treningu dobro pripravili in so že zdaj pokazali formo, kakršno smo sicer pri njih opazili šele sredi poletja. Brez strahu lahko pričakujemo državno prvenstvo, ki bo 5. aprila v Ljubljani in še zdaj lahko trdimo, da bodo tudi takrat imeli prvo besedo ljubljanski atleti.

Tekmovanje je priredila Ilirija v vsakem pogledu brezšibko. Proga je bila vzorno markirana - označena je bila s 160 zastavicami - in je bila vsaka pomoča izključena. Sodniški zbor je razpolagal z zadostnim številom oseb, tako da so bile tudi kontrole polnoštevilno zasledene, kar je mnogo pripomoglo k zadovoljivemu poteku prireditve. V dobri uri je bilo tekmo. vanje končano.

Tekmovalo se je v treh kategorijah: Juniorji B od 14. do 16. leta starosti na

Werfel, so trajale več mescev in so baje podire 350.000 dolarjev. Preden pa je bila uprizoritvena pripravljena, je prišlo zaradi Reinhardtove počasnosti in potratnosti do spora, ki še ni končan. Skušnje so bile prekinjene in Werfel se je bil že vrnil v Evropo.

Pred stoletnico Puškinove smrti. Ne samo v Rusiji, marveč tudi v drugih evropskih državah se že letos pripravljajo založniki in razne literarne-kulturne institucije za primerno proslavo Puškinovega imena in dela ob stoletnici pesnikove smrti, ki bo v začetku l. 1937. Listi naznanjajo nove izdaje njegovih spisov, nove prevode, študije in drugo gradivo o velikem predstavitelju ruske literature. Ne smemo pozabiti, da je Puškinovo ime ena redkih vest med »staro« Rusijo v emigraciji in »novo« v domovini, zato se bodo v spominu na Puškinovo smrt 10. februarja 1837 vsaj duhovno združili vsi rusi v domovini in po širnem svetu. V najnovejših »Les Nouvelles Littéraires« čitamo, da je Sergej Lifar pravkar izdal v Parizu komentirana pisma A. S. Puškina njegovi poznejši in zanj tako usodni ženi Nataliji. Pisma so krasen dokument pesnikovega čustvenega življenja. Spisana so vsa razen enega v francoskem jeziku. Lifarjeva izdaja je opremljena z daljšo rusko študijo M. Hoffmanna o pesnikovi ženi Nataliji.

Tolstoj še vedno v ospredju literarnega zanimanja. V praški reviji »Země sovětz« piše Zdenek Nejedlý o Levu Tolstoju v sedanjih Rusiji in med drugim ugotavlja, da je od l. 1917 do danes izšlo nad 12 milijonov zvezkov Tolstega spisov. Tudi na gledaliških deskah še vedno igrajo njegove drame, zlasti »Moč temec«. Dramatizirajo se tudi romani. Hudožestveno gledališče je z velikim uspehom uprizorilo »Vstajenje« in pripravilo sedaj tudi »Ano Karenin«. Znani igralec Kačalov je postal nekak mojster odrskega čitanja spisov Tolstega. Od l. 1928. izhaja akademska izdaja T. spisov. Doslej je izšlo 24 zvezkov. Povsod so nastajene tudi variante. Izmed dnevnikov sta izšla doselej dva zvezka. Bibliografija ruskih študij o Tolstemu navaja 1200 spisov. Njegovi spisi so bili prevedeni v 40 jezikov SSSR, med njimi v armenski, azerbejdžanski, kirgizski, ossetinski, kumiksi, barjatski, čerkeski, kurdeki in druge jezike narodov Rusije.

V celoti so precej nadkriljevali protivnika. Bili so vseh delih boljše. Imeli so v obrambnem triju zanejalno barjero, ki je protivni napad ni mogel predrati. V krilski vrsti je po dolgem nastopil zopet Slamič in dominiral. Tako se pozna vsemu moštvu, da je na najbolj eksponiranem mestu prava moč. Boncelj je dvakrat ustvaril težavne položaje z nepremišljenim podajanjem žog nazaj, v drugem polčasu se je izdatno boljše. Sploh je bila srednja vrsta v drugi polovici igre mnogo bolj na mestu in je diktila »potek« igre, ki se je skoro ves prenesel na hermežeško polovico. V napadu je bila samo ena slabotnejša zasedba: Uršiču se ni hotelo skoro nič posrečiti. Ostali so igrali tehnično dobro, predvsem so prijetno kombinirali, pred golom pa so bili vsi brez izjeme mehki, streljali so mnogo, največ Pupo, pa vse je šlo mimo.

Šiškarji

So igrali v oslabljeni postavi: Razborkni, Klančnik, Košmrl, Primar, Košenina, Kretič, Derenda, Oblak, Svetič, Mokorel, Rihtar.

Ni se jim posrečil odpor ki so ga dali črno-belim v prvi tekmi. Najboljši del moštva so imeli v robustni obrambi, ki je mehko delo nasprotnega napada sprotil razdirala. Klančnik je šel v drugem polčasu v napad, s tem je bila obramba oslabljena, napad pa ni ničesar pridobil. Precej izpod forme je bila srednja vrsta, Košenina se je sprva uveljavljaj, potem pa ga je kombinatorna mašinerija nasprotnikovega napada upeljala. Kretiču je Šlamberger mnogo uhajal, nasprotno pa je Primar Uršiča lažje držal. Napad je bil razbit, žog ni nikoli dolgo držal, ker ni bil kos nasprotnikovi obrambi odnosno srednji vrsti. Kljub temu je imel par prav lepih stvari, ki jih pa ni izkoristil.

Že v prvih minutah je Pr. stalno v napadu, par pogrešk v bližini kazenske črte postavil sodnik na črto, poskušajo se po vrsti Pepek, Jež in Pupo, pa je Pupo v 13. min. najzanesljivejši v strelju. Njegova žoga obliči. Igra je v nadaljnjem deloma odprta od obrambe do obrambe, deloma je v znamenju premoči črno-belih.

Po polčasu je Pr. v očitni premoči, ki pa ne najde primernege izraza v zgoditkih. V 17. min. izvaja Jež prost strel, mimo zida poda prosto stojecemu Šlambergerju, ki spremeni smer v mrežo. S tem je rezultat postavljen.

Sodil je g. Macoratti z velikim naporom razmeroma dobro in brez težjih napak.

Favorit v drugi skupini je bila Čehoslovaska. Pa je prišlo drugače. Avstrija, ki se je za letošnje prvenstvo odlično pripravila jo je gladko premagala s 5:0. Temu se prireditelji gotovo niso nadejali, še manj pa blagajna, kajti finale brez Čehov najbrže ne bo vleklo. Tudi mi smo se nadejali boljše mesta, toda bil je račun brez krčmarja. Preko Angležev bil z malo več sreče sicer res lahko prišli, vendar so nam izvrstni Američani že od vsega začetka vzeli upanje na tretje mesto v skupini, oziroma šesto v splošni klasifikaciji.

Skupina B.

Avstrija	6	6	0	30:4	6	1
Čehoslovaska	6	5	1	25:11	5	2
Amerika	5	6	2	22:15	4	3
Anglija	6	3	3	20:21	3	4
Jugoslavija	6	2	4	17:21	2	5
Nemčija	6	1	5	13:25	1	6
Belgija	6	0	6	3:25	0	7

KAKO SO IGRALI JUGOSLOVANI?

Naša reprezentanca je bila letos zelo pomiljena. V moštvu je bil edini Hexner, ki je sodeloval na vseh svetovnih prvenstvih. Zahvaljujoč svojemu rutini je bil tudi to pot najboljši Jugosloven. Odgovorel je samo v borbi z Anglijo (4:5) sicer pa je od 12 partij, ki jih je igral nabral sedem točk. Poleg njega je v vseh matchih sodeloval še naš prvak Marinko, ki je svoj krest na svetovnem prvenstvu prav dobro prestal. Odigral je 13 partij-score 6:7. Marinko bo postal tredi steber naše reprezentance. Od ostalih dveh reprezentantov je bil Lazar mnogo efektivnejši. Zal proti Ameriki ni mogel nastopiti, ker je šele naknadno odptoval. Od sedmih partij je dobil tri, med njimi edino točko proti Avstriji. Z mladim Lazarjem je dobila naša reprezentanca odlično moč, posebno še ker se njegova forma izboljšuje ob turnirju do turnirja. Weissbacher je nekoliko obolel ter je igral le proti Ameriki in Češki in ni mogel izraziti svoje dobre igre. Naš peti »reprezentant« je bil kapetan Nikica, ki je moral prvi dan proti Belgiji vskokiti namesto Lazarja. Partijo je gladko dobil. V splošnem smo letos nastopili z neizkušnim materijalom, zaradi česar smo lahko z doseženim rezultatom povsod zadovoljni. Kriza, ki jo je utrpela jugoslovanska reprezentanca z odhodom Stevana Maksimoviča je prebolela - bodočnost pa bo to izrazila tudi v vidnejših uspehih.

FINALE

Zmagovalke obeh skupin Rumunija in Avstrija sta v nedeljo ob 23. pričeli odločilen boj za naslov svetovnega prvaka v moštvih. Partije so bile izredno razburiljive. Publika je bila vsa na strani Avstrijev, ki so imeli proti umornemu stilu Rumunov izredno težko stafiše. Ob drugi uri zjutraj je bilo stanje 2:1 za Rumunijo. Avstrija je zahtevala prekinitev dvojboja, nakar pa Rumuni niso hoteli pristati. Tako se je match nadaljeval in pri stanju 2:2 je končno ob pol 4 zjutraj predsednik ITTF Montagu prekinil igro ter določil nadaljevanje za sredo zvečer. Dosedanja partije so končale: Bergmann (A) : Paneth (R) 2:0, Vladone : Liebster (A) 2:1, Marin (R) : Goebel 2:0, Bergmann : Vladone 2:1. Kljub temu da so Rumuni po dosezanju igrat favoriti na papirju, je vendar veliko izgledov, da bodo boljši Avstrijci storili vse za končno zmago svojega moštva.

Juniorji B (10 tekmovalcev): 1. Košir 4:52 3/4, 2. Tiran (oba Planina) 5:02, 3. Čuha (brez kluba) 5:12 3/4. Sledili so Mar. jer (Prim.), Zajec (Planina), Pirc, Potočar (oba Prim.), Praprotnik, Lavrenčič (oba Il.). En tekmovalcec ni prišel na cilj. Tekmovalo so samo moštva in je zmagala Planina, kar šteje po raspisu 2 točki, 2. Primorje 1 točka, Ilirija kot moštvo ni nastopila.

Juniorji C (7 tekmovalcev): 1. Kotnik (Ilirija) v zelo dobrem času 8:16 3/4, 2.

Neuberšk 8:37, 3. Renčelj 8:55, 4. Kočar 9:10 (vsi Primorje). Ostali so nastopili nekateri tik pred ciljem. Prvak kategorije je Kotnik, kot moštvo pa Primorje s 6 točkami, 2. Ilirija 4 točke.

Seniorji (17 tekmovalcev): 1. Krevs (P) 15:52 3/4, 2. Zelo dober čas: 2. Srakar Iv. (Prim.) 16:20, 3. Krpan (P.) 16:37, 4. Dolinšek (Korotan) 16:27 3/4, 5. Starman Janec (brez kluba) 16:27 3/4, 6. Srakar Fr. (P.) 16:41 3/4, 7. Kos (I) 16:49 3/4, 8. Kranjce (P) 16:52 3/4, 9. Perc (P) 16:59 3/4. Ostali tekači, ki so prišli po redu Jamar, Starman L., Čuha (vsi I.), Hiebec (P) in Jančar (Litija) so dosegli čase med 17 in 18 min.

Po raspisu so se za točke plasirali vsi tekmovalci, ki so dosegli čas, ne več ko za 20% slabši od zmagovalca. Plasirali so se torej vsi razen enega pri juniorjih B. Sploh je bilo opaziti precejšnjo izenačenost, kar velja zlasti za seniorje, ki so se

na prvem delu proge drliji tomo stopaj in je bilo med prvimi in slednjimi razlike izmed 300 m. Krevs in Srakar sta se kmalu odcepila in se ves čas menjavala v vodstvu, jodker in v končnem finišu sl. gurno zmagal Krevs. Kot moštvo je zmagalo Primorje s 66 točkami, 2. Ilirija 25 točk. Klasificiralo se je tako, da je zmagovalec prejel toliko točk kolikor je bilo tekmovalcev, ostali pa po vrstnem redu vedno eno točko manj. Brnčan ni nastopil.

V skupni klasifikaciji vseh kategorij je zmagalo Primorje s 78 točkami in postalo kot klub prvak Ljubljane za l. 1936. Primorje je bilo edino, ki je v vseh kategorijah nastopilo s kompletnimi moštvi in zato ostali klubi v skupni klasifikaciji niso prišli v poštev.

LZSP (stuzbeno). Seja upravnega odbora danes ob 20. v danški sobi kavarna Emona.

Svetovno prvenstvo v table tenisu

Velika presenečenja - Avstrija svetovni prvak - Ali je peto mesto neuspeh Jugoslavije?

Praga, 17. marca.

Od četrtka dalje se vrši v veliki koncertni dvorani Lucerna deseto svetovno prvenstvo v table tenisu. Od prijavljenih 15 držav se edino ni odzvala reprezentanca Egipta, ki bi morala tekmovati v drugi skupini. Kljub temu, da predvidovajo pravila pri 14 udeleženceh samo eno tekmovalce, so se vendar prisotne države odločile za dve skupini. Ta tekmovalca so bila do nedelje končana in so dala naslednje rezultate:

Skupina A.

Rumunska	6	5	1	25:10	6	1
Poljska	6	4	2	26:10	4	2
Madžarska	6	4	2	22:13	4	3
Francija	6	4	2	25:17	4	4
Litva	6	3	3	18:21	3	5
Letonska	6	1	5	8:25	1	6
Nizozemska	6	0	6	2:30	0	7

Največje presenečenje v tej skupini je vsekakor poraz dosežanih prvakov Madžarov, ki so utrpeli dva huda poraza od Rumunov 0:5 in od Francozov 2:5. »Oude« Romanija je dobesedno strela svoje nasprotnike. Način rumunske igre pa je povzročil nemalo razburjenja ter je njihova taktika postala pravcati problem v table teniškem sportu, s katerim se bavi tudi federacija, ki pravkar zaseda v Pragi. Vsa skrivnost rumunske igre leži namreč v neumornem monotonem »spimljanju«, ob katerem se razbija vsa tehnična in taktična premoč nasprotnika. Nastane vprašanje ali sme ostati ena sama žoga v igri 2 uri in 5 minut (toliko sta namreč rabila Panett (Rumunska) in Erlich (Poljska), da je prišlo pri stanju 0:0 do prve napake.) Na vsak način bo morala tu vmes poseči federacija in najti slalomonsko rešitev, če bo hotela ta sport ohraniti na dosežani višini. Rumunija se je z zmago v svoji skupini plasirala za finale.

Skupina B.

Avstrija	6	6	0	30:4	6	1
Čehoslovaska	6	5	1	25:11	5	2
Amerika	5	6	2	22:15	4	3
Anglija	6	3	3	20:21	3	4
Jugoslavija	6	2	4	17:21	2	5
Nemčija	6	1	5	13:25	1	6
Belgija	6	0	6	3:25	0	7

Favorit v drugi skupini je bila Čehoslovaska. Pa je prišlo drugače. Avstrija, ki se je za letošnje prvenstvo odlično pripravila jo je gladko premagala s 5:0. Temu se prireditelji gotovo niso nadejali, še manj pa blagajna, kajti finale brez Čehov najbrže ne bo vleklo. Tudi mi smo se nadejali boljše mesta, toda bil je račun brez krčmarja. Preko Angležev bil z malo več sreče sicer res lahko prišli, vendar so nam izvrstni Američani že od vsega začetka vzeli upanje na tretje mesto v skupini, oziroma šesto v splošni klasifikaciji.

KAKO SO IGRALI JUGOSLOVANI?

Naša reprezentanca je bila letos zelo pomiljena. V moštvu je bil edini Hexner, ki je sodeloval na vseh svetovnih prvenstvih. Zahvaljujoč svojemu rutini je bil tudi to pot najboljši Jugosloven. Odgovorel je samo v borbi z Anglijo (4:5) sicer pa je od 12 partij, ki jih je igral nabral sedem točk. Poleg njega je v vseh matchih sodeloval še naš prvak Marinko, ki je svoj krest na svetovnem prvenstvu prav dobro prestal. Odigral je 13 partij-score 6:7. Marinko bo postal tredi steber naše reprezentance. Od ostalih dveh reprezentantov je bil Lazar mnogo efektivnejši. Zal proti Ameriki ni mogel nastopiti, ker je šele naknadno odptoval. Od sedmih partij je dobil tri, med njimi edino točko proti Avstriji. Z mladim Lazarjem je dobila naša reprezentanca odlično moč, posebno še ker se njegova forma izboljšuje ob turnirju do turnirja. Weissbacher je nekoliko obolel ter je igral le proti Ameriki in Češki in ni mogel izraziti svoje dobre igre. Naš peti »reprezentant« je bil kapetan Nikica, ki je moral prvi dan proti Belgiji vskokiti namesto Lazarja. Partijo je gladko dobil. V splošnem smo letos nastopili z neizkušnim materijalom, zaradi česar smo lahko z doseženim rezultatom povsod zadovoljni. Kriza, ki jo je utrpela jugoslovanska reprezentanca z odhodom Stevana Maksimoviča je prebolela - bodočnost pa bo to izrazila tudi v vidnejših uspehih.

FINALE

Zmagovalke obeh skupin Rumunija in Avstrija sta v nedeljo ob 23. pričeli odločilen boj za naslov svetovnega prvaka v moštvih. Partije so bile izredno razburiljive. Publika je bila vsa na strani Avstrijev, ki so imeli proti umornemu stilu Rumunov izredno težko stafiše. Ob drugi uri zjutraj je bilo stanje 2:1 za Rumunijo. Avstrija je zahtevala prekinitev dvojboja, nakar pa Rumuni niso hoteli pristati. Tako se je match nadaljeval in pri stanju 2:2 je končno ob pol 4 zjutraj predsednik ITTF Montagu prekinil igro ter določil nadaljevanje za sredo zvečer. Dosedanja partije so končale: Bergmann (A) : Paneth (R) 2:0, Vladone : Liebster (A) 2:1, Marin (R) : Goebel 2:0, Bergmann : Vladone 2:1. Kljub temu da so Rumuni po dosezanju igrat favoriti na papirju, je vendar veliko izgledov, da bodo boljši Avstrijci storili vse za končno zmago svojega moštva.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

PRICETEK SINGLE PRVENSTVA.

V ponedeljek se je pričelo prvo kolo singlea gospodov. Tudi tu je bilo takoj v začetku ogromno presenečenje. Nameo Mauritz je namreč dokaj lahko izločil iz daljnega tekmovalca bivšega svetovnega prvaka Szabadosa. Rematisti Jugoslovanov so bili neslednji: Lasser je premagal Lóryja (CSR) 3:2, Hexner Angleža Mc Nutta 3:0, N. Maksimovič Čeha Pazdišeka 3:2, dočim sta Weissbacher in Marinko izpadla. Prvi proti Poljaku Šifru 1:3, drugi proti Angložu Proffitu s 1:3.

IZPOPOLNJENI SEZNAM PREDAVANJ, IGER IN KULTURNIH FILMOV ZVEZE KULTURNIH DRUŠTEV JE BIL IZDAČAN V VZPOBUDO PROSVETANJEM POSAMEZNIH ORGANIZACIJ ZA INTENZIVNEJŠE DELO. SEZNAM VSEBUJE NAJAKTUALNEJŠE TEMA IN BO TAKO VSAJ DOLGOM POMOGLA DRUŠTVOV IN ČLANSTVU PO NAČERTU, DA JE »KULTURNO DELO« VODIMO NAJPLEMETEJŠE DELOVANJE, KER DUHOVNO DRUGA ČLOVEKA, MU PLENERITI ČUSTVA IN USTVARJA NAJKREPKEjšo OPORO V ŽIVLJENJU.

Razdelitev predavanj je pregledna ter odgovarja vsebini in pomenu obravnavanih vprašanj. Značaj Zveze kulturnih društev in njen program opravičujeta tako razdelitev, ki ustreza idealom celokupnega članstva. Nacionalna vprašanja so na prvem mestu, takoj za njimi sledijo socialna, ki morajo dati prvi skupini stvarno vsebino. Ta zveza naj bi poudarila važnost momentov, ki smo jih večkrat zanemarjali v neupravičenem prepričanju, da sta nacionalnost in socialistična gibanja pojma. Po

IL. CVETIN:

Zadnja stran

Rdeče ustnice Nade Senčarjeve so se razklenile in v lahkem nasmehu pokazale zobe. »Imenujte to kakor hočete — zastran mene naj bo odrska mrzlica — a resnica je, da nisem mogla strpeti doma! — Sicer pa, ali ste že brah kritike o večrajšnji premijeri in kako ste zadovoljni?»

Marko je skomignil z rameni. »Mislim, da se mihče izmed nas ne more pritožiti! Se malokdaj je imela kakva stvar toliko dobrih kritik, kakor jih ima ta! — Sicer pa — kaj je v tem nenavadnega? — Poleti je pač občinstvo z manjšim zadovoljstvom — »Govoril je samo zato, da ne bi močal. Za brezpomembnimi besedami so se skrivale njegove razburjene misli.

Nato so igralčeve črte zdajci dobile napet izraz. Nagla domisljica je bila dala njegovim mislim drugo smer.

»Cujte, gospoščina Senčarjeva, rad bi vas nekaj vprašal. Vaša garderoba je tik zraven moje in — hm, od snoči pogrešam — neko malenkost. Ali ste morebiti videli, da bi bil v moji odsotnosti kdo odprl vrata in stopil noter? Saj imate v drugem dejanju le malo opravka na odru, jehte da?»

Oči Nade Senčarjeve so osuplo prestregle njegov vprašujoči pogled. »Po pravici vam povem, da nisem pazila — ali — mar niste bili zaklenili za seboj?»

Marko je hlastno pokimal. »Seveda sem bil zaklenil — in ključ sem imel pri sebi. A vzlic temu — nekdo je moral biti v moji garderobi — nič drugega ni mogoče!»

Trenutek ali kaj se je mlada igralka zamisljeno poigravala z naračeno torbico. Nato je obotavljivo se vprašala: »Ali je tisto, kar pogrešate, kaj dragocenega?»

»Ne, tega ne morem reči — vsekako ne v denarnem oziru. Toda — rad bi vendarle vedel — »

»Morda je bil kdo izmed kolegov — » je menila Nada Senčarjeva. »Garderobni ključki so gotovo zelo podobni drug drugemu — »

Menda je hotela še nekaj dodati, ali prihod odrskega vratarja jo je zmotil.

Stari uslužbenec je obstal pred Markom in mu podal zložen papir. »Tote je nekdo pravkar oddal za vas, gospod Justin. Dejal je, da je zelo važno!»

Marko je hlastno vzel papir. »Hvala, Robič! Ze prav.»

Starec je oddrsal.

Ko se je hotel Marko znova obrniti k Nadi Senčarjevi, je bila mlada igralka že izginila v svojo garderobo. Marko se je še nekaj trenutkov obotavljala na hodniku, nato pa sklenil, da bo vendarle dobro, če se zdaj preobleče.

Hitro je stopil v garderobo in zaprl vrata za seboj. Mnenje Nade Senčarjeve, da utegnejo biti garderobni ključki močno enaki, mu je rojilo po glavi.

Sele čez nekaj minut se je spomnil pisma, ki mu ga je bil Robič stisnil v roko. Kdo ga je bil neki prinesel? Kak moški?

Počasi je segel v žep, izvlekel papir in ga skrbno razgrnil.

Bil je navaden listič, bržkone iztrgan iz zapisne knjižice in počekan z nerazločno pisavo. Marko je komaj razbral tistih nekaj vrstic.

Potem pa, ko je stal pod stropno svetiljko in bral sporočilce, so dobile njegove črte osupel izraz.

Hlastno je vrgel pismo na mizo, planil iz garderobe in zdrljal po hodniku k vratarjevi loži.

»Robič!»

Starčeva bradata glava je pogledala skozi okence: »Prosim, gospod Justin?»

»Kje je tisti, ki vam je dal listek zame?»

Starec je skomignil z rameni. »Ne vem! — Ko sem se vrnil, ga že ni bilo več.»

»Tako — tako — » Marko se je nestrpno ugriznil v ustnico. »Ali mi vsaj lahko poveste, kakšen je bil na oko?»

»Mda, gospod Justin — čisto rjav je bil v obraz — in videti mu je bilo, da je že v letih — precej sive brke je imel — »

»In oster, kljukast nos?»

»Da, gospod Justin — in kljukast nos.»

»Hvala lepa! — Náte, privoščite si pol litra na moje zdravje!»

Nekam hlastno je Marko stisnil starcu novce v roko. Nato se je enako hitro, kakor je bil prišel, vrnil v garderobo. In spet je z nagrnjenim čelom preletel vrstice, ki so bile na listku:

»Ako hočete vedeti kaj o smrti vašega strica, tedaj pričakujte, da pridem v vašo garderobo — To je bilo vse. Nič podpisa, nič govora.

»Čudno slovenščino piše ta človek«, je zamrmral Marko in zmajal za glavo.

Nekako ob istem času je Osiip Sem, režiser na Malem gledališču, obračal majhno posetnico med prsti. Stari Robič mu jo je bil pravkar prinesel v pisarno.

»Remec? — Ne poznam! — Gotovo je kak novinar — ali pa berač za prosto vstopnico! — Po-vejte mu, da ne utegnem! Sicer se pa čez pol ure začne predstava, in poskrbeti moram še, da — »

»Ne zamerite, prosim«, je rekel komisar Remec, ko je stopil čez prag, »ali — veliko je na tem, da takoj govorim z vami!»

Njegovega okroglega obraza je bil sam najju-beznevnejši smehljaj.

Režiser je hotel menda vzrojtiti, a že v naslednjem trenutku je stal Remec zraven njega in mu šepnil nekaj na uho, kar ga je čudno hitro pomirilo. »Idite, Robič!« je velel vratarju in veličastno mahnil z roko. Nato je prišleca vprašujoče pogledal:

»S policije ste?»

»Kriminalni komisar Remec! — Odkritosrdno mi je žal, da vas moram zadržati z vašino poizvedbo — »

»Čim krajše opravite, tem bolje bo. Čez pol ure se začne predstava — »

»Potem — prosim, ali poznate to orožje?»

Režiserjevo lice je dobilo presenečen izraz. Nekam hlastno je vzel mali črni samokres, ki mu ga je komisar pomohil, in pazljivo pogledal na pet-lina.

Lepote Mozirske planine

Bela cesta vodi skozi prijazni trg Mozirje. Na tej cesti sem stal oni dan; zazrl sem se v planino, ki je vabila in klicala.

Veter se je zaganjal od severne strani in je vrtinčil cestni prah v visoke stolpe. Tudi tam zgoraj je pela burja svojo pesem: planina je bila namreč od hipa do hipa vsa zakajena od snežnega prahu.

Zanimalo me je, da bi pogledal, koliko je kaj nametlo snega. Kar na hitro sem se odločil in ni trajalo dolgo, pa sem že imel smučke na ramah. Srce se je smejal, vrisk se je razlegel skozi čisti zrak.

Stopil sem za potokom Trnavo, ki je bil ves razigran. Z vsa silo je gonil žage, počujoče smrtunosno pesem gozdnim velikanom. Ali to me ni ozlovoljilo; nasprotno, celo podžgalo me je in podvzvalo sem se. da bi čimprej ušel živžiganju cirkularke in onakomernim glasovom velike žage.

Pot je zavila navkreber, skozi gozd, poživljen s ptičjim petjem, čez zelene livade in mimo mastnih polj. Ej, kolikšna sila počiva v tem, kakšno življenje miruje...! Pod menoj pa raste in raste svet, vse večji je!

Glej jo, cerkvico sv. Radegunde, kako se vsa ljubka smeji sredi smrečja! Na pol pota je med Mozirjem in Mozirsko kočo. Blizu sem ji že, torej imam že dober kos pota za seboj. Ali stoj, kaj je to?! Strašno hrumeč je brzel po drči hoda, namenjen nekam v dolino, kar po sredi ceste je speljana drča. Morali so jo napraviti, ker ni bilo nikoder snega, les pa je bil pripravljen za pot.

Hlodje je bobnelo še vnaprej mimo mene, ki se pa nisem nič več menil za to. Stopil sem po bližnji do Kebrovine, krasne planinske kmetije. Vedel sem, da dobiti tu slastno mleko in nič manj dober kruh. Oglasil sem se. Kebrovi so bili ravno pri delu. Oče je skubil koruzno kupinje, namenjeno za posteljo, deklica je vrtela kolovrat, sin je popravljal zob pri grabljah, pastir je bral bukvice; nihče ni držal križem rok! Mati Kebrova mi je takoj postregla z dobrotami, po katerih se mi še sedaj sline cedijo. Razvezal se mi je jeziki in prav tako tudi domačim; bojazen pred nočjo me je dvignila iz prijazne družine.

Pa po strmem Kebrovem travniku navzgor, po svežem snegu, skozi visoke zame. Na obraz so mi stopile potne srage... Obrisal jih je en sam pogled nakrog. Tam na levo gora Ojčka, pred menoj valovito Dobrovlje, na desno Memina in med vsem tem nežno previjajoča se Savinja. Pa zeleni travniki in polja, vasice, trgi in cerkvice, vse nazivano kot biserna ogrlica. Tam spodaj pomlad, zgoraj pa zimske prelesti...

Se sam nisem prav vedel, kodaj som zavil po zadnji serpentinii in že sem se znašel nedaleč pred Mozirsko kočo. Ali preden sem dospel do nje, je bilo treba potočiti še nekaj kapljic žlahtnega znoja, zakaj snega je nametlo prav na debelo. Pa bilo je prestano tudi to in koča me je sprejela v svoje varstvo.

Nič kaj prostorno ni to zavetišče, ali je prav prijetno, ko novi oskrbnik lepo skrbi zanj. Letos je bila koča čedna, kakor našpana nevesta; ali žal, sneg ji je zmešal štrene. Če ni bilo letos, pa na drugo leto več sreče!

Dobrih sto korakov stran od Mozirske koče si je postavil bivši njen oskrbnik Lovro prekrasno nadstropno planinsko hišo, katero bi mu lahko zavido marsikatero društvo. Ali, kaj mu to pomaga, ko pa poslojpe ne more služiti svojemu namenu, ker ni kapitala za temeljito notranjo opremo. Tako stoji sedaj ta koča, in ni v korist ne enemu, ne drugemu, čeprav bi zamogla nuditi mnogo udobnosti, ko bi bila enkrat opremljena. Morda se bo še našel nekje nekdo, ki bo priskočil na pomoč ali kot solastnik, ali pa kot kupec. To bi bilo želeni, kajti Mozirska planina bi z ureditvijo vprašanja udobnega in prostotnega zavetišča mnogo pridobila!

Z verande Lovrove koče sem z očesom še enkrat objel v večerno zarjo zavite vrhove gora. Prekrasen je pogled z Mozirske planine, človek se ga ne more nikdar dovolj naužit!

Večer je legel na zemljo. Smuknil sem v Mozirsko kočo, kjer je prijetno zadušalo po koruznih žganih in mastnih ocvirkih. Z dobro toplotno rezervo založenega me je sprejela v svoje okrilje mehka postelja. Prevzel me je sen in začel sem plavati na smučeh po belih snežnih poljanah. Drščalo je imenitno, še bolj kakor če bi šlo za stavo. Prevozil sem vse predele Mozirske planine, ki so mi jo nekoč hvalili, češ, da so na njej naši najboljši srednjegorski tereni. Oj, po tistih gozdnih jasad, po razsežnih golih strmihah z Medvedjaka, z enega vrha na drugega! Ta sanjski dirindaj me je tako navdušil, da sem se poskusil celo v smučskih skokih, tam v »Mudie, kjer so prijazne pastirske bajtice in kjer je nekakšno vezbališče za kanone kakor tudi za začelnike. Pa sem tvegal to noč, o čemer bi v normalnem stanju niti misliti ne upal. Pogojal sem se z obupnih višin v strašna brezdnina in pri izvodu sem zaviral, da bi sam Ruud ne mogel boljše. Ves nor sem že bil od tega divjanja, pa sem se v tej vznemirjenosti nad lastnimi mojstrovini hotel pognati čez velikanški skalnat rob. V tem pa je nastal hud ropot in prebudil sem se na tleh, s široko razprostrtimi rokami. Res, bil je imeniten skok, ni mi bilo žal zanj zakaj poskrbel je,

da sem zgodaj zjutraj odrinil na vrh Medvedjaka, kjer sem bil za vso miljo stotero poplačan. Kdor ni bil zgoraj, naj gre pogledat; ne bo mu žal!

Savinjske planine so se vse kopale v žarkem solncu. V belih vrhovih so se lomili zlati prameni in se lesketali, da se je vse bleščalo. Začel sem si, da bi mogel poleteti tja in se z vsem srcem predati mogočni pesmi.

Ves dan mi ni šel z spomina prekrasni jutranji pozdrav Savinjskih planin. Ko sem zvečer hitel proti dolini, je vse bolj rasel v meni sklop: Mozirska planina me bo še videla! In ozri sem se nešteto krat nazaj ter strmel na planino, kopajočo se v bari mesečini.

Premalo in preveč zdravnikov

Ljubljana, 16. marca.

Problem zdravstvene službe in brezposelnosti tolikih zdravnikov, bi se dal označiti tudi z besedami: Premalo in preveč zdravnikov. V velikih pokrajinah trpijo in umirajo ljudje brez zdravniške pomoči, mnogi zdravniki pa ne morejo najti skromnih zaslužkov. Iz ankete, ki so jo o tem problemu uvedle zdravniške organizacije, je »Jutro« že nekajkrat posnelo razne ugo-

tovitve. Nedavno n. pr. tudi to, da je v naših mestih primeroma s številom prebivalstva veliko več zdravnikov, kakor pa v mestih najnaprednejših držav. Važno izjavo o zdravstveni službi in zaposlitvi zdravnikov je te dni podal tudi predsednik Jugoslovenskega zdravniškega sindikata v Beogradu dr. Svetozar Močanin. Po njegovem mnenju bi pravilna razdelitev zaslužkov v največji meri odpravila brezposelnost v zdravniških vrstah.

Navedel je, da niti pri okrožnih uradih za zavarovanje delavcev, ki v pogledu zdravstvene službe dobro funkcionirajo, niso zdravniki pravilno zaposleni. Za področja, kjer je od 800 do 1.100 zavarovancev, bi morali biti na vsak način namešteni stari zdravniki ali zdravniški-uradniki. Službujejo pa vendarle tudi za tako velika področja pogodbeni zdravniki, ki imajo še druge službe. Tudi beogradska mestna občina ima veliko zdravnikov - dnevninarjev. Zaslužek jim daje ne iz humanosti, marveč zaradi tega, ker so zdravniki zelo potrebni. Nastane vprašanje, kakaj jih stalno ne zaposli, ko so vendar tako potrebni. Tudi pri bojniškem fondu prometnega ministristva bi bilo lahko stano zaposlenih 170 do 200 zdravnikov, če bi se ravnali vsaj po zgledu uradov za delavsko zavarovanje. Pri bojniškem fondu prometnega ministristva je mnogo hono-

ramih zdravniških služb. Mnogo teh mest so zasedli zdravniki, ki imajo tudi druge službe. Tudi bratavska skladnica, ročna plošča ter razne druge ustanove in organizacije uvajajo bolj honorarno kakor pa stalno zdravniško službo in tudi teh zaslužkov so deležni zdravniki, ki so že drugod zaposleni. Honorarne zdravniške imajo tudi razne zavarovalnice. To vse gre v korist pre zaposlenih zdravnikov in v škodo zdravstvene službe in brezposelnih zdravnikov.

Vsi državni, samoupravni in uradni zdravniki, katerih služba ima značaj stalne zaposlitve, ne bi smeli imeti poleg te svoje stalne službe nobene druge honorarne zdravniške službe. Zakon o zdravstvenih občinah bi moral biti čimprej natančno izveden. Potem bi imeli mnogi zdravniški

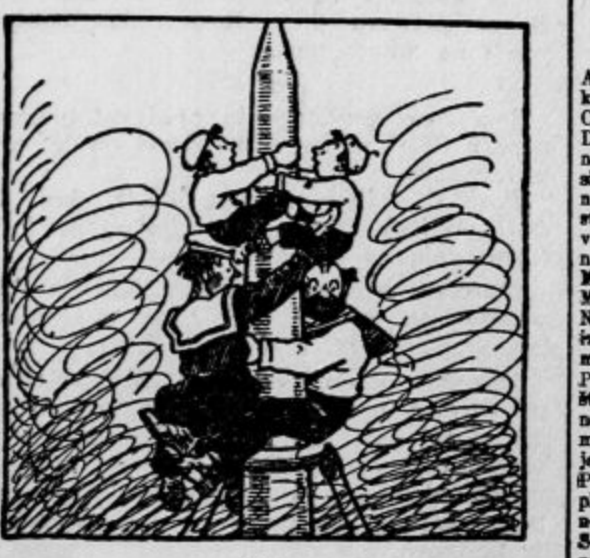
Točno plačaj »Jutro« naročnikno Varil svojem zavarovalnino

na deželi svojo eksistenco in prav radi bi zapustili mesta in večje kraje. Kakor hitro bo izveden zakon o zdravstvenih občinah in bodo tudi zdravniški zaslužki pravično razdeljeni, bo postalo jasno, da pri nas o hiperprodukciji zdravnikov ni niti govora.

MALI OGLASI

PRHLJAJ NI LE NEUGODEN, temveč je tudi znak, da na temenu ni nekaj v redu. Posledica je običajno izpadanje las in plešivost. Največkrat je temu vzrok nepravilno umivanje las. Če uporabljate **S O R E L O**, boste takoj opazili, da prhljaj izginja, pri redni uporabi pa boste opazili tudi rast last. — Dobiva se v vseh apotekah, drogerijah in parfumerijah.

G. Ph. Rotman:
Kapitan Kozostrellec gre v Ameriko

Povedala sta kapitanu Kozostrelcu in teti Kunigundi, da so ostanki ognja skrivaj tieli naprej in zanesli požar. Posadka ladje se je bila vsa do zadnjega vkrčala v čolne in prepustila naše prijatelje usodi!

Sostanovalko solidno gospodstvo. Iste starejša dama na Mirju. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 6009-22

Službo dobi Sreča 1 Din. tavek 3 Din. za hitro ali daljše ustrove 1 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Izpomagača stalnega, sprejme frizer Frank, Zoljarska ul. 36. Trnovo. 6009-4

Razno tavek 1 Din. tavek 3 Din. za hitro ali daljše ustrove 1 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Telefon 2059 Soba št. 4. premog. karbopaket. dobite pri

I. POGAČNIK toberičeva ul. št. 5

TRENCHCOATE ter vsa **UBLACILA** v ogromni izbiri, odlično izdelana si nabavite najugodnejše pri **PRESKERJU** Sv. Petra c. 14. telefon 38-87

Roman v sodobni obliki

Generacija, ki se je zabavala ob staromodnem pripovedništvu, izumira. Novo pokolenje se je navadilo spremljati dejanje romana v slikah kakor v filmu.

Da ugodimo svojim naročnikom in čitateljem tudi v tem oziru, bomo začeli priobčevati nesmrtni roman Aleksandra Dumasa st. „Trije mušketirji“ — nekoliko skrajšan, toda bogato ilustriran.

„Trije mušketirji“ so imeli in imajo vselej zelo velik uspeh tako v knjižni obliki kakor v gledališču in v filmu.

Junaki iz romana „Trije mušketirji“, ki predstavljajo štiri različne temperamente

Roman je ilustriral znani danski slikar Nörretranders, ki pozna stari Pariz, tedanje običaje in noše ter je kot sodobni umetnik rešil to umetnostno nalogo z zgodovinsko korektnostjo in sijajno tehniko.

Roman v novi, sodobni in zato edino pravilni obliki bo pričel izhajati v „Življenju in svetu“, — redni prilogi ponedeljske izdaje „Jutra“.

Ne zamudite začetka!
Če še niste naročnik, naročite se takoj na ponedeljsko izdajo „Jutra“, ki stane mesečno s prilogo (16 strani) samo 4 Din (po pošti 5 Din).